Stołecznego Miáſtâ
KRAKOWA
KOSCIOŁY
y
KLEYNOTY
Co w nich ieſt widzenia godnego y zacnego.

Do tego przydáne ieſt Opiſánie

SWIETYCH BOZYCH

W Krákowie leżących,

Krolow Polſkich, y Biſkupow Krákowſkich.

Teraz nowo zebráne y do druku podáne.

Cum licentia Superiorum.

W KRAKOWIE,

W Drukárni Fránciſzká Cezárego / Roku P. 1647.

Memu wielce Mćiwemu Pánu y Dobrodźieiowi

I. M. X. ALEXANDROWI

Z BRZEZIA

BRZESKIEMV,

Kánonikowi Krákowſkiemu, Archidiákonowi Zawichoſtſkiemu, Scholaſtykowi Sendomirſkiemu,

SEKRETARZOWI I.K.M.

T*Ak ſtárzy Chrześćiánie Kośćioły, y mieyſcá Pánu Bogu poświecone w poßánowániu miewáli, mnie wielce M. Pánie y Dobrodźieiu, że y dźiećiom máłym blisko nich, á ná Cmentárzu pogotowiu, igráć nie dopuſczáli*: *iáko* Pater Antiquitatũ Lipſius *świádczy, przywodzac o tym Obywatelow Lowáńskich Statut ieden.* Templis, ædibuſq; ſacris honos eſto, & ne quis pilam, neué trochum in areâ, aut circum illa ludito. *A myſmy teraz do tákiey oźiembłośći w nabożeńſtwie przyßli, iż nie tylko o rze-*

czách rozmáitych w Kośćiołách, iákoby w domách náßych prostych, rozmawiamy; ále iuż y vklęknąć Paćierze mowiąc, wstydamy się. Ledwie co czapki wchodząc rußemy; y to ráczey tym się kłániáiąc, co ich w Kośćiele znáiomych widźiemy, niżeli obecność Páńską y domiego święty ßánuiąc. W czym nas dáleko Schismátycy, y Pogánie niemal wßyscy przechodzą. Bo v Abissinow, vel mucorem, vel sputum excreare in templis pro insigni flagitio haberi, scribit Alpharesius. *V Turkow záśie, y obeyźrzeć się názad, nie tylko z kim rozmawiáć, ábo się głośno modlić w Meczećie, powiádáią nie godźi. Y luboby nikogo nie było w Moschei, przećię gdy do niey wnidźie kto dźiwowáć się, ábo też rzemieślnik náprawowáć co, nie może iednák głośno nic mowić; bo tám Páná Bogá obecznego być rozumieią, y zá mieysce święte v śiebie máią.*

Zebyśmy tedy stárych Przodkow náßych świątobliwych przykłádē, Kośćioły Páńskie w więkßey vczćiwośći mieli, y prawdźiwą pobożnośćią Odßczepieńce wßytkie, y głupie Pogány celowáli; dla tego, Miástá tego Stołecznego Kośćioły wßytkie porządnie spisawßy, y co w ktorym zá Odpusty, ábo skárby duchowne znáyduią się, iákie Reliquie *śś. Bożych, y co zá* Antiquitates *wiedzenia*

dzenia godne, ludźiom nabożnym do czytánia podáć vmyśliłem. Gdyż nie tylko odlegleyſzy tey zacney Korony obywátele, co w Krákowie nigdy, ábo rzadko kiedy bywáią, ále też y ći co w okolicy mieſzkáiąc, niemal ná káżdy targ do niego przyieżdżáią, nie wſzytko dobrze wiedzą, co ſię w ktorym Kośćiele znáyduie, y iáko ſię w nich nabożeńſtwo odpráwuie. Abowiem tylko przez nie, dla ominienia błotá, ábo skrocenia drogi przechodzą, gdy do Krákowá przyiádą, á coby w nich do wiádomośći, y pobudzenia ku nabożeńſtwu potrzebnego záwieráło ſię, nigdy nie ſpytáią. A o inſzych Kośćiołách, ktore ná vſtroniu ſtoią, y Káplicách mnieyſzych ábo odlegleyſzych, zgołá nic nie wiedzą. Włoskiego tedy narodu przykłádem, ktorzy w Prowincyách ſwoich budynki wſpániálſze, y Kośćioły wſzytkie, w iednę kśiążkę ſpiſawſzy, cudzoźiemcom do wiádomośći podáią. Tego Stołecznego Miáſtá mieyſcá ś. ſpiſawſzy, wſzytkiey Korony Polskiey narodom do czytánia y wiádomośći præſentuiąc, Wm. ie ſwoiemu Mćiwemu Pánu y Dobrodźieiowi ofiáruię. Ktorego miłośćiwey łáski y dobroczynnośći, przez ták wiele lat doznawſzy, iż posługámi moimi vniżonemi odwdźięczyć, y słowy doſtátecznemi wypowiedźieć nie mogę, tedy tym przynamniey máłym v-

pomineczkiem oświádczyć, pro acceptis beneficijs grati animi significationem, *vmyśliłem; pomniąc ná ono, co ieden Poetá w tey máteryey nápisał:*

Decet bonum meminiſſe grato pectore
Si quid beneficij adeptus eſt à quopiam.
Nam gratiam quiſquis benefactori ſuam,
Studet probare, bene ad merendum hũc prouocat;
Quem verò obliuio capit affectum bonis,
Indignus ille nomine eſt viri boni.

Przy oddániu przeto życzliwych moich posług y z dźiatkámi moimi, iáko Dobrodźieiowi ſwoiemu wielkiemu, życzę Wm. moiemu M P. ná ten nowy Rok wſzelkiego błogosłáwieńſtwá od P. Bogá, y ſzczęśliwego powodzenia, Máieſtatu iego ś. pokornie proſząc, áby Wm. mego M. P. y Dobrodźieiá, vel cum inuidia eorum, quorum prauis moribus ſemper grauis eſt vita bonorum, *przy dobrym zdrowiu, y pomnożeniu honorow w Kośćiele ſwoim ś. iáko w naydłuższe látá, w protekcyey ſwoiey Boskiey chowáć raczył, ná poćieche Przezacnego Domu W. M. P. ná ozdobę wſzytkiey Oyczyzny náſzey, y ná obronę nam służebnikom ſwoim życzliwym.* Datum Crac. Anno 1647.

Wm. mego M. P. y Dobrodźieiá

naniżſzy ſługá

Fránćiſzek Cæzáry.

Do Czytelniká Gośćiá.

WIele zacnych oboygá stanu ludźi przez Kráków przechodzą ná mieyscá święte Kálwáryiskie/ Częstochowskie/ y Gidelskie Czytelniku łáskáwy; ták z rożnych Prowinciy Krolestwá Polskiego/ iáko też z pogránicznych Krolestw/ y Państw/ á nie wiedzą o ták zacnym Kleynoćie w Krákowie/ o ták wielu (mowie) ciał świetych/ Reliquiách/ Obrázách cudownych Kośćiołow wspániáłych/ odpustámi od Naywyższych Pásterzow vprzywileiowánych/ o Bráctwách rożnych Duchownych/ w ktorych grzeszny człowiek wiele może zyskáć/ y vmárłym pomoc: dla tegoż Czytelniku łáskáwy/ chcę ábyś wiedział o tych Kleynotách zacnych: to iest/ o mieyscách świetych w Krákowie/ y gdy sie do domu zwroćiß/ bedźieß vmiał drugim powiedźieć /iákiegoś nabożeństwá záżył / ná ktorycheś mieyscách świetych był/ coś pochwały godnego widźiał; to powiádáiąc inßym/ y sam w sobie vważáiąc rzeczeß/ że Kráków iest drugi Rzym/ bo nie máß żadnego dniá y godźiny/ w ktoraby człowiek grzeszny odpustow nie miał pozyskáć / Kośćioły y mieyscá święte náwiedzáiąc/ paćierze mowiąc. To gdy vsłyßy niewiádomy tobie doświádczonemu zdźiwić sie muśi: ále ty niebywálce

Nie myśl proßę, oglądáy oczymá ostátek,
Zdźiwiß się iáko Swiętych ma Kráków dostátek.

Przydźże tedy Czytelniku łáskáwy/ ieślić prace y zábáwy domowe pozwaláią/ á oglądáy/ przyznaß ták być á nie ináczey/ ábo też pilnie w te Kśiążeczkę weyźrzy: vwierzyß temu/ gdy rzetelnie wßytko zrozumieß z poćiechą twoią. Zá tym ćię Pánu Bogu oddáię.

Do Kráko-

Do Krákowá Miáſtá Stołecznego.

CO ma cna Páleſtyná, y ſławny Rzym w ſobie,
To wßytko niemal znaydźie Cny Krákowie w tobie:
Reliquiy Męczennikow Krwią drogą oblanych,
Y wielu Swiętych z Rzymu do ćiebie przyſłánych:
Cudownych JEZVSOWYCH, y z Mátką Obrazow,
Vprzywileiowánych z Odpuſty Ołtarzow,
Kośćiołow, y Klaßtorow, y Bractw rożnych rożnie,
Ieno wierz przeczytawßy, byś nie czytał prożnie.

Do tegoż.

MOżeß ſię godnie z tego ßczyćić Cny Krákowie,
Ześ ieſt drugim Rzymem, iáko maß przyſłowie;
A nie dźiw gdy ſławę twą maß między Swiętymi,
Zwłaßczá Stolicę máiąc Polſką między niemi:
Tych iák drogie kámienie nośi Cna Koroná,
Przy ktorey weſpoł tobie ſławą ieſt obroná.

Stołecznego

Stołecznego
MIASTA KRAKOWA
KLEYNOTOW
PIERWSZA CZĘŚĆ,
W ktorey ſię opiſuie Miáſto, y Kośćioły iego.

MIáſto Krákow nayſławnieyſze y nayprzednieyſze w Kroleſtwie Polſkim / ktore ieſt głową Korony wſzytkiey / záłożone od Krákuſá Monárchy / ieſzcze Pogánina / Roku 700. od ktorego to Miáſto ma ſwe imie. Jeſt zbudowáne ná mieyſcu pięknym / rozłożyſtym / w gruntách dobrych / nád Wiſłą Portową rzeką / przy ſkáłách / murámi dwiemá mocnymi / wieżámi y báſztámi / przykopą murowáną / wáłem grubym / y rzeką Rudáwą obtoczone. Ma Zamek twierdzey mocney / wielki y wſpániáły / pálacámi przeſławnych Krolow Polſkich znáczny / ná Gorze ſkáliſtey *Wawel* názwáney / w ktorym ieſt Kátedrálny Kośćioł / kędy Koronácye y Pogrzeby niezwyćiężeni y świetoſławni Krolowie Polſcy ſwe odpráwuią. Mieſzczánow Krákowſkich Leſzko Czárny wſzytkich nobilitował / y wolnośćiámi nádał / Roku 1285. Ma to Miáſto w ſobie ludźi vczonych ſtanu ro-

żnego dosyć / obywátelow ſwych bárzo wiele / Cudzoźiemcow ze wſzelkiego narodu dostátkiem / w kupiectwá / y rzemieſlniki bogáte: w żywność wſzeláką y potrzeby obfite / ogrody roſkoſzne / ze wſzytkich ſtron przedmieścia wielkie. Zá Herb vżywa trzech wież o iedney bramie / á w niey Orlá białego z rozſzerzonymi ſkrzydłámi. Są też przylegle temu Miáſtu dwie mieście známienite / Káźimierz y Kleparz / ábo Florencya / od ś. Floryáná názwány. Káźimierz / ktory Káźimierz Wielki od ſwego imienia założył. Te Miáſtá praw ſwych y rády vżywáią: ieſt y trzecie Miáſto przeklętych zdraycow wſzytkich Chrześcian Zydowſkie / á tych ieſt wielkość niemáła / záraz przy mieście Káźimierſkim. Co w ſobie te Miáſtá máią / porządnie czytay w Imię Páńſkie / poczynáiąc naprzod od Káthedrálnego Kośćiołá.

Kośćioł Káthedrálny w Zamku Pierwſzy.

SLuſznie od tego Kośćiołá początek ſie wźiąć ma / ktory miedzy Kośćioły Korony Polſkiey / y Páńſtw do niey náleżących / przodek po Gnieźnieńſkim z dawná otrzymał. Ten ieſt ná wyſokiey gorze názwáney *Wawel*, w Zamku koſztownie y pieknie / możnie y kſztaltnie zmurowány / hoynie nádány / nákoniec / w wielą świetych Pátronow Polſkich / Ciáłámi y Reliquiámi doſtátnie vbogácony. Záłożony ieſt z tytułem Arcybiſkupim od Miecyſłáwá / Pierwſzego Xiążęciá w Polſzcze / ná cześć y ná chwałe Pánu Bogu / y Męczennikowi iego ś. Wáwrzyńcowi / Roku Páńſkiego / 866. potym od Bolesłáwá Krzywouſtego Krolá Pierwſzego w Polſzcze rozprzeſtrzeniony. Náoſtátek / gdy ogniem zepſowány był / zá ſtárániem Nánkierá Biſkupá Krákowſkiego / y Kápituły iego / tym kſztáltem iáko teraz ieſt / zmurowány / Roku 1320. á potym wieku teráźnieyſzego od Biſkupow ſławney pámięći / Bernatá Máciejowſkiego / Kárdynáłá y Biſkupá Krákowſkiego / Piotrá Tylickiego / Márciná Szyſzkowſkiego /

wſkiego / Biſkupow Krákowſkich / Cmyntarzem y poſadzką ná nim odedrzwiámi mármurowemi / y ſam Kośćiol wſzytek wewnątrz wielkim kośztem odnowiony / Obrázámi / Hiſtoryámi ś. Stániſłáwá y ś. Wacłáwá / do kołá bárzo kośztownie przyozdobiony / od Krolow / Kśiążąt / y Pánow oboygá ſtanow doſtátnie vbogácony / z przyczynieniem Káptanow / y z przymnożeniem chwały Bożey. Jeſt przy tym Kośćiele Biſkup / Suffrágan / Prálatow ſześć / Kánonikow trzydźieśći / Togámi fárby fiolkowey z wierzchu / á zeſpod kármázynowey bárzo pozornie przyozdobieni / z konſenſu y nádánia Naywyżſzego Páſterzá VRBANA VIII. Wikáryow trzydźieśći / Mánſionarzow ośm / Pſálteryſtow ſzeſnaśćie / y inſzych / ták iż w káżdy dźień niemal ſto Miſzy odpráwuie ſie. Jeſt też y Szkołá / ktora ma ſwego Miſtrzá / Bákálarzá / Kántorá / Młodźieńce y żaki do śpiewánia Kośćielnego. W tey Szkole ieſt Káplicá / w ktorey Sacrum odpráwuią ná czáſy pewne / dla chorych ſtudentow y inſzych ſzkolnych. Są też przy tym Kośćiele Swiątnicy ábo chłopi do dzwonienia / y inſzych poſług kośćielnych. Jeſt ich záwſze czterzey / á ná świetá wielkie bywa ich ośm. W tymże Kośćiele ieſt Oltarzow kilkádźieśiąt / z nádániem od rożnego ſtanu. Przeto w tym Kośćiele chwałá Páńſka we dnie y w nocy w ſpiewániu nie vſtáie / Godźiny de Tempore, o Naświetſzey Pánnie Máryey / y o ś. Krzyżu / y powtore o Poczećiu Naświetſzey Pánny odpráwuią. To gdy odpráwią / náſtepuią zaraz Pſálteryſtowie / we dnie y w nocy ſpiewáiąc / oprocz tego czáſu / gdy Miſze y Godźiny ſpiewáią / ktorych Miſzey ſpiewánych dźieśieć ná káżdy dźień ſie odpráwuie / okrom czytánych.

Pierwſza Mſza ſpiewána o ś. Troycy / w Káplicy tegoż imienia y przezwiſka / od Krolowey Zophiey żony Jágiełowey / Mátki Káźimierzowey / fundowána ; te Seminárystowie ſpiewáią. W tey Káplicy ieſt grob ozdobny Piotrá Tylickiego / Biſkupá Krákowſkiego.

Wtora Mſza o ś. Krzyżu / w Káplicy tegoż imienia y przezwiſka / fundowána od Káźimierzá Trzećiego / y Elżbiety Małżonki iego. Rodźicow wieku świątobliwych / to ieſt / Janá Olbrychtá / y Zygmuntá Pierwſzego / Krolow Polſkich / y Fryderyká Kárdynałá.

Trzecia Mßa w teyże Káplicy wzwyż miánowáney zá Vmárłe.

Czwarta Mßa zá Vmárłe v grobu Jágiełłowego / ktory iest miedzy filarámi po lewey stronie / idąc od grobu ś. Stánisłáwá / od Krolowey Jádwigi żony iego nádána.

Piąta o Pánnie Máryey Mánsionárska / w Káplicy Krolá Stepháná / od Zawiße Biskupá Krákowskiego fundowána.

Szosta w Káplicy Krolewskiey / pod tytułem Zwiástowánia Náświętßey Pánny / rzeczona Rorate, od tegoż słowá poczynáiąc / fráktem odpráwuią. Fundowána od Krolá Zygmuntá Pierwßego / y Anny Krolowey Corki iego.

Siodma ránna Wikáryow przy grobie ś. Stánisłáwá.

Osma támże v grobu ś. Stánisłáwá o śś. Anyołách / fundowána od świeżey pámięci Márciná Szyskowskiego / Biskupá Krák.

Dziewiąta w Káplicy ś. Máciejá / o Poczęćiu Náświętßey Pánny we dni Sobotnie śpiewána. Fundowána od Xiedzá Gárwáskiego / Kánoniká Krákowskiego / iáłmużniká wielkiego.

Dziesiąta Mßa v Wielkiego Ołtarzá w Chorze. W tymże Chorze Mágister Kápellá z Muzyką swą / ták Wokálistow / iáko y Instrumentálistow rożnych / w káżdą Niedźiele y Fest Mßą ś. y Nießpor odpráwuią. Fundowána od Piotrá Tylickiego / Márciná Szyskowskiego / Biskupow Krákowskich / tákże y od Przezacney Kápituły Krákowskiey. Przy tym wielkim Ołtarzu nie godzi się Mßey odpráwowáć inßym Kápłanom / tylko sámemu J. M. X. Biskupowi / Suffrágánowi / y Kánonikom Krákowskim. Po tey Mße śpiewáne / ktore się odpráwuią w tym Kośćiele.

Káplice Kośćiołá Káthedrálnego.

Pierwßa v drzwi zachodnich po lewey rece / pod tytułem świętey Troyce / fundowána od Krolowey Zophiey / ktorey ćiáło tu odpoczywa w grobie kámiennym. Jest tu w tey Káplicy Reliquiy Swiętych Bożych dosyć / ápparáty kosztowne / dostátecznie

cznie spráwione od teyże Krolowey. Jest y grob wielce bogoboynego Piotrá Tylickiego / Biskupá Krákowskiego / defensorá y Jálmużniká Spitalow / Klasztorow / Káplanow vbogich / dawce szczodrobliwego / ktoremu Pan Bog niech odpłaca / ten był po wielkiey częśći renowatorem tego Kośćiołá.

Wtora Káplicá pod wschodem / tytułu śś. Młodźiankow / gdźie iest grob PP. Zynczow z Rogozná / Fundatorá tey Káplice / w tey Káplicy są znáczne Reliquie tych śś. Niewinniątek.

Trzećia Káplicá nád tą Káplicą ś. Stánisłáwá / do ktorey po wschodách chodźić / w tey Głowá ś. Stánisłáwá bywa wystáwiona ná świetá iego.

Czwarta przed Kápitulárzem ś. Mikołáiá / gdźie grob iest PP. Moskorzewskich y Kámienieckich / nákoniec Ołtarzem nowym przez X. Adámá Szyskowskiego / Kánoniká Krákowskiego / przyozdobiona.

Piąta Máćieiowskich / tytułu Pánny Máryey Snieżney / kratą mośiężną záwárta. W tey iest grob Sámuelá Máćieiowskiego / Biskupá Krákowskiego / y Bernatá Máćieiowskiego / Kárdynałá y Arcybiskupá Gnieźnieńskiego / nád ktorym Kápelusz Kárdynálski wiśi / przed Ołtarzem srebrna lámpá vstáwnie gorąiąca iest / támże Obraz S. MARIÆ Maioris dla przytomnośći łáski Bożey y poćiech / ktore z támtąd ludźie odnoszą / pięknymi y kosztownymi wotámi ozdobiony.

Szosta ś. Máćieiá / z gruntu wymurowána od Andrzeiá Lipskiego / Biskupá Krákowskiego / y iego grobem ozdobiona mármurowym.

Siodma ś. Wáwrzyncá / wszytká ozdobiona przez X. Stánisłáwá Stárszewskiego / Szkolástyká Krákowskiego / miedzy Káplicámi ś. Máćieiá y ś. Wáwrzyncá. Jest Obraz Chrystusá Páná / státury iego iáko napilniey mogło być wymálowány / ma swe Odpusty vprzywileiowáne / kto tu odmowi pięć Paćierzy / y tyloż Pozdrowienia Anyelskiego / dla więtszey vczćiwośći świece przed nim zápaláią ludźie nabożni.

Osma śś. Kosmá y Dámiáná / PP. Zebrzydowskich / kratą mo-

śieżną záwártá. W tey iest grob Andrzeiá Zebrzydowskiego/ Biskupá Krákowskiego / y Mikołáiá Woiewody Krákowskiego / Fundatorá Kálwáryey przy Zebrzydowicách. W tey Káplicy w świetá vroczyste vkázuią gwoźdź / ktorym było ćiáło Chrystusá Páná do krzyżá przybite / w teyże Káplicy Szkołá Zamkowa Salue odpráwuie ná káżdy dźień. Z iedney strony tey Káplice iest grob Tomaszá Strzempinskiego / Biskupá Krákowskiego / z drugiey Janá Rzeszowskiego: przećiw iey po práwey stronie ku Ołtarzowi wielkiemu iest grob Władysławá Łokietká Krolá Polskiego / przy ktorym iest grob kámienny. Przy drzwiách Zákrystyey iest Ołtarz / Obrázem Vmęczenia Chrystusá Páná sławny / przez cudá częste y wielkie / ktorych nabożni ludźie doznawáią. Trádycya pewna iest / że do Błogosłáwioney Jádwigi Krolowey Polskiey / żony Jágiełowey / Corki Ludwiká Layze Krolá Polskiego y Węgierskiego / mawiał: y ręke do niey śćiągał iákoby ná błogosłáwieństwo / gdy sie modliłá przed nim. Tey nabożney y świątobliwie żyiącey ćiáło odpoczywa przed wielkim Ołtarzem po lewey ręce. Wspominąią iey vczynki dobre / miłośierne / y cudá/ Crom: lib: 16. fol: 328. Bielſc: lib: 3.

Tenże Ołtarz Krucifixá iest vprzywileiowány od Stolice Apostolskiey zá Vmárłych / z wybáwieniem iedney duszę z Czyścá/ zá ktora sie Msza odpráwi. V tegoż Ołtarzá sam Obraz iest struktury wyborney / snycerską robotą zrobiony / y świetnie pozłocony. Tablicá szczerośrebrna wielka / ná łokći w zwyż śiedm / á w szerz puł czwártá / á ná tey iest wyrobiona Historya Męki Páńskiey / zá stárániem y nákłádem J. M. X. Woyćiechá Serebrynskiego / Kánonniká Krákowskiego. Przed tym Ołtarzem w ziemnym sklepie odpoczywa ćiáło wielkiey pokory / życia świątobliwego / miłośiernych vczynkow / prac Kośćielnych pełnego / Wielebnego X. Thomaszá Oborskiego / Biskupá Láodickiego / Suffrágáná Krákowskiego / zmárłego Roku 1645. dniá 4. Lipcá.

Dźiewiąta Káplicá ná wschod słońcá ś. Káthárzyny Męczenniczki / kratą mośiężną záwarta/w tey grob mármurowy / w ktorym Piotrá Gámratá / Arcybiskupá Gnieźnienskiego oraz y Biskupá Krákowskiego / pochowano.

Dźie-

Dziesiąta zá wielkim Ołtarzem Mánsionárska / w ktorey z dawná Anná Gránowska z Pilce Jágiełowá żoná pochowána iest / y Jan z Rádlic Biskup Krákowski / á teraz grobem Krolá Stephána y z wielu miar innych ozdobiona. Jest w tey Káplicy Tabernaculum Venerabilis Corporis Christi szczerosrebrne / bárzo kosztowne / z szczodrobliwośći J. M. X. Woyćiechá Serebrzynskiego / Kánoniká Krákowskiego / oddáne: przed ktorym lámpy srebrne wiészáią / miedzy tymi Káplicámi są Ołtarze bárzo piekne / ś. Agnieszki / ś. Wincentego / y ś. Anny / z obu stron przy weszćiu do Káplice / są Ołtarze bárzo piekne y nabożne / spráwione kosztem X. Jákubá Ostrowskiego / Kánoniká Krákowskiego / á przećiw tymże tegoż ciáło w grobie odpoczywa / przy tym nie dáleko w tyle wielkiego Ołtarzá iest grob Jana Choińskiego / Biskupá Krákowskiego.

Iedenasta tytułu ś. Thomaszá Biskupá Kántuáriyskiego / Piotrá Tomickiego / Biskupá Krákowskiego / mośiężną krátą záwárta / grobem mármurowym dostátkiem kosztownych Apparatow tegoż Biskupá przyozdobiona y vbogácona.

Dwunasta tytułu ś. Janá Ewángelisty / Janá Grotá / ku południowey stronie / człeká świątobliwego / w ktorey ciáło tegoż B. Biskupá odpoczywa / tákże Wálentego Debińskiego / Kásztellaná Krákowskiego / przy tey Káplicy leży ciáło Stánisławá Borká / Dziekaná Krákowskiego / Jáłmużniká wielkiego / ktory ná 30. Studentow iáłmużne zostáwił / z pewney fundácyey / y dom Wikáryom (Borek názwány) porządnie zmurowáć dał.

Trzynasta Káplicá SS. Corporis Christi. Janá Olbráchtá Krolá Polskiego / ktorego tu iest grob: Ma tá Káplicá Reliquiy SS. piekny dostátek / miedy inszemi iest ćiernie z tey korony ćiernowey / ktorą Chrystusowi Pánu ná głowę wtłoczono / tegoż Páná krwią przenadroższą skropione / w tey też Káplicy Sákráment Ciáłá y Krwie Páńskiey przez Oktawę tegoż świetá bywa / przećiw tey ku wielkiemu Ołtarzowi iest grob Kázimierzá wielkiego Krolá Polskiego / y z Ołtarzem dobrze fundowány.

Czternasta ś. Janá Chrzćićielá Káznodzieyska / Pánow Kośćielecktch /

leckich / w tey leży ciáło Jákubá Zádźiká / Biskupá Krákowskiego / człeká we wszelkie cnoty vbránego / ktory Bursę Jeruzalem reformował / y fundusz ná 30. Studentow vczynił. Táż Káplicá zá stárániem J. M. X. Alexándrá z Brzezia Brzeskiego / Kánoniká Krákowskiego / iáko Exekutorá tegoż Biskupá kosztem niemáłym w koło mármuru czarnego rożnym sádzona y sporządzona.

Piętnasta Poczęcia Naświętszey Pánny Penitencyárska / w tey iest grob Janá Konárskiego / Biskupá Krákowskiego / ten Penitencyarze z Pismá śś. Doktorow fundował / ciáło iego odpoczywa w kámiennym grobie.

Szesnasta Tytułu Wniebowźięćia Naświętszey Pánny / rzeczona Rorate, Krolewska / wedle drzwi południowych / złocistym dáchem w kárpiową łuske zrobionym nákryta / odpoczywáią tu ciáłá Krolow Polskich / Zygmuntá Pierwszego / Anny Corki / y Augustá syná iego. Tákże Zygmuntá Trzećiego / y Małżonek iego / wespoł z potomstwem / ktorym niech Pan Bog da wieczny pokoy / ozdobiona iest grobem mármuru czerwonego tych świątobliwie zmárłych Pánow / ma Ołtarz srebrny z konterfetem żywotá Páná Jezusá / iest y Reliquiy Swiętych Bożych niemáły dostátek / kleynoty drogie / ápáraty kosztowne / á fábryká sámá przez się wspániáła y pozorna / Krolewskie dźiełó pokázuiąca / ma swe wielkie Odpusty czásow swych.

Siedmnasta Káplicá w drugą stronę drzwi południowych / w tey przedtym było ciáło ś. Stánisłáwá / vkázuią tu rękę iego z pierśćieniem we dni vroczyste y stácye / przy teyże Káplicy iest grob stáry ś. Stánisłáwá / kosztownie niegdy przez Zbigniewá Oleśnickiego / Kárdynałá y Biskupá Krákowskiego / spráwiony. Tu w tey Káplicy odpoczywa ciáło B. Janá Prándoty Białáczewskiego / Biskupá Krákowskiego / podniesione Roku Páńskiego / 1639. dniá 7. Czerwcá / zá stárániem tego B. Kánonizácyą ś. Stánisłáwá się stáłá / cudem wielkim wsławiony.

Osmnasta Száfráncowska pod dzwonámi / tá do Kollegium Juristarum iest inkorporowána od teyże Fámiliey potomkow / w tey odpoczywa ciáło Máciejá Miechowity / Kánoniká Krákowskiego /

Medyká y Historyká / człeká dobrego żywotá / Jáłmużniká wielkiego / zmárłego Roku 1 5 2 3. w teyże odpoczywáią ciáłá wielu y wielce świątobliwych Doktorow / Professorow Akádemiey Krákowskiey.

Dziewiętnasta Káplicá Tytułu Oczyściemia Naświętszey Pánny / Pánow Rożyccow / kratą mośiężną záwárta / od Philipá Pádniewskiego / Biskupá Krákowskiego grobem iego ozdobiona / w tey Káplicy Chrzest ś. odpráwuią.

Dwudziesta Krzyżá świetego / podle drzwi zachodnich po práwey rece w tey iest grob mármurowy Kázimierzá Trzećiego Krolá Polskiego / y grob Helżbiety Rákuszánki Fundatorki tey Káplice: ma tá Káplicá Reliquiy świetych obfitość niemáłą / y ápparatow kosztownych dostátek.

Dwudziesta pierwsza Kápellá Władysławá Jágiełłá Krolá Polskiego / miedzy filarámi kratą żelázną záwárta / leży tu w grobie ćiáło tegoż Krolá / Ołtarz nowy od X. Jákubá Náymáná / I. V. D. Kánoniká Krákowskiego zbudowány: námálowano ná nim / iáko Krol Jágieło Litwe przywodźi do Chrztu świeteg / y Jádwigá Krolowa / ktora tákże też Litwe do Korony iednoczy / Akádemią Krákowską y Psálterystow funduie 2c.

Dwudziesta wtora Káplicá ś. Stánisłáwá w poyśrzodku Kośćiołá / naprzod od Krolá Zygmuntá Pierwszego zbudowána / y srebrnym Ołtarzem / ná ktorym żywot y śmierć ś. Stánisłáwá w Figurách sie reprezentuie / ozdobiona. Tu też ćiáło Przewielebnego Mieszenniká ś. Floryáná odpoczywa. W tey iest grob ś. Stánisłáwá / potym zá stárániem X. Marćiná Szyszkowskieg / Biskupá Krákowskiego / nowo z gruntu wielkim kosztem y strukturą przedziwnie piekną wystáwiona (że też y záledwie w Chrześćiáństwie temu podobna może być widźiána) Naprzod tedy ma graduszę z czarnego mármuru, ná ktorych oblisowánie ná báláśách stoi: w rogách záś cztery Postumentá / káżdy z nich trzy oraz słupy w śie Koryántowe bierze / ieden mármurowy / / á dwá mośiężne złoćiste: te trzymáią Xems mármurowy bárzo ozdobiony / ná ksztalt Kátáfálku / wysoko áż pod sámo sklepienie kośćielne wynieśiony / nád Xemsem Kopulá ábo dách

tey Káplice w kárpiową łuſkę z miedźi złotniczą robotą pozłocony: w rogách ſłupow Xemſowych ná wierzchu dáchu ſą obrázy mośiężne złociſte odlewáne Pátronow Polſkich / nád tymi zás wyżey we czterech rogách tákże dáchu / ſą czterech Ewángeliſtow Obrázy / tákiegoż wizerunku pod Xemſem frámbugi cerkłowe / w ktorych kraty żelázne / ſmelcem lázurowym / kwiátámi złociſtemi / tákże y Herbámi Biſkupow Krákowſkich ozdobione ſą: około tego grobu ieſt liſtwá mármurowa z mośiężnymi báláſámi / w poyśrzodku czerwonym mármurem ſádzona: ſtoł ábo Ołtarz z czerwonego mármuru ná ktorym Anyołow czterey z odlewánego ſrebrá nową trunnę ſzczeroſrebrną trzymáią: tę ſpráwił ś. pámięći Zygmunt Trzeći Krol Polſki / á w tey drugą ſrebrną y trzećią ſzczerozłotą / w ktorey iuż Ciáło Przewielebnego Chryſtuſowego Męczenniká ś. Stániſłáwá / Biſkupá Krákowſkiego odpoczywa. Przy tey trunnie ná Ołtarzu ſtoi Obraz odlewány ſrebrny tegoż Swiętego z Obrázem / tákże ſrebrnym Piotrowiná wſkrzeſzonego. Nád Ołtarzem zás y po ſtronách ſą wotá złote / ſrebrne / y inſze rożnych ludźi ſtanu wſzelkiego / ktorzy w potrzebách ſwoych ofiáruiąc ſię do tego Swiętego / poćiechy odnośili / y záwſze proſzący odnoſzą. Są też poſtáwione przed tym Ołtarzem lichtarze ſrebrne / kſztałtem chędogim y koſztem wielkim ſpráwione / ná cześć y ná chwałę P. Bogu / y wſzytkim Swiętym / od X. Woyćiechá Serebryſkiego Kánoniká Krák. dáne. Tu Krolowie Polſcy / y Hetmáni waleczni chorągwie z nieprzyiaćielá / Turczyná / Wołochá / Tátárzyná / y z inſzych / zwyćięſtwo otrzymawſzy zá przyczyną tego Swiętego / zoſtáwuią. Są też y lámpy ſrebrne ná ozdobę y vczćiwość temu Swiętemu świátłem opátrzone. Pierwſza od Wincentego Kádłubká Biſkupá Krák. Druga od Włádyſłáwá Czwartego / koronowánego Krolá Polſkiego nam ſzcześliwie pánuiącego / ozdobnie koſztem niemáłym zrobiona. Trzećia od Páná Stániſłáwá Gárwáſkiego / Káſztellaná Płockiego / Stároſty Goſtyńſkiego / y inſzych wiele. Pod tym grobem ś. Stániſłáwá ieſt grob ziemny / ktory gdy otwierano Roku 1630. ználeziono ćiáło z wonią wielką w trunnie kámienney. Trádycya pewna ieſt / iż to ćiáło ieſt Błogoſłáwionego

Aaroná

Aaroná Opátá Tynieckiego / śiodmego Arcybiskupá Krakowskie-
go: przy tym iest grob podle filará z nagrobkiem żelázną kratą ob-
wárowány / J. M. X. Márciná Szyszkowskiego / Biskupá Krák.

W Chorze Oltarz wielki Męki Páńskiey ś. pámięci Krolá Zy-
gmuntá I. ozdobnie y kosztownie postáwiony / przed ktorym lichtarze
srebrne wielkiey ozdoby y kosztu od X. Andrzeiá Lukomskiego postá-
wione / ná cześć y ná chwałę Pánu Bogu wszechmogącemu: są y
lámpy kosztowne srebrne / ogień w sobie vstáwnie máiące: wiszą też y
Kápelusze czterech Kárdynałow y Biskupow Krákowskich / Fryde-
ryká nád grobem mośiądzowym / ze stopniow wypuszczonym. Zby-
szká Kárdynałá tákże nád iego grobem. Jerzego Rádziwiłá / ktory w
Rzymie vmárł Roku 1600. v Oycow Jezuitow al IESV pogrze-
biony iest. Janá Olbráchtá Krolewicá przed wielkim Oltarzem /
przy tym Oltarzu (iáko się wyżey rzekło) Kápłani postronni nie cele-
bruią / tylko sam Biskup Krákowski z Kánonikámi swemi. Jest ná
tym Oltarzu szczerosrebrny Oltarz / przeniesiony z stárego Oltarzá
ś. Stánisłáwá / iest y inszych Oltarzow po rożnych mieyscách niemá-
ły dostátek / á wszytkie ochędożnie / kosztownie / y dostátecznie fun-
duszámi opátrzone. Odpráwuią się w tym Kośćiele Stácye śiedmi
Kośćiołow Rzymskich z Odpustámi tymi co y w Rzymie / ktore są
ápplikowáne śiedmiom Kośćiołom Krákowskim. Te vprośił ná-
przod świętey pámięci X. Márcin Szyszkowski / Biskup Krákowski /
v Naywyższe° Pásterzá VRBANA VIII. Roku 1621. dniá 14. Lutegº /
á powtore znowu od tegoż wzwyż miánowáne° Oycá ś. VRBANA VIII.
są prolongowáne / zá vproszeniem y zá stárániem X. Jákubá Zádźiká /
Biskupá Krákowskiego / y ludźiom opowiedźiáne Roku 1638. dniá
22. Lipcá: ktore to 7. Kośćiołow / y w nich Oltarze / są ná końcu tey
kśiąszki specyfikowáne. Jest też przy tym Kośćiele dostátnie fun-
dowáne Seminárium dla młodych Kápłanow / od Jerzego Rádźi-
wiłá y Bernatá Máćieiowskiego / Biskupow Krákowskich y Kárdy-
nałow: tym rządźi Kápitułá Krákowska. W skárbie Kośćiel-
nym iest też co widźieć ku podźiwieniu / iáko Krzyżow złotych / srebr-
nych / w ktorych drzewo Krzyżá ś. iest / y inszych Reliquiy świętych

wielki dostátek: á te Krolowie Polscy/ Kśiążetá/ Biskupi/ temuż Kośćiołowi spráwiwszy/ dostátnie y ozdobnie opráwne w kleynoty dárowáli: są y Infuły Biskupow Krákowskich rożne y bogate/ miedzy tymi iest stára/ ktorą ś. Stánisław ná głowie swey miewał/ gdy Ofiarę Przenáświętszą Pánu Bogu oddawał/ druga kosztowna od J. M. X. Andrzeiá Lipskiego/ Biskupá Krákowskiego dána/ k temu Reliquie śś. y godne widzenia w tym Kośćiele Kátedrálnym te są:

S. Andrzeiá Apostołá 30. Listop.
S. Albiná Męczenniká 1. dniá Márcá święto iego.
S. Augustyná Doktorá Kośćielnego/ 28. Sierp. święto iego.
S. Alexego Wyznawce 17. Czerwcá święto iego.
S. Agáty Męczenniczki 5. Lut.
S. Antoniny Męczen. 17. Wrześ.
S. Bártholomieiá Apostołá Reká/ 24. Sierpniá.
S. Bernárdá Wyznawce 20 Sierpniá święto iego.
S. Bárbáry Pánny y Męczenniczki 4. Grudniá.
S. Bonifácego męcz. 14. Máiá.
S. Brygidy Krolowey Szwedzkiey 8. Páździerniká.
S. Brykcego Reká.
S. Chryzogoná m. 24. Listopádá.
Ciernie z Korony Páńskiey w Wielki Piątek.
S. Cyryaká męczen. 8. Sierpniá.
S. Konstántego męczenniká.
Drzewo Krzyżá ś. 3. Máiá y 14. Wrześniá.
S. Dorothy Pánny y męczenniczki 6. Lutego.
SS. Chryzántá y Dáryuszá męczennikow 1. Sierp.
S. Ewstáchiego męczenniká.
S. Euberego męczen. 28. Listop.
S. Eumeniego męczenniká 12. Wrześniá.
S. Egidźiego Wyznawce 1. Wrze.
S. Floryáná męczenniká ćiáło/ Pátroná Krolestwá Pol. 4. Máiá.
S. Felicytátyuszá 23. Listopádá.
S. Felicyuszá męczen. 30. Sierp.
S. Faustyná męczenniká 29. Lipcá.
Gwoźdź Páński w Wielki Czwartek Krolowi Włádysłáwowi od Vrsiná Kárdynałá dárowány.
S. Giereoná męczen. 20. Páźdź.
S. Hippolitá męczen. 13. Sierp.
S. Hermetá męczen. 28. Sierp.
S. Hiácyntha Wyznawce 20. Sierpniá.
S. Hermáná Wyznawce.
S. Janá Chrzćićielá 24. Czerwcá. Czeluść z vst.
Jedenaśćie tyśiąc Dziewic 21. Páździerniká.
S. Jákubá Apostołá 25. Lipcá.
S. Kaiusá Papieżá 22. Kwietniá.
S. Klemensá Papieżá y męczenniká 23. Listopádá.
S. Kálixtego Papieżá y męczenniká/ 28. Páździerniká.

SS. Ko-

SS. Kosmá y Dámiáná meczennikow 12. Listopadá.
SS. Kántego/ Kancyaná y Kántyonałá meczennikow.
S. Kátharzyny Seneńskiey Reká.
S. Krystyny 6. Czerwcá.
S. Kunegundy 3. Márcá.
Lilia złota od Juliuszá Papieżá II. Krolowi Alexándrowi przysłána cum plenaria Indulgentia, te vkázuią w Srzodopostną Niedźi.
S. Lukaszá Ewáng. 28. Pázdź.
S. Domicylle 16. Wrześniá.
S. Mácieiá Apostołá 15. Lutego.
S. Márcelliná Papieżá y meczenniká 26. Kwietniá.
S. Márcyuszá meczen. 26. Wrześ.
SS. Máchabeyskich meczennikow 22. Wrześniá.
S. Márciná Biskupá y Wyznawce 11. Listopádá.
S. Máryny Pánny 18. Grudniá.
S. Maurycego Włocznia.
S. Máryey Mágdáleny 22. Czerw.
SS. Niewinniątek meczennikow 17. Grudniá. cáłe ćiáłá.
S. Názáryuszá meczen. 18. Czerw.
Opoká z Grobu Páńskiego w Wielki tydźień.
S. Osfwaldá Krolá Wyznawce 13. Sierpniá.
S. Piotrá Apostołá 29 Czerwcá.
S. Páwłá Apostołá 25 Stycz. Ząb
S. Philipá Apostołá 1. Máiá. dwá pálce.
S. Prokopá Meczenniká 4 Lipcá.
S. Pánkrácego meczen. 12. Máiá.
SS. pieć Bráćiey Polskich meczennikow 12. Listopádá.
S. Pauliná Wyznawce 21. Lipcá.
S. Remigiuszá Wyznawce 1 Páź.
S. Stánisławá meczenniká / Pátroná y Biskupá Krákowskiego / od Bolesławá zámordowánego / 8. Máiá.
S. Stephaná pierwszego meczenniká 26. Grudniá.
S. Sebástyaná meczen. 10 Sierp.
S. Syxtá Papieżá y Meczenniká 6. Sierpniá.
S. Saturniná meczen. 29 Listop.
S. Zygmuntá meczen. 2. Máiá.
SS. Sergiuszá y Bachá meczennikow 7. Páździerniká.
S. Serwiuszá Wyznawce 22. Páź.
Sześći Bráćiey Polakow.
S. Sylwestrá Papieżá y Wyznawce 31. Grudniá.
S. Stephána Krolá y Wyznawce 20 Listopádá. Reká.
S. Thomaszá Kántuáriyskiego Biskupá Reká.
S. Theodorá meczenniká 8 Listop.
SS Trzech Krolow 6. Styczniá.
S. Vrbáná Papieżá y meczenniká 26. Czerwcá.
S. Wacławá meczenniká y Pátroná Krolestwá Polsk. 23. Kwiet.
S. Wincentego meczenniká 22. Styczniá.
S. Wawrzyńcá meczenniká 10. Sierpniá. Cześć głowy.
S. Woyćiechá meczenniká Pátroná Krolestwá Pol. 23. Kwietniá.

S. Wiktorá Papieżá y męczenniká 28. Lipcá.
S. Witá męczen. 15. Czerwcá.
S. Wiktoryná męczen. 6. Márcá.
S. Walántego męczen 14 Lutego.
S. Vbáldá męczenniká 7. Lipcá
Y inszych wiele śś. mm. y Wyznawcow / Pánien y Wdow.

Wieże przy tym Kościele są trzy / z iedney iest Dzwon Zygmuntem náźwány / od Zygmuntá Krolá Polskiego spráwiony / wielki / y głosu bárzo ogromnego: są też drugie / ále iuż mnieysze / głosu iednák náder wdźięcznego / y wielkiego / á to w drugiey wieży Wikáryskiey rzeczoney: W trzeciey záś iest Zegar / ludźiom czásy zámierzone ogłaszáiący.

STACYE RZYMSKIE.

ODpráwuią śie tu w tym Kośćiele Stácye Rzymskie / iedne z tych / ktore do śiedmi Kośćiołow w Rzymie należą / przed Ołtarzámi tákże pewnymi trzemá Tablicámi z tákim napisem náznáczonymi: Altare Stationum. Są y w inszych Kośćiołách też Stácye / o ktorych przy káżdym Kośćiele swym naydźiesz.

2. Kośćioł S. MICHALA.

OD Bolesłáwá Chábrego / pierwszego Krolá Polskiego / prędko po przyięćiu Wiáry Chrześćiáńskiey / támże w Zamku zbudowány / y nádány. Potym tenże od Kázimierzá Wielkiego potrzebámi kośćielnymi ozdobnie opátrzony / Roku 1355. Ma dwu Prálatow / Proboszczá y Kustoszá / y trzech Kánonikow / są y Mánsionarze / ktorzy Kurs o Pánnie Naświętszey odpráwuią. Ma Odpusty / y Reliquiy świętych dostátek.

3. Kośćioł S. IERZEGO.

TAkże w Zamku ten Kośćioł iest záraz po przyięćiu Wiáry świętey zbudowány / á to dla Stáciy Káthedrálnego Kośćiołá / wystáwiony

ſtáwiony murem od Wielkiego Kázimierzá Roku 1346. Ma czterech Kánonikow / y Mánſionarze ma / y Odpuſty pewnych dni / ma y Reliquie Swietych.

4. Kośćioł MARIEY MAGDALENY.

TEn ná Kánoniczey vlicy ieſt podle Kollegium Juryſtarum / zbudowány od Piotrá Wyżá / Biſkupá Krákowſkiego / temuż Kollegium inkorporowány: w ktorym Kośćiele B. Jan Kápiſtran Miſzą świetą odpráwował / ktory naprzod Zakon Bernárdynſki do Polſki wprowádźił / y v Zbyſzká Kárdynałá y Biſkupá Krákowſkiego mieſzkał. Ma Reliquie ſś. Bożych y Odpuſty pewne. Tu też Studenći z Burſze Iuriſtarum Miſzey świetey ſłucháią / Litánie o Pánnie Naświetſzey / y inſze nabożeńſtwá według ich vſtaw ex fundatione Garvaſciana ná káżdy dźień odpráwuią.

5. Kośćioł SS. MICHALA ARCHANYOLA y IOZEPHA.

OYcowie Kármelići Bośi przy tym Kośćiele ſwą reſidencyą máią (o ktorych przyśćiu do Polſki czytay Kośćioł 45.) ſą fundowáni ná gruncie rożnych Pánow / gdźie te pláce częśćią iálmużnámi / częśćią też kupnem ſą otrzymáne do Kośćielnego y Klaſztornego budowánia / zá ſtárániem Jch MM. PP. X. Piotrá Tylickiego / Biſkupá Krákowſkiego / J. M. P. Mikołáiá Zebrzydowſkiego / Woiewody Krákowſkiego / J. M. P. Andrzeiá Teczyńſkiego / Káſztellaná Bełſkiego / y inſzych. Przyłożył ſie też znácznie do tey Fundácyey J. M. X. Hieronym Powodowſki / Archipresbiter y Kánonik Krákowſki. Przy zákłádániu tego Kośćiołá pierwſzy kámień poświecony świetey pámięći J. M. X. Hieronym Reczáyſki / Kánonik y Archidyákon Krákowſki włożył / Roku 1611. W tymże Kośćiele naypierwſzą Miſzą miał J. M. X. Marcin Szyſkowſki / Biſkup Krákowſki / y błogoſłáwił mieyſcu temu / z wyſtáwieniem ná

Ołtarzu

Obrazu Naświętszego Sákrámentu. Do tegoż Kościołá Zakonni-
cy przeprowádzili się z Klasztoru Niepokalánego Poczęcia Na-
święt szey Pánny Máryey Ogrodá zá ś. Mikołáiem będącego/ Roku
1618. dniá 25. Oktobrá. Tenże poświecony od J. M. X. Jákubá
Zádzika / Biskupá Krákowskiego / Roku 1636. dniá 26. Oktobrá.
Má wielkie swoie Odpusty y Reliquie Swiętych Bożych / á miáno-
wićie tych: Głowy cáłe ś. Flawiey/ ś. Klaudy/ Pánien y Męczenni-
czek / tákże dobrze znáczną ś. Wálentego Biskupá y Męczenniká /
dwu Bráciey Thebayskich / Jedenastu tyśiąc Dziewic / Alexándrá
Męczenniká goleń cáła / ś. Stánisłáwá Biskupá y Męczenniká Krá-
kowskiego Reliquia znáczna / śś. Apostołow / Páwłá / Jákubá / y
Philippá / ś. Floryáná / ś. Bárbáry / ś. Teressy mátki tego Zakonu
dwie sztuczce ćiáłá/drzewo Krzyżá ś. Obraz Weroniki ś. prawdziwie
wymálowáney z tey iáka iest w Rzymie z Odpustámi / y inszych wie-
lu śś. Bożych w mnieyszych pártykułách. Ci Zakonnicy wielką y szczy-
rą obserwáncyą Reguły swey záchowuią w silencyum/ w vmartwie-
niu ćiáłá vstáwnym. Máią też ći Oycowie swoie studium według
náuki ś. Thomaszá z Aquinu. Ktorey iáko prawdziwey od sámego
Bogá / y od Pásterzow Stolice Apostolskiey ták wiele rázy ápprobo-
wáney / nigdy nie odstępuią. Odpoczywa też tu ćiáło wielce pobo-
żnego y świątobliwie prácowitego / X. Sebástyáná Nuceryná / w
Piśmie ś. Doktorá / Káznodźieie Zamkowego / ktory Roku 1635.
dniá 23. Septembrá vmárł / 1. Octob. pogrzebiony. W kilku
lat potym było widźiáne ćiáło iego nanmiey nienáruszone/ ktoremu
Pan Bog niech vczynki iego dobrze płáći niebem.

6. Kośćioł WSZYTKICH SWIETYCH.

TEn ná Grockiey vlicy iest / fundowány y nádány od Jákubá Bo-
bole / człeká pobożnego / y w sprawách Rycerskich zásłużonego.
Ten wiele kosztownych Appáratow temuż Kośćiołowi zostáwił.
Ma ten Kośćioł Odpusty wielkie ná czásy pewne / ma y Reliquiy
śś. Bożych niemáło / á miánowićie z towárzyszek ś. Vrszule iedne

glowe.

głowę. Ma Proboszczá záwsze Professorá Akádemiey Krák. Dźiekaná/Kánonikow/tákże Wikáryow. Ten Kośćioł ozdobiony iest wszytek de nouo, y wielkim Ołtarzem tákże y Zegárem ogłoszony/ zá stárániem X. Jákubá Zákrystyaná tutecznego. Jest Szkołá od Máćieiá Miechowity/Kánonikà Krákowskieg y Chronikarzá stárego zmurowána. Jest y Obraz Pánny Nas. pieknośći wielkiey kosztownie przybrány/ á ten przynieśiony z Wegier przez támeczneg Szláchćicá Roku 1647. y tutecznemu Kośćiołowi z Funduszem dárowány.

7. Kośćioł S. FRANCISZKA.

ROku Páńskiego 1257. od Bolesłáwá Pudyká Monárchy Polskiego zbudowány / gdźie w grobie mármurowym ćiáło iego odpoczywa po lewey rece w śćienie nie dáleko wielkiego Ołtarzá. W tymże Kośćiele leży Sálomea ś. Siostrá iego/ Fundatorká y Kśieni pierwsza Pánien świetey Klary v świetego Jendrzeiá/ cudámi zá żywotá y po śmierći sławna. Tá vmárłá Roku 1265. ćiáło iey do Káplice nie dáleko drzwi (idac z Bráckiey vlice) przenieśiono: w poyśrzodku Kośćiołá / przed ktorym lámpy gorywáia/iest ćiáło Błogosłáwionego Henryká Ewárdyaná / w náuce y w świątobliwośći sławnego / zmárłego Roku 1269. Tákże B. Ráymundá zmárłego Roku 1272. Władysłáwá / Micháłá / Błázego / Leonárdá / Estárdá / Janá / Mikołáiá / y inszych 4. Mamy też to wiedźieć / że ten Kośćioł był zbudowány pod tytułem Ciáłá Páńskiego/ále Kázimierz Wielki Krol Polski / záłożywszy Kázimierz Miásto od swego imięniá przy Krákowie / Kośćioł támże zbudowawszy pod tytułem Bożego Ciáłá/ otrzymał to v Fránćiszkanow / áby tytułu vstąpili pierwszego/ á Fránćiszkowi ś. Kośćioł poświećili. Vczynili to Zakonnicy / iednák do tego czásu ná káżdy czwártek bywa tu Processyá z Naświetszym Sákrámentem y z Odpustámi. Jest w tym Kośćiele Bráctw Duchownych troie. Pierwsze Compassionis IESV Christi, wielká pobudká ludźi grzesznych do pokuty / gdźie ieden Brát tegoż Bráctwá wita ludźi wchodzących do Kośćiołá / tymi słowy: *Pámiętay człowiecze ná śmierć*, trzymáiąc trupią głowę w reku. W prowádzone

wádzone y fundowáne to Bráctwo ś. od X. Márciná Szyſzkowſkie-
go / Biſkupá Krákowſkiego / dniá y godźiny tey / w ktorey ſie Krol
dźiśieyſzy WLADYSLAW IV. nam ſzcześliwie panuiący národźił
Roku 1595. dniá 9. Iulij godźiny 19. To ſie ſtáło z przeyźrzenia
y opátrznośći Bożey. To Bráctwo wźiąwſzy ſobie dobre omen,
wźiełło ſobie záraz zá protektorá Królá J. M. / zá ktorego oſobliwie
bywa Mſza w káżdy Piątek: toż Bráctwo od Oycá ś. Klemensá
Oſmego ieſt potwierdzone / y wielkiemi Odpuſtámi nádáne: Ma
ſwoie Káplice pobok Kośćiołá tytułu Krzyżá ś. tákże też ś. Władyſłáwá od tegoż Biſkupá zmurowána / Ołtarzem żáłobliwym / y ápparámentámi doſtátnie nádána: w teyże Káplicy ieſt Ołtarz Pánny Máryey Loretáńſkiey / wielkiey pobożnośći / v ktorego ludźie poćiechy od Páná Bogá doznawáią. Wzwyż miánowáne Bráctwo vżywa kap czarnych / z málowánemi trupiemi głowámi / á z napiſem tákim: *Pámietay człowiecze ná śmierć.* Ná káżdy Piątek Mſza o Męce Páńſkiey ſpiewáią / á potym dyſcypliny: w Piątki zás Márcowe ábo ráczey Wielkopoſtne / bywa konkurs wielki ludźi dla Odpuſtow ktore tám ludźie otrzymywáią / y dla Proceſſyi cum Venerabili Sacramento, z pozwolenia Oycá ś. Klemensá VIII. od tegoż Oycá ś. ieſt Ołtarz Brácki vprzywileiowány zá duſze zmárłe. Ma też ieſzcze to Bráctwo te prerogátywę / że w dźień Wielkopiątkowy więźniá wybawia od śmierći. Drugie Bráctwo w Káplicy Włoſkiey ś. Janá Chrzćićielá / ktore vżywa kap białych w Proceſſyách: ieſt to Káplicá bárzo ochędożna / koſztem Kupcow Włoſkich reformowána / ma ſwe Odpuſty czáſow pewnych. W teyże Káplicy repræzentuią prawdźiwą ſtrukturą Domek Pánny Naświetſzey Loretáńſkiey / dniá 10. Grudniá z Odpuſtem / bywa tu ná ten czás zgromádzenie wielkie ludźi. Trzećie Bráctwo ś. Chordy ábo Paſká ś. Fránćiſzká / wielce nabożnie z Odpuſtámi wielkimi od Krákowá wſzytkiego vmiłowáne. Jeſt w tym Kośćiele przy śćienie Krucifix ná weyźrzeniu ſtráſzny grzeſznym / do ſkruchy bárzo prędki / w krucgánku tákże ieſt Ołtarz Pánny Przenaświetſzey żáłobliwy / przy ktorym Pan Bog bárzo wiele ludźi ſmutnych poćieſza. Ma Reliquiy Swietych
Bożych

Bożych wielki dostátek / z ktorych niektore te specifikowáne są: Głowy trzy z śś. Jedenastu tysiąc Dziewic / krew wypłyniona z Obrázow Swietych / z Rzymu tu do Krákowá dostána / część Ręki Leoná Papieżá / y inszych. Bywa też Odpust ná kształt Miłościwego látá / ná dzień Pánny Máryey Anyelskiey / rzeczoney Portiuncula, dniá 20. Sierpniá. Ołtarz Wielki Mármurowy / struktury piękney y kosztowney: Formy bárzo wspániáłe / kosztu wielkiego / Perłową mácicą męká Páná Jezusowá w flores w czarnym Hebanie sádzona iest / gdzie widáć y Historyą żywotá ś. Fránciszká w pośrzodku málowáną / ꝛc. W krucganku / tám Obrázy stáwiáią Biskupow Krákowskich zmárłych / z doskonáłym konterfetem: są też Bráckie Stácye w tym Kościele / są y Káplice Muzykow y Złotnikow.

STACYE RZYMSKICH KOSCIOLOW.

TU w tym Kościele odpráwuią się też Stácye siedmi Kośćiołow Rzymskich / v śiedmi Ołtarzow tablicámi náznáczonymi. Od S. Fránciszká idąc po lewey ręce iest Pálac Biskupow Krákowskich / ktory nową strukturą od J. M. X. Piotrá Gebickiego Biskupá Krákowskieğ kosztem nie máłym reformowány / y pánsko wystáwiony.

8. Kośćioł S. NORBERTA.

NJe dáleko / záraz przy Bramie Wiślney iest Kośćioł nowy ś. Norbertá / z Klasztorem Jmieniá y Reguły tegoż świętego / do ktorego Pánny z Klasztorá Zwierzynieckiego są wprowádzone 5. dniá Septembrá / kwitnie ten Zakon w swey szczerey Obserwáncyey / pod Regułą ś. Augustyná / ma swe śś. Bożych Reliquie / záłożony Roku 1636. poświecony Roku 1642. dniá 18. Máiá / od J. M. X. Thomaszá Oborskiego / Suffrágáná Krákowskiego / zá stárániem pobożney J. M. P. Xieni Zwierzynieckiey Doroty Rackiey / Fundatorki tego Klasztorá szczodrobliwey.

9. Kośćioł S. ANNY.

W Tey vlicy ś. Anny názwáney / byłá przedtym Bożnicá Zydowska / miejsce vrągánia / y czći vwłoczenia Jmieniu Naświętsze-

mu IEZVS, álec te ſzáránica piekielna / y Pogáńſtwo nienawiſne przeciw práwowiernym Chrześciánom/z tey vlice wygnano / z tey przyczyny; niewinne dźieciątko w Wielki Piątek zábili 27. Martij, Roku 1407. y ná Kápłaná nioſącego Naświetſzy Sákráment do chorego kámieńmi ciſkáli/ o czym powiádał ná ſwym Kazániu Proſeſſor w Piśmie ś. wielki y żárliwy Káznodźieiá Budek v ś. Bárbáry. Po wygnániu tych Zydow/ á po poświeceniu tey Bożnice/ oddány ieſt Akádemiey / áby Profeſſorowie iey Chwałe Páńſką żárliwie rozmnażáli przez ſie/y przez młodź im powierzoną / co z łáſki Páńſkiey czynią pilnie. Ma ten Kośćioł Proboſzczá ſwego/y Kánoniki z teyże Akádemiey / tákże y Wikáryow. Tym inkorporował ten Kośćioł Iagiełło Krol / y Succeſſorom ich. Ieſt to Kośćioł Páráfiálny/ w ktorym świetemi Sákrámentámi Páráfiánom ſwym ádminiſtruią / ma Bráctwo ś. Anny z Odpuſtámi wielkimi/ we Wtorki odpráwuią Wotiwe o ś. Annie / Bráćia tego Bráctwá vżywáią kap ſzárych/ odpoczywa tu Ciáło w mármurowym grobie przed wielkim Chorem po lewey rece przy ściánie / Przewielebnego B. Iáná Kántego/ Doktorá w Piśmie ś. y Profeſſorá Akádemiey Krákowſkiey / wielka poćiechá ludźi wſzytkich Korony Polſkiey. Tu bowiem przy iego grobie / ślepi / głuſzy / chromi / wrzodowáći / y chorobámi rożnymi ściśnieni / v Páná Bogá przez przyczyne tego Swietego zdrowie vpraſzáią / y opetáni wolni od dyabelſtwá zoſtáią / day Pánie Boże doczekáć tegó Swietego Kánonizácyey. Doznał łáſki Páńſkiey zá przyczyną tego Swietego w ſwey ćieſzkiey chorobie ś. pámieći X. Iákub Zádźik / Biſkup Krákowſki / w Roku 1638. gdźie záraz pewną y ſzczodrą ſumę Iálmużny odłożył ná Kánonizácyą y Káplice tego Swietego. Czego y przed tym inſzych wiele rożnymi chorobámi złożeni / 83. od rozumu odchodzących / konáiących tákże 6. prawdźiwie vmárłych 16. doználi. V tegoż ábowiem grobu Swietego / ieſt Ołtarz vprzywileiowány zá Vmárłe z wybáwienieṁ iedney duſze z Czyscá kto Mſzą ś. záte odpráwi w tymże Kośćiele: znáyduie ſie wiele y wielce pobożnych (w prácach y w náukách młodźi codźiennych) Miſtrzow / á oſobliwie Grzegorzá Wigiláncyuſzá / Sámborytaná/

kytaná/wielkiey pobożnośći człeká: Antoniegͦ/Anápáchomiuszá/Symoná Hálicyuszá/ nád ktorym/ gdy vmárł/ gwiazdá we dnie świećiłá/ y inszych wiele Mistrzow żywotá nie nágánione/ o czym manu scripta Kollegium ich/ X. Piotr Skárgá w Zywotách śś. pierwey Akádemicy potym Societatis IESV Professor/ Wielebny X. Fábian Birkowski Dominikán w swoich Kazániách/ X. Simon Stárowolski in sua Polonia, świádczą. Ma ten Kośćioł Reliquiy śś. Bożych dostátek y z Odpustámi/ ma y Szkołę zmurowáną od Máćieiá Miechowity/ Kánoniká Krákowskiego/ w ktorey Mistrz/ Kántor/ y Studenći mieszkáią.

STACYE VII. KOSCIOLOW RZYMSKICH.

Trzy tu tylko Ołtarze są náznáczone tablicámi dla obchodzenia Stáciy śiedmi Kośćiołow Rzymskich.

ACADEMIA

MATER DOCTRINÆ, VIRTVTIS, PIETATIS, ET REIPVB. SEMINARIVM.

Tv iuż przystąpmy do Przezacney Akádemiey Krákowskiey/ Mátki wielu ludźi vczonych/ od Krolow Władysłáwá Jágiełłá y Małżonki iego Jádwigi fundowána/ Roku 1361. w Káźimierzu wprzod/ potym do Krákowá przeniesiona Roku 1400. W tey vczą náuk ludźi wszelkich potrzebnych ludźiom młodym: ma Kollegia troie/ w ktorych Professorowie mieszkáią/ y żyią pod posłuszeństwem (iáko Zakonnicy) iednego Rektorá. Te przywileiámi wzwyż miánowány Krol z Rzeczapospolitą vmocnił/ y ktoby ná nie nieludzko nástepował/ tego przeklina/ mowiąc ták: Si quis autem has nostræ erectionis studij concessionumque pro ipso libertatum

bertatum & exemptionum ac iurium literas de ſucceſſoribus noſtris, aut quibuſcunque violare & infringere præſumpſerit, iram vindicem diſtricti iudicis & miſerabilem infelicitatis horrendum & inopinatum euentum nouerit ſe incurſurum.

Pierwſze Kollegium názwáne Wielkie / ábo Vniuerſitas, do ktorego wchodząc z vlice ś. Anny / ieſt Obraz Chryſtuſá Páná/ przed ktorym ſię Błogoſłáwiony Jan Kánty modliwał / gdy bywáło Kollegium záwárte. W tym mieſzka Theologow y Philozophow 20. w tymże Kollegium ieſt ſzkoł ábo Lektorium 6. ná dole/ w ktorych in omni ſcientia & facultate, co godziná inſzy á inſzy Miſtrzowie auditorom ſwym przez cáły dzień (Zydowſkiego y Greckiego iezyká ex profeſſo nie opuſzczáiąc) lekcye czytáią. Siodme Lectorium ná gorze názwáne Theologorum, wſpániáłością ſwą doſyć ozdobne/ w ktorym nie tylko Profeſſores Theologiæ w Piſmie ś. lekcye ſwoie/ ále też rozmáite ákty publiczne in vtraque facultate, tam Theologica quàm Philoſophica, tákże y Promocye earundum facultatum, przy bytnośći Sereniſſimorum Regum, Ducum, Illuſtrium Cardinalium, ampliſſ: Senatorum, z wielką pochwałą y ozdobą totius Chriſtianitatis odpráwuią. W tymże to Lectorium Theologorum, ieſt Obraz Vmęczenia Chryſtuſá Páná wielkiey pobożnośći / tákże Jágiełłá Krolá y Małżonki iego Jádwigi ś. cudney wſpániáłośći konterfet.

Wtore Kollegium Małe rzeczone / w tym Artyſtow trzynaśćie mieſzka / ći co w dźienney á práwie niewytknioney pracey żyią áż do śmierći nie mał śmierći / czytáiąc Studentom lekcye / y diſputuiąc w Kollegium Wielkim. Máią też ſwego Dziekaná iáko y Theologowie / ktorych powinność tá ieſt / podáwáć Queſtye do diſputácyey Miſtrzom / Bákálarzom / y Studentom / ná káżdą Sobotę y Niedźielę; przy ktorych præſentes powinni być / y Queſtye o rzeczách trudnych y wątpliwych rozprowadzáć / y doſtátecznie ſolwowáć: pokázuiąc doſtátecznymi z rozumu wywodámi / w czym ieſt omyłká / á w czym prawdá / y iáko ma być obroniona. Te tedy vtarczki Filozowſkie bywáią czynione dwá kroć w tydźień / lubo to ſą y od ſámych

nych Professorow árgumentámi trudnemi záwichláne / y potężnemi rácyámi z obu stron vmocnione / oni te deciduią / y prawdę szczyrą iáko iudices vznawáią / ná ktorey Disputatores oną się kontentuiąc / przestawáią: żyią ex communi mensa.

Trzećie Kollegium rzeczone Iuristarum, ná Grodzkiey vlicy przy Kośćiele Máryey Mágdáleny / w ktorym śiedm Mistrzow w Práwie vczonych mieszka / w tymże lekcye swe czytáią / ex opposito tego iest Bursá názwána Iuristarum, zbudowána y nádána od Janá Długossá / Kánonika Krákowskiego / Roku 1 4 8 0. dla Studentow Práwá się vczących: przy tych mieszka ieden Professor / y iest im Seniorem / do tey fundácyey przybyło inszych niemáło / á osobliwie X. Stánisławá Gárwáskiego / Kánonika Krákowskiego / ktory trzydźiestu trzech Studentow káżdodźiennym wiktem y rożnym sumptem opátrzył. Powinność Studentow / naprzod Pánu Bogu służyć / Kátholikiem być / Officium o Pánnie Naświetszey ná káżdy dźień in Communitate odpráwowáć / tákże y Litánie / sposob życia im dobry y z kárnośćią w ksztalt zakonny / ktoremu Pan Bog niech płáći / podał: do czego znácznie się przyłożył świetey pámięći Gábryel Władysłáwski / niekiedy alumnus tey Akádemiey / á potym pilny dozorcá y Præceptor w młodych lećiech Naiáśnieyszego Władysłáwá Czwartego / szcześliwie nam pánuiącego Páná. Tu też o tym wiedźieć potrzebá / że ieden Doktor Medicinæ facultatis, ex fundatione & profess. powinien vbogich rádą / lekárstwem / według możnośći rátowáć. Wszyscy w tych Kollegiách Professorowie / iáko Zakonnicy / pod rządem iednego Rektorá: z iedney szpizárnie / y z iedney kuchniey żyią / in Communitate iadáią. Przy swym obiedźie w teyże izbie v tegoż stołu / gdźie y sámi záwsze vbogiego miewáią / ex fundatione B. Cantij, rowną mu swoię porcyą dáiąc: ktory gdy do izby wchodźi / ták go witáią: Pauper venit, Christus venit. Piękny vwáżenia y pámięći godny zwyczay stáróswiecki przyimowánia gośćiá. Záprawdę Akádemia Krákowska / Mátká nászá / pochwały wielkiey godná / ex qua tot togatæ militiæ Duces prodeunt. Wiedźieli bowiem te prace wiernośći y szczerośći dowćipy bystre Nay-

wyższy

wyższy Pásterze / y łácno pozwolili przez swoie Breue, czytáć Theologią / y Pismo ś. wykłádáć / według sensu Oycow śś. á miánowićie Bonifacius IX. Vrbanus V. tegoż potwierdźieli: Martinus V. Ioannes XIII. y inszy. A słuszna / bo co dźień więtsze incrementa capiũt alumni tey Mátki/ textu ś. Thomaszá nie odstępuiąc.

Przy tych Kollegiách iest kilká Bursz / w ktorych Studenci swe residencye máią / káżda z nich ma swoie fundácye od Biskupow / Xiążąt / Doktorow / Pánow y Miast / á ći zá Dobrodźieie swe powinni Páná Bogá prośić.

Burszá Hieruzalem / od Zbyszká Olesnickiego Kárdynałá y Biskupá Krákowskiego Roku 1 4 5 6. fundowána / á potym y od wielu innych eleemozyną szczodrą nádána / ktore sie tu nie wyliczáią. Ma swoie sposobne Oratorium, iest ná ścienie murowány Obraz Pánny Naświętszey málowány: o nim tá pewna wiádomość iest / że do studentá niektorego nabożnego mawiał. O czym świádectwo záwieszone támże iest ná ścienie w tymże Oratorium. Dźiś mieszkáiący studenći ná káżdy dźień Litánie o Pánnie Naświętszey odpráwuią. Miedzy inszymi iest znáczna y wiekopámiętna eleemozyná Bárthłomieiá Nowodworskiego / Rycerzá y Káwálerá Máltenskiego dla Tucholczykow. Też Bursze J. M. X. Jákub Zádzik / Biskup Krákowski de nouo restaurował / y eleemozyną dla 30. Studentow źiemie Sierádzkiey nádał/ z tey okázyey / memor będąc bonæ institutionis, że w tey Bursie / iescze młodym będąc / sam mieszkał.

Burszá Pauperum, od Jágiełłá Krolá dochodem rocznym opátrzona / Roku 1 4 0 9. do ktorey eleemozyny Anná Krolowa przyczyniłá sie. Ma swoie Kápelle y Káplaná / ktory we dni święte odpráwuie Sacrum, te sámi Studenći śpiewáią / y Litánie w káżdy dźień: ktorych ná tey eleemozynie bywa pod czás y 200. z ktorych studentow wiele ich Káplanámi / Bákałarzámi / Mistrzámi / zá pilną náuką y błogosłáwieństwem Páńskim / zostáie: do ktorey sie fundácyey Krolowey Anny ś. pámięći X. Biskup Krákowski / Piotr Tylicki / znácznie przyłożyli.

Burszá Philosophorum, od Andrzeiá Noskowskiego / Biskupá Pło-

pá Płockiego/dla czterdźieśćiu Studentow fundowána Roku 1560. á potym y od rożnych inszych szczodrá elecmozyná opátrzona.

Bursá Zizanistarum od Doktorá Pismá ś. y Kánonika Włocłáwskiego / Ianá Zyzeniuszá fundowána / y doroczným dochodem dobrze opátrzona: W tey Studenci w szátách Kleryckich chodzą. Były y insze Bursze / iáko Niemiecka / Węgierska / ále dla tych nácij Herezyámi zárażonych / studentow w nich nie máią.

Klásés ábo Szkoły mnieysze/ te fundowáne wprzod z nákłádu ś. pámięci Bártlomieiá Nowodworskiego / Káwálerá Máltenskiego. A teraz de nouo z gruntu wystáwione z łáski y nádánia I. K. M. WLADYSLAWA IV. Roku 1643. ná przeciw Kościołowi ś. Anny / iáko widźieć káżdy może. W tychże záraz iest práwie wspániáłe y dostáteczne Oratorium dla Studentow / gdźie ná káżdy dźień Sacrum słucháią / w nim Officium B. M. V. y Rosarium odpráwuiąc. Pieśni nabożne według czásu śpiewáiąc / ná káżde święto Orácye odpráwuią / Spowiedźi / y Naświętszego Sákrámentu vżywáią. Máią swe wielkie Odpusty / nádáne od Stolice Apostolskiey / poświecone pod tytułem Niepokalánego Poczęćia Pánny Máryey / die 2. Iunij, Anno 1643. przez I. M. X. Piotrá Gebickiego / Biskupá Krákowskiego/ Kánclerzá Akádemiey/ y przy bytnośći I. M. X. Andrzeiá Gebickiego / Biskupá Łuckiego/ tákże y wielu znácznych osob / ták stanu duchownego Prześwietney Kápituły Krákowskiey / iáko y stanu świetckiego wielu Woiewodow y Kásztellanow / y rożney Szláchty narodu Polskiego: tákże y przy bytnośći Przezacnego Senatu Miástá Krákowá.

W Kollegiách wszytkich y w Burszách wzwyż miánowánych są Oratoria ábo Káplice / w ktorych Sacra odpráwuią / ták dla zdrowych iáko y dla chorych studentow / ktorym gdy potrzebá Sákrámentá święte dáią: w tych iáko y w inszych wszytkich szkołách Litánie y pieśni nabożne w káżdy dźień czásow swoich studenci śpiewáią. Czego dogladáią Seniores żeby nie vstawáłá chwałá Páná Bogá wszechmogącego y Naświętszey Pánny: czynią to słusznie / gdyż wszytká Vniuersitas wźięłá ią sobie zá osobliwą Pátronkę / dla czego

też wſzedy w ſzkolách obrázy tey Przewielebney Pánny bárzo piękne málowáne máią.

10. Kośćioł S. SZCZEPANA.

OD tego Swietego imienia też vlice ták názywáią. Ma ten Kośćioł Plebáná ſwego y Wikáryow / ktorzy Párochiánow ſwych opátruią przenaświetſzemi Sákrámentámi. Jeſt to Párochia wielka ták w mieśćie iáko y po przedmieśćiách / y też po wśiách rośćiąga ſię cura animarum. Ma też ten Kośćioł ſtárodawne duchowne Bráctwo ś. Orſzule / ábo iedenaśćie tyśiąc Dziewic z Odpuſtámi wielkimi. Vżywa kap czerwonych w Proceſſyách. Przy tym Kośćiele od wſchodu ſłońcá ieſt Káplicá B. Stániſłáwá Koſtki Societatis IESV, Pátroná Króleſtwá Polſkiego: z drugą ſtrony od południá Káplicá koſztem y funduſzem Ich MM. PP. Korycinſkich opátrzona/ tákże ś. Ignácego Fundatorá tychże Oycow / obiedwie piękne y ochędożne bárzo. Máią ſwe Odpuſty: Mſze ś. y Spowiedźi/ Kazánia y Kommunie ś. odpráwuią Oycowie Jezuići/ ktorzy przy tym Kośćiele ſwoy Nowiciat máią / y od nich wſzelákim ochędoſtwem ieſt ozdobiony. Ma Szkołę y Miſtrzá/Kántorá y ſtudentow / y dźieći w náukách progres znáczny biorący doſtátek. Tá Szkołá zbudowána od Máciejá Miechowity / Kánoniká Krákowſkiego: ná tey ieſt wymálowány Obraz Pánny Przenaświetſzey / przed ktorym Litánie dźieći ſzkolne śpiewáią. W tey vlicy nie dáleko tegoż Kośćiołá ieſt ſzpital dla vbogich y podupádłych Mieſzczan Krákowſkich porządny/ktorych opátruie Bráctwo Kupieckie z Kośćiołá Náświetſzey Pánny Máryey z rynku. Tego prowizorem ieſt J. M. X. Archipresbiter / y Pánowie Ráycy Krákowſcy. Máią tu commoditatem piękną vbodzy / máią Káplaná y Oratorium, w ktorym modlitwy ſwe ćiż mieſzczánie ná káżdy dźień / y ile ktory chce / odpráwuią. Támże tym ſzpitálnym vbogim Sákrámentá ś. dáią / y Mſze ś. dla nich odpráwuią z Odpuſtámi nádánemi.

11. Kośćioł SS. MACIEIA y MATTHEVSZA.

PRzy tym Kośćiele iest też Kápellá Máćieiá y Máttheuszá śś. Apostołow / przez Stánisłáwá Reiá z Kobylan / ná ten czás Plebaná támtecznego / zbudowána : w ktorey Oycowie Jezuići swoie Kommunie y nabożeństwá przy Nowiciaćie odpráwuią / kedy iest Obraz Naświetszey Pánny bárzo piekny y cudowny. Ma też Reliquiy rożnych niemáło.

12. Kośćioł S. MARKA.

NA Sláwkowskiey vlicy ten Kośćioł iest (od brámy nie dáleko) ktory Boleslaus Pudicus zbudował y nádał / Roku 1200. ná dwunástu Zakonnikow / ktorych zowią Fratres de pœnitentia BB. Martyrum, żeby we dnie y w nocy P. Bogá ná tym mieyscu chwalili : vżywáią ći Zakonnicy białego hábitu / y Szkáplerzá / ná ktorym czerwony krzyż w sercu. Przy tym też Kośćiele iest Bráctwo ś. Zophiey / ktorych powinność Koronkę Páná Jezusowe odmawiáć / vbogich zmárłych dármo grześć / y koszule / przykryćie zwyczáyne dármo dáć / y vżyczyć ieśli iey nie ma. Są w tym Kośćiele Obrázy Krucifixá y Pánny Naświetszey cudowne / przy ktorych wielkie łáski Boże ludźie doznawáią. Odpoczywa tu ćiáło Błogosłáwionego Michálá Giedroćiego / narodu niekiedy Xiążąt Litewskich / Zakonniká tegoż Zakonu / wsławionego wielkimi cudámi zá żywotá y po śmierći. Vmárł Roku 1485. ex manuscriptis eiusdem Monasterij, tegoż Miechowitá w swey Chronice wspomina.

13. Kośćioł S. IANA BAPTYSTY y EWANGELISTY.

TEn iest ná vlicy tegoż imienia zbudowány od Piotrá Duńczyká Komesá z Krzynná. Kośćioł ten przed dawnymi láty bywał

podawány od Szláchty Xieſtwá Siewierſkiego. Jeſt tu dom śiedmi Káplanow vbogich/ ktorych prowizorem ieſt teraz Bráctwo Kráwieckie. Powinność tych Káplanow tá ieſt/ powinni po iedney Mſzey w tydźień porządkiem ieden po drugim co dźień odpráwowáć/ potym gdźie mogą w inſzych Kośćiołách zá eleemozynę: powinni we dni vroczyſte y Niedźielne/ ná Proceſſyách v Pánny Máryey w Rynku bywáć. Ma też ten Kośćioł Proboſzczá ná bárzo lichey fundácyey. Roku 1633. w tymże Kośćiele Pan Bog wſzechmogący/ ſtworzcá wſzech rzeczy y odkupićiel grzeſznego człowieká/ wielkie dobrodźieyſtwá ludźiom miłośierdźia iego żebrzącym/ przy Obráźie Mátki ſwoiey począł pokázowáć. Ten Obraz Pánny Przenaświetſzey niemal przez pułtrzećiá ſtá lat w kąćie przy filarze po lewey ſtronie ná Ołtarzu ſtał/ máło co ochędoſtwá máiąc/ iednák táko flos campi odore fragrans miły y wdźięczny pokazał śię/ wolny wſzytkim dáiąc przyſtęp do śiebie/ wonnośćią wdźięczną dobrodźieyſtw/ cudow przedźiwnych z onego śię náſycáiąc: rozeſzłá śię bowiem ſławá wielka o tym Przezacnym Obráźie/ nie tylko w mieśćie Krákowie/ ále y po rożnych kráiách y Prowincyách Kroleſtwá Polſkiego. Abowiem

Z dáleká vtrapieni gdy ſię vćiekáią

Do tey Pánny, poćiechy znáczney nábywáią:

Nie wzgardza Mátká Boża grzeſſnych modlitwámi,

Wſſytkim przychylna, wſſytkich karmi poćiechámi.

Ma ten Obraz teraz wielkie ochędoſtwo/ wotá rożne/ wyświadczáiąc dobrodźieyſtwá/ ktore ludźie przy tym Obráźie ná káżdy dźień otrzymywáią: ſpiewáią tu Studenci Litánie o Pánnie Naświetſzey ná káżdy dźień. Roku 1639. dniá 9. Kwietniá przenieśiony ten Obraz z kątá od filará ná wielki Ołtarz/ ochędożny y bárzo kſztáltny/ przez Jch MM. Wielebnych Prálatow Kápituły Krákowſkiey: ma y święte Reliquie/ tákże y Odpuſty od Naywyżſzego Páſterzá VRBANA VIII. nádáne. Ma y Szkołe dla dziatek ćwiczenia.

14. Kośćioł

14. Kośćioł S. VRSZVLE.

NA świetego Jana vlicy ten Kośćioł iest / przy ktorym Szpital y z Klasztorem Zakonnikow nazwanych Boni fratres, ktorzy są reuera Boni fratres, bo vbogich chorych opatrzności żadney nie maiących / opatruią Doktorem / Aptєką / Cyrulikiem / iedzeniem y piciem / łożem y pośćielą / onym co dzień śćieląc / chustami białemi ochedażaiąc: owa że wszytkich miar chorym sami wysługuią y wygadzaią. Maią dla nich Infirmaryą barzo sposobną / wielką / ochedożną y ciepłą: łożek w niey dwadzieśćia y cztery / y Ołtarz / przy ktorym Mszą świętą odprawuią / gdźie tychże chorych Sakramentami świetymi opatruią. Chorzy tu postu nie maią nigdy / bo im to Kośćioł ś. pozwolił / á gdy tu z nich ktory vmrze / otrzymuie in absolutione plenariam indulgentiam, concessam à Summis Pontificibus, & toties confirmatam. Służą y inszym ludźiom Indulgencye / ktorzy ten szpital y chorych w nim nawiedzaią. Zakonnicy sami vżywaią habitu wszytkiego szarego / żyią z samey eleemozyny / z ktorey y vbogich chorych żywią. Przyprowadzeni do Krakowa Roku 1612. przez Szlachetnego Pana Sebastyana Montelupiego / Szlachćica Florentskiego á Kupca Krakowskiego. Maią Reliquią zacną y znaczną ś. Vrszule / y insze. Kośćioł z eleemozyny z gruntu wymurowany / w ktorym odpoczywa ciało Błogosławionego Bonifacyusa Konwersa Niemca / żyćia świątobliwego / Konwentu Wiedeńskiego. Vmarł ten miłośierny / posłuszny / y ostro żyiący Brat Roku 1633. dnia 17. Maia w Konwenćie Zebrzydowskim / tego ciało dla pewnych przyczyn przywieziono do Krakowa / gdźie odpoczywa iesżcze do tad całe: Zá Vmarłych / ktorzy v tych Bonifratrow vmieraią / z powinności zakonney ći Zakonnicy odprawuią świete Rożańce / á Kapłani Msze świete. W Infirmaryey iest Obraz Panny Naświetszey barzo piękny náde drzwiami / od ktorego głos słyszany był mowiący do Brata: *Wstań Braćie, á to chory bez spowiedźi vmiera*, ten chory gdy sie wyspowiadał / vmarł.

15. Kośćioł PANNY MARIEY Immaculatæ Conceptionis.

TO mieyſce Klaßtorem teraz Oycow Bernárdynow ozdobione ieſt / gdźie przedtym byłá Káthedrá brzydkich heretyckich Miniſtrow Brogiem názwány / teraz zá ſtárániem y nákłádem J. M. P. Stániſławá Lubomirſkiego / Hrábi ná Wiśniczu / Woiewody Krákowſkiego / ſtánął Kośćioł wſpániáły lubo nie wielki / ná chwałe Pánu Bogu / y Niepokalánego Poczęćia Naświętßey Pánny. W ktorym záraz náſtał Obraz cudowny Naświętßey Pánny / y Reliquiámi rożnemi śś. Bożych obdárzony doſtátecznie od tegoż Fundatorá J. M. P. Woiewody poruczony Oycom Bernárdynom.

16. Kośćioł S. DVCHA.

PRzy tym ſą Zakonnicy názwáni de Saxia, rożni z krzyżykámi białymi od świeckich Kśięży / vżywáią ich ná ſutánnách. Naprzod fundował ich Fulko Biſkup Krákowſki w Sławkowie w ſwym miáſteczku / ktorych przyzwał z Wiedniá Roku 1203. Potym Błogoſłáwiony Jwo Biſkup Krákowſki z támtąd przenioſł ie ná Prądnik Roku 1223. Potrzećie / Błogoſłáwiony Jan Prándotá Biſkup Krákowſki / dla nieſpoſobnośći mieyſcá przyprowádźił ich do Krákowá Roku 1244. y dał im Kośćioł fárny ś. Krzyżá z dźieśięćiną. Tenże Biſkup zbudował im Kośćioł ś. Duchá ná gruncie fárnym / y Szpital przy nim bárzo przeſtrony z kilką izb / dla białychgłow vbogich y dla dźiatek porzuconych / y dla ich mámek / ktore dźiatki przerzeczone karmią / y opátruią. W ktorym ßpitalu bywa pod czás y do trzech ſet oſob. Prowizorámi tego ßpitalu ſą Pánowie Ráycy Krákowſcy. Jeſt w tym Kośćiele Bráctwo ś. Duchá z wielkimi Odpuſtámi y Stácyámi v Ołtarzow: w wielką Srzodę támże Odpuſt bywa inſtar magni Iubilæi od Stolice Apoſtolſkiey dány. Ma też y Reliquiy śś. doſtátek / przy tym Szkołá z Miſtrzem / z Kántorem

torem

torem y z Studentámi / á ci máią żywność swą z przerzeczonego Konwentu.

17. Kościoł S. KRZYZA.

TYm Kościołem rządzą ci Oycowie wzwyż pomienieni de Saxia, y Páráfianom we wszytkim vsługuią (bo Fárá) ma swe Induł gencye y Reliquie śś. Nie dáleko tych Kościołow máią Pánny swoy Klasztor teyże Reguły/ y tego Hábitu vżywáią/ z práce rąk swych y z eleemozyny świetey się żywiąc.

18. Kościoł S. ROCHA.

PRzy tym Kościele iest szpital dla chorych Studentow / Prowizorámi są Pánowie Ráycy Krákowscy. Ma swe Odpusty y Proboszczá/ ktory rezyduie przy tymże Kościele: są y Reliquie śś.

19. Kościoł S. THOMASZA.

PRzy tym Kościele mieszkáią Oycowie Kármelici / gdźie przed tym było brzydkie bluźnierstwo Aryáńskie Chrystusá Páná y Mátki iego Przenaświetszey / teraz się tu służbá Páńska porządnie odpráwuie. Jest ochędostwo piekne / y Reliquiy śś. Bożych niemáło / zá stáraniem pobożnego y czci godnego stárcá X. Spiridioná tegoż Zakonu/ktore mu przez X.Ambrożego Kormiewiczá z Rzymu przysłano / ktore on po rożnych Klasztorách Zakonu swego porozsyłał: temu Klasztorowi zostáwiwszy Rece śś.Cyryáká y Felixá Meczennikow / wierzch głowy ś. Hiácynthá meczennika / cáłe Crura śś. Meczennikow / Ewelíuszá y Antoniná. Jest y Ołtarz vprzywileiowány zá żywe y zá vmárłe: ná fest ś. Thomaszá Apostolá bywáią 40. godźin / á ná ś. Cecylią Odpust zupełny. Jest tu Obraz bárzo piekny Pánny Przenaświetszey/ przed ktorym w Sobotę y we Srzodę Litánie śpiewywáią cum indulgentijs.

20. Kościoł

20. Kośćioł P. MARIEY SNIEZNEY Ná Grodku.

TEn ná tymże mieyscu Grodku zbudowány / ábowiem tu był pierwey Grod ábo Zamek Krákowski. Ten Kośćioł y przy nim Klasztor (iuż ná swym gruncie) świetey pámieci Jey Mość Páni Anná z Rusce Lubomirska Kásztellanká Woynicka/Mátká J. M. P. Stánisłáwá Lubomirskiego / Woiewody Krákowskiego / ktory zmurowawszy / oddálá Pánnom Zakonnym Reguły ś. Dominiká / życia B. Pánny y Mátki ś. Agnieszki de monte Policiano. Jest tu obserwáncya wielka Reguły świetey. Tunicell ábo Włośiennic ostrych záwsze vżywáią / milczenie wielkie y meditácye záchowuią: mięsá nie iadáią (oprocz choroby) w czuynośći wielkiey żyią / práwe násládowce ś. Dominiká y Mátki swey ś. Agnieszki. Máią swe Odpusty / y Reliquie bárzo znáczne śś. Bożych wielki dostátek/ á miánowićie te / ś. Serwiliáná / ś. Márcyusá / żebro ś. Saturniná / ś. Feliká Papieżá y meczenniká / ś. Hilárego / ś. Ewzebiego / ś. Társiusá / zab ś. Florencyusá / ś. Márwiuszá / paćierz ś. Florentego / ś. Laurencyey Pánny y meczenniczki cáła kość z reki / ś. Eugeniey / ś. Zophiey / Pánny Rzymiánki ś. Theophile / ś. Cyrylle / ś. Benedyktty czeluść cáła y z zebámi: ś. Rustyki / ś. Zuzánny Pánny / ś. Kándidy / ś. Semetry/y inszych wielki dostátek w mnieyszych pártykułách. W wielkim Ołtarzu iest Obraz Naświetszey Pánny Máryey bárzo piekny / wspániáłośći wielkiey / málowány w Rzymie/ y poświecony od VRBANA VIII. Papieżá z Odpustámi. Ten Kośćioł zmurowány Roku 1634. dniá 8. Oktobrá / á poświecony od J. M. X. Oborskiego / Suffrágáná Krákowskiego / Roku 1635. dniá 8. Wrześniá.

21. Kośćioł P. MARIEY WNIEBOwźięćia w Rynku.

JAko źrzenica w oku / ták ten Przezacny y wspániáły wielki Kośćioł w sámym rynku Krákowskim iest zbudowány od B. Iwoná / Biskupá Krákowskieg / Stryiá Iáckà ś. Roku 1222. ná frymárk Kośćiołá ś. Troyce / gdźie pierwey Fárá byłá. Ten od Mieszczan Krákowskich y wielu inszych ludźi pobożnych przyozdobiony iest / tákże ápparátámi dostátnie vbogácony / Ołtarzámi kosztownymi / Káplicámi struktury piekney / w ktorych ćiáłá Fundatorow pobożnych w grobách wspániáłych odpoczywáią: ktore Káplice y wszytkie Ołtarze máią swych Kápłanow do odpráwowánia Mszey ś.

Naprzod tedy Ołtarz wielki / poświecony pod tytułem Pánny Przenaświetszey Wniebowźiećia / przy ktorym Msza ś. wielka bywa / y inszych dwie ex fundationibus. Ten Ołtarz widzenia godny y vważenia / subtelnośći y inwencyey dowćipney: wszytek sznycerską robotą zrobiony kosztem wielkim / wyzłocony. Stoł ná ktorym celebruią / iest cáłowity z kámienia Gágátkowego. Przy tymże Ołtarzu iest Bráctwo Pánny Máryey Wniebowźiećia / fundowáne od Piotrá Wyszá / Biskupá Krákowskiego / Roku 1411. Przy tymże ieszcze Ołtarzu iest y drugie Bráctwo nabożeństwá zá dusze w Czyścu bedące / y zá ludźie w grzechách leżace; wprowádzone zá stárániem tutecznych Kápłanow / Roku 1633. dniá 19. Oktobrá / iest vprzywileiowány zá dusze zmárłe. Iest y Bráctwo Vbostwá Imieniá Páná Iezusowego. W tymże też Kośćiele wedle tego Ołtarzá wielkiego po lewey stronie / iest Ołtarz tytułu Naświetszego Sákrámentu / y ś. Longiná meczenniká. Trzeći Ołtarz podle tegoż wielkiego Ołtarzá po prawey stronie / tytułu Ofiárowánia Naświetszey Pánny. Czwarty v Cyboryum Corporis Christi, y dźieśiaćiu tyśiecy Meczennikow. Bywa tu śpiewána Máturá / y druga Msza Mánsionárska. Piąty Ołtarz Krzyżá ś.

F ktory

ktory to Krucifix wielce dziwnemi cudámi słynie / iáko wotá vkázuią: wszytko Corpus tego Krucifixá iest z cáłowitego kámieniá wyrobione. Ten gdy chciano odnowić / Málarz / ktory był ná odnowienie sporządzony / doznał zaraz / że nie iáko kámieniá / ále iáko człowieczego ciáłá ciepłego sie dotknął: ten dziwnie sie zátrwożywszy / nápoły niemal vmárł / czego potym y dziu dzyń doświádczyli / iáko manu scripta Kościołá tutecznego opowiádáią. Jest to konterfet dziwnie bárzo nabożny / y piękny. Ten Obraz iest vprzywileiowány zá dusze zmárłych / przy ktorym gdy Mszą ś. odpráwuie Kápłan / dusze z Czyścá wybawia. Szosty Ołtarz w Káplicy tytułu Naświetszey Pánny. Siodmy Poczęcia Pánny Máryey / przy drzwiách od wschodu słońcá. Osmy Ołtarz nád Bábińcem / tytułu Compassionis B. Mariæ Virginis, y ss. Janá / Stánisłáwá / y Erásmá. Dziewiąty przy drzwiách Bábińcowych przy ścienie / tytułu śś. Antoniego / Hieronymá / Káthárzyny / Doroty. Dziesiąty w Káplicy Wáltowskiey / tytułu Przemienienia Chrystusá Páná / y ś. Janá Chrzciciela. Jedenasty / tytułu ś. Thomaszá Apostołá y ś. Thomaszá z Aquinu / y nowo ś. Bonhomeuszá fundácyey Páná Janá Mázurkowicá / Ráyce Krákowskiego. Dwunasty w Káplicy tytułu Pánny Máryey Snieżney y Ofiárowánia. Trzynasty Ołtarz poświecony pod tytułem ś. Felixá y Bożego miłosierdzia. Czternasty w Káplicy Pánow Koślińskich / tytułu ś. Páwłá náwrocenia. Piętnasty Ołtarz w Káplicy pod wieżą / tytułu ś. Alexego / támże y Ołtarz ś. Mikołáiá w teyże Káplicy. Szesnasty Ołtarz śś. 14. Auxiliatorow. Siedmnasty Ołtarz przy filarze ku południowi / tytułu ś. Anny / ś. Joáchimá / y ś. Janá Chrzciciela. Osmnasty Ołtarz pozad tegoż tytułu w Ogroycu Chrystusá Páná / y ś. Máryey Mágdáleny / y ś. Marthy. Dziewiętnasty przed Pány Ráycy Vmęczenia Chrystusá Páná / y ś. Jákubá wiekszego: przy filarze odpoczywa ciáło świątobliwego Janá Leopolity / w Piśmie ś. Doktorá / prácowitego przeciw Heretykom. Dwudziesty tytułu Trzech Krolow. Dwudziesty pierwszy w pośrzodku filarow Pánny Naświetszey. Dwudziesty wtory Ołtarz

śś. Apo-

śś. Apostołow Symoná Judy. Dwudźiesty trzeći pozad w Káplicy pod wieżą Zegárową tytułu ś. Stánisłwá / y świętego Wencesłáwá. Dwudźiesty czwarty miedzy wieżámi ná Chorze wzgorze / tytułu Troyce Przenaświetszey / y Wniebowźięćia Pánny Máryey / ś. Jana Chrzćićielá. Dwudźiesty piąty Ołtarz názwány Loret / przy ktorym się Mszy świętych wiele odpráwuie / á to względem Obrázu wielce cudownego Pánny Máryey / ktory wielkiey pięknośći iest.

Ma ten Ołtarz Odpusty wielkie/przy ktorym Ołtarzu ná cześć y ná chwałę Naświętszey Pánny Máryey / opiekunki szczegulney Miástá wszytkiego/ Litánie z muzyką wdźięczną odpráwuią / tákże y Kazánia o teyże Błogosłáwioney cum Indulgentijs. Ten Ołtarz de nouo restaurowány nákłádem J. M. P. Stánisłáwá Szembeká / fundácyą szczodrą opátrzony / do kołá kratą obtoczony mośiężną / y drzwiámi w flores mośiężnemi záwártą. Dwudźiesty szosty Ołtarz w Káplicy Bonárowskiey/ tytułu ś. Duchá / y Národzenia Pánny Máryey / ś. Chrystophorá / y ś. Jerzego. Dwudźiesty śiodmy Ołtarz tytyłu śś. Apostołow Piotrá y Páwłá: przy tym Anniwersarz zá dusze zmárłe bywa. Dwudźiesty osmy Ołtarz w Káplicy Turzonow / tytułu ś. Anny y ś. Márká Ewángelisty. Dwudźiesty dźiewiąty Ołtarz śś. Benedyktá / Fábiáná y Sebástyáná. Trzydźiesty Ołtarz nád Bábińcem ku vlicy Floryáńskiey / tytułu ś. Michálá. W tey nabożeństwo Cech Kuśnierski odpráwuie. Trzydźiesty pierwszy Ołtarz podle drzwi/ tytułu ś. Agnieszki. Trzydźiesty wtory Ołtarz w Káplicy Szwárcowskiey/tytułu Ciáłá Chrystusá Páná / y Przemienienia iego świętego. W tey iest Obraz Pánny Przenaświetszey cudowny / á te PP. Celestowie opátruią. Trzydźiesty trzeći Ołtarz tytułu ś. Stánisłáwá y ś. Kátharzyny. Trzydźiesty czwarty Ołtarz przećiw Ciboryum / Zwiástowánia Pánny Máryey / ś. Jana Chrzćićielá / ś. Bárbáry: przy tym bywáią Msze święte spiewáne Mánsionárskie. Trzydźiesty piąty Ołtarz kámienny ná Cmyntarzu przy Kośćiele ś. Bárbáry Ogrodźiec názwány. W pul Kośćiołá iest Ołtarz Páná Wizembergá przy filarze / tytułu ś. Anny. Do tych wszytkich Ołtarzow są pewne fundácye dla Káplanow/

planow / ktorzy Msze ś. przy nich odpráwuią / á znáyduie sie ich w liczbie 37. ktorymi J. M. X. Pleban (perpetuò Infulatus propter officium) rządzi. Są też y Spowiednicy / ktorzy ná mieyscách swych káždy dzień śiedząc / spowiedzi ludzi grzesznych slucháią. Ma ten Kośćiol Odpusty wielkie ná dni świete / vroczyste / y przez Oktawe nabożeństwo odpráwuią magna cum solennitate, cum expositione Venerabilis Sacramenti, przytym y Kazánia káždodźienne. Ná końcu zás tey Oktawy bywa 40. Horarum cum Indulgentijs instar Iubilæi, z pozwoleniem VRBANA VIII. Pásterzá Naywyższego. Jest w tymże Kośćiele Reliquiy Swietych Bożych wiele / á miánowićie część z drzewá Krzyżá ś. Głowá cála ś. Rożi Pánny / druga Głowá z iedenastu tyśiąc Dźiewic / Pálec cály z ćiálem ś. Kosmy Dámiáná: ćiálo cále iedno z Mlodźiankow onych / ktore Herod kazal zábijáć pod czás Národzenia Páná Jezusá. Reliquie znáczne śś. Apostolow / Piotrá / Andrzeiá / Jákubá / Bárthlomieiá / Thomaszá / Márká Ewángelisty / Szczepáná / Wáwrzyńcá / Wincentego / y inszych w liczbie 23. Meczennikow / tákże y iedenastu Wyznawcow / tákże ś. Máryey Mágdáleny / ś. Anny / y inszych Wdow: tákże y śś. Pánien / Dźiewic 19. y inszych świetych Reliquiy w pártykulách mnieyszych bárzo wiele. W tymże Kośćiele odpoczywa ćiálo B. Swietoslawá Mánsionarzá / zmárlego Roku 1491. Ná Cmyntarzu zás pod lipką świątobliwego Kápláná Szymoná Albimontáná *á Kászuby*, Pielgrzymá do ziemie świetey / y ś. Jákubá Grobu / ćiálo leży zmárlego Roku 1615. dniá 1. Lutego. W tymże Kośćiele muzyká ozdobna fundowána eleemosynis piorum. Mszy świetych ná káždy dźień pięć / szosta Brácka we dni Poniedźiálkowe spiewánych. Znáczny ten Kośćiol záwsze byl / porządkiem wielkim / nabożeństwem ludzkim / y Káznodźieiámi przednimi. Ma dwie ozdobne Wieże / ná iedney wyższey iest Koroná zlocista / wyrażáiąc Miásto Koronne.

STACYE

STACYE RZYMSKIE.

ODpráwuią tu w tymże Kośćiele Stácye śiedmi Kośćiołow Rzymskich/ z Odpustámi tymi co y w Rzymie przy śiedmi Kośćiołách są/ ktorych może záżyć kto chce/ odpráwuiąc Paćierze/ tákże ile kto chce przy Ołtarzách tych ktore są náznáczone tabliczkámi/ może począć od ktorego mu się będźie podobáło. Ma y inszych wiele ten Kośćioł Odpustow: nád to/ Stácye ieszcze insze/ y te ktore są w sámym Kośćiele ś. Piotrá w Rzymie. Iest y Szkołá zmurowána/ ktora ma zá Seniorá Mistrzá ze dwiemá Bákálarzámi ná ćwiczenie dźiatek mieyskich: dostátek ma studentow do spiewánia/ w poyśrzodku tey szkoły iest Obraz Pánny Máryey piękności y wspániáłośći/ przed ktorym we dni świete świece gorywáią/ á w káżdy dźień y noc lámpá w látermiey nie zágasza: tu też w káżdy dźień Litánie śpiewáią Studenći z teyże Szkoły.

22. Kośćioł S. BARBARY.

TEn záraz ná Cmyntarzu Pánny Naświetszey iest zmurowány/ pod ten czás gdy y sam Kośćioł stánął. W tym nácya Niemiecka niegdy nabożeństwo swe odpráwowáłá: ále zá Krolá Stepháná Oycom Iezuitom Professom/ náuką y przykłády dobrymi pożytek w duszách ludzkich czyniącym/ dány: y co dźień w ochędostwo/ w kleynoty/ w ápparáty kosztowne bárźiey się zápomaga. W tym tedy Kośćiele miedzy inszymi Reliquiámi śś. Bożych/ znáyduie się Ręká Pánieńska ieszcze cáła/ z ćiáłem y z skorą vwiedłą/ z trádicyey pewney/ że to iest ś. Káthárzyny Pánny y męczenniczki Alexándryiskiey. Są y te Reliquie/ ś. Mikołáiá Biskupá/ ś. Ignácego/ ś. Káźimierzá/ ś. Anny/ ś. Ro[illegible]/ ś. Fránćiszki Rzymiánki: ćiáłá śś. Bożych/ XiStá/ Krystyny/ B. Stánisłáwá Kostki. Iest y ćiáło świątobliwie żyiącey P. Bárbary Lángowney/ wieku nászego zmárłey: iest y Krucifix/ przed ktorym modlitwy swe czyniłá/ są y discipliny/

pliny/ włośienice/ ktorych vżywálá. Vmárłá Roku 1621. wieku żywotá swego 54. Iest też Bráctwo miłośierdźia Páńskiego/ wespoł ś. Lázárzá y ś. Mikołáiá/ ktorego powinność iest/ podupádłych mieszczan pieniedzmi rátowáć/ y zákłádáć.

23. Kośćioł S. WOYCIECHA.

W Sámym Rynku Krákowskim ten Kośćioł iest/ dány Akádemiey Krákowskiey od X. Piotrá Myszkowskiego/ Biskupá Krákowskiego. Iest w nim Bráctwo Literáckie/ pod tytułem ś. Bárbáry: ma swoie Odpusty y ochedostwo piekne z opátrznośći Niemcow. Krucifix w puł Kośćiołá bárzo żáłobliwy. Jeden Niemiec do niego nabożeństwo máiąc/ świátłość z niego widywał/ przy ktorym y wotum swe zostáwił. Tu Niemieckie Kazánie bywa/ y Msza dla Niemcow. Ná tym mieyscu ś. Woyćiech/ gdy przyszedł do Krákowá/ napierwey słowo Páńskie y Ewángelią świetą Krákowiánom opowiádał: tákże ś. Jácek/ y ś. Jan Kápistran Bernárdyn.

24. Kośćioł S. TROYCE Oycow Dominikanow.

PRzy tym Kośćiele Oycowie Dominikáni mieszkáią/ gdźie przed tym Fárá byłá. Lecz Błogosłáwiony Iwo bedąc Biskupem Krák: był w Rzymie/ tám wźiąwszy z świetym Dominikiem znáiomość/ náuce sie/ cudom/ y żyćiu iego przypátrzywszy/ prośił Oycá świetego o Bráćią do Polski/ ktorych ieszcze nie wiele miał ná ten czás. Widząc desiderium Iwoná Biskupá stryiá swego Jácek ś. Kánonik Krák: á z miłośći nowego Zakonu/ prośił sie do świetego Hábitu pospołu z swym rodzonym B. Cesłáwem/ z Henrykiem Morawianinem/ y z Hermánem Niemcem/ ktorych ś. Dominik chetliwie przyiął: Tych zás po wyćwiczeniu w Zakonie y vczynieniu Pro-

fessyey do Polski posłał. A gdy do miáſtá Krák: wchodźili z wielką rádośćią y vczćiwośćią Biskup Iwo ze wszytkim swym Duchowieństwem/tákże Leszko Biáły Monárchá ze wszytkim dworem/y gminu ludu pospolitego przed Miásto wybiegáiąc w drogę/ onych z niewypowiedźiáną rádośćią witáli y przyimowáli: Wprzod tedy ich wprowádźił B. Iwo Biskup do swego Dworu / w ktorym przez lat cztery mieszkáli/ (kázywáiąc/ Spowiedźi słucháiąc/ y insze swe Zakonne powinności odpráwuiąc) dotąd áż fárny Kośćioł Pánny Nas. w Rynku zbudowano. Ten gdy skończono Biskup z Kośćiołá S. Troyce do Pánny Máryey Fáre przenioſł/á Kośćioł s. Troyce Dominikanom inkorporowáł Roku 1223. vide Bzouium de gestis Pol. fol. 3. kwitnie v tych Zakonnikow służbá Boża w chwale Páńskiey z káżdey miáry dla ich porządku/ y ludźi w náuce y w Kazániách świętych/ máią swe studia generalne/ czytáią ich promoći Lektorowie auditorom swym lekcye wszelkie / z tych disputácye co tydźień publiczne/ ábo exámen. Ma tenże Kośćioł dostátek ochędostwá wszelkiego/ Káplic nie máło pięknych/ z fundácyámi Pánow tych ktorzy w nich swe pogrzeby máią.

Pierwsza Káplicá Tytułu s. Kátárzyny Seneńskiey/Kśiążąt Zbáráwskich/ wchodząc do Kośćiołá po lewey ręce/ tá z gruntu kosztem wielkim zbudowána/ zmármuru czárnego y białego/ słupámi wielkimi Kotyánthowemi/ y grobámi tych Kśiążąt przyozdobiona. Odpráwuią tu Msze s. śpiewáne káżdy dźień zá dusze zmárłe.

Druga Káplicá wedle tey s. Wincentego tegoż Zakonu. W tey teraz Pánny Zakonne swe nabożeństwo odpráwuią/ gdźie odpoczywa ćiáło wielce świątobliwey Bárbáry Debinskiey Kásztellanki Krákowskiey/ ktora wspomináią manu scripta Klásztorne.

Trzećia Káplicá Pánow Ligezow/ w ktorey teyże Fámiliey swoie pogrzeby máią. Ozdobiona iest Ołtarzem Męki Páńskiey bárzo záłobliwy y pobudzáiący prętko do skruchy człowieká zá grzechy. Tu też w tey Káplicy przy tym Ołtarzu dźiádowie vbodzy swe Bráctwo máią pod Imieniem Páná IEZVSOWYM, wielkimi odpustámi vprzywileiowáne; Ci dźiádowie w solennych Procesſyách

ſyách przed Zakonnikámi ze świecámi zwykli chodźić. W teyże też Káplicy Cech Mulárſki ſwe nabożeńſtwo odpráwuie/ y Mſze zá duſze zmárłych. Tu grob ſwoy ma Przecław Niewiárowſki/ mąż w vczynkách dobrych y miłośiernych pobożny/ tych Zakonnikow ſzczegulny Benefactor.

Czwarta Káplicá ś. Iácká/ do niey iść po wſchodźie mármurowym wzgore: ieſt to Káplicá ſtruktury bárzo piękney y koſztu wielkiego. Ma Ołtarz mármurowy kſztałtnie bárzo zrobiony/ w ktorym odpoczywa ćiáło ś. Iácká/ ktory vmárł Roku 1257. przed tym y teraz cudámi niezliczonemi ſłynie/ nie tylko v naſz w Polſzcze/ ále też y w odległych kráinách y Króleſtwách rożnych/ gdźie pod iego imieniem Kośćioły buduią. Ieſt Kánonizowány od Klemenſá VIII. naywyżſzego Páſterzá Roku 1594, zá ſtárániem świętey pámięći Królá Zigmuntá III. ſą tu wotá rożne/ znákomite/ nabożnych ludźi bogátych y vbogich/ ktorzy łáſki Bożey doználi przez przyczynę tego świętego. W tymże też grobie leży ćiáło Błogosłáwionego Witá Biſkupá Lubuzáńſkiego tegoż Zakonu/ ktorego Haeretycy w przepowiádániu słowá Bożego Ewángeliey ś. ſrodze zámordowáli. Tu ieſt Ołtarz vprzywileiowány zá duſze zmárłe.

Piąta Káplicá Trzech Krolow pod Káplicą ś. Iácká/ w ktorey Archiconfraternitas SS. Roſarij ma ſwoie nabożeńſtwo z Ołtarzem pięknym / kedy ieſt Obraz Pánny Przenaświętſzey/ dźiwney wſpániáłośći y niewypowiedźiáney pięknośći/ nabożeńſtwá wielkiego / cudow przedźiwnych / poćiechy niewymowney málowány w Rzymie/ poświęcony od Oycá ś. Klemenſá VIII. y od tegoż odpuſtámi vbogácony. A przez Bernatá Máciciowſkiego Kárdynałá y Biſkupá Krákowſkiego przywieziony/ y Bráctwu Rożáńcá dány. Ten zdeymuią z Ołtarzá 1. Dominica Octobris, z ktorym Proceſſye w Rynku Krákowſkim cum magna ſolennitate & deuotione ſtanu rożnego czynią / przypominájąc Zwyćięſtwo cudowne/ ktore Pan Bog pokazał nád Turczynem. W tey Káplicy odpoczywáią ćiáłá trzech Błogosłáwionych Bráći rodzonych tegoż Zakonu/ ktorych iednego dniá do Zakonu przyięto / iednego też dniá zmárli w

Wielki

Wielki Czwártek po Kommuniey ś. w zwykłey meditácyey / Oycowie Stárszy widząc to/rozumieli ich bydź niegodnymi przyięcia Nawiętszego Sákrámentu/ y dla tego zmárłych w sádźie pogrześć kazáli: lecz Pan Bog ináczey sądzi pátrząc w skrytośći sercá. Owi Bráćia zmárli po kilká kroć Stárszemu cudownie przez widzenie pokázowáli sie/ vpomináiąc go áby ich ćiáłá ná poczćiwe y słuszne pogrzebu mieysce przenieść kazał: to przydáiąc że nas Pan Bog do śiebie w ten czas wźiąć raczył/ y niebem dárował/ gdy nas nayspośobnieyszych widźiał/ dla tegoż nie słusznie od pogrzebu Bráći iesteśmy odłączeni. Czym tu Pan Bog cudá przy tych ćiáłách. Jmienia tych trzey Bráćiey te są B. Wiecław Káplan/ Włádysław Dyakon/ Wisław Subdyakon/ zmárli Roku 1262. leżą ieszcze y drugich ćiáłá Błogosłáwionych/ iáko B. Benediktá Przeorá / Bogusławá Subprzeorá/ Hieronymá y Janá Lektorow vczniow ś. Jáckà/ Bzouius in propagine Sancti Hyacinthi fol. 36. tákże y B. Floryaná/ ktorego ś. Hiácynth pod Wyszogrodem ná kápie przewiosł/ tego widźiano ćiáło cáłe Roku 1589. Bzouius vt suprà.

Z tey Káplice do Choru idąc w rogu Chorowym iest Ołtarz Rożáńcá ś. ze wszech miar ozdobny/ á podle tego iest grob mośiądzowy Philippá Kálimáchá człowieká vczonego. Przy tym Ołtarzu odpoczywa ćiáło wielce świątobliwey Pánny Anny Wierzbowskiey. Przed wielkim záś Ołtarzem tákże odpoczywáią ćiáłá wielce pobożnie żyiących czterech Suffráganow Krákowskich / tegoż Zakonu/ Jákubá z Bydgoszcze/ Páwłá z Krák: zmárłego Roku 1470. Marćiná Krákowczyká zmárłego Roku 1544. Bzouius fol. 51. Przy Zákristiey iest Ołtarz ná ktorym stawiáią Reliquiarz wielki pełen Reliquiy śś. Bożych w śćienie. Przy tym Ołtarzu iest Epitaphium Leszká Czarnego Monárchy Polskiego / ktorego kośći w tymże Ołtarzu są złożone/ á przed tym Ołtarzem przede drzwiámi Zákrystyey leży ćiáło ieszcze cáłe wielce świątobliwey Pánny Káthárzyny Białuszyny z Mielsztyná/ zmárłey Roku 1418. przećiw temu ná drugiey stronie odpoczywa tákże ćiáło w cnoty wielkie vbráne Eufrozyny z Fámiliey Kśiążąt Oświećimskich. Zá pulpitem w má-

tym Chorze ieſt grob mármurowy koſztownie wyſtáwiony ś. pámięći od Jego Mośći X. Wężyká Arcybiſkupá Gnieźnieńſkiego ná ten czás Opátá Mogilſkiego/ w tym leży ćiáło B. Jwoná Biſkupá Krákowſkiego/ Fundatorá tego Zakonu/ zmárłego w Mutynie mieśćie Włoſkim / ktorego Oycowie z támtąd przenieśli y tu pogrzebli / wſławiony cudámi. O czym Klasztorne manu ſcripta opiewáią. V kráty ieſt grob Janá Zaborowſkiego Biſkupá Chełmſkiego człowieká wielkiey świątobliwośći / w iednym grobie z mátką pochowánego. Z Choru idąc po lewey ſtronie ieſt Ołtarz świętey Kátharzyny Męczenniczki.

Káplicá Pánow Polakowſkich / w ktorey nabożeńſtwo rzemięſło Szewſkie odpráwuie / kędy máią Obraz Pánny Máryey cudowny/ iáko wotá dáią znáć.

Siodma Káplicá X. Piotrá Myszkowſkiego / Biſkupá Krákowſkiego / iáłmużniká wielkiego / zmurowána pozorem pięknym mármuru rożnego / od tegoż funduszem opátrzona: odpráwuią tu Zakonnicy Msze ś. zá dusze zmárłe / tákże Wigilie/ Kazánia czáſow pewnych/ z teyże Fámiliey máią tu pogrzeby ſwoie. W tę Káplicę wnieśiony ieſt Obraz ś. Dominiká de Suriano: w tym tám Suryánie przerzeczonego ś. ieſt Obraz/ ktory Naświętsza Pánná Márya ſámá z niebá málowány przynioſłá/ y Bráćiey támteczney dátowáłá zá wielki vpominek: przed ktorym lámpę gorąiącą kazáłá mieć/ ſámá wprzod oliwy w nię cudownie náláwszy/ y onę zápaliłá: z ktorey oliwy biorą chorzy ná rożne choroby ſwe vleczenia/ z támtego proportionaliter wymálowány/ przy tym tám cudá rożne ſię dźiáią / y tu przy tym w Krákowie nie mnieysze/ ktorych co dźień doznawámy przez przyczynę tego świętego Pátryárchy/ iáko wotá gęſte dáią znáć/ wnieśiony ieſt 1642. dniá 4. Sierpniá/ á w tym poświęcony Ołtarz przez Jego Mći X. Thomaszá Oborſkiego Biſkupá Láodiceńſkiego / Suffrágáná Krákowſkiego.

Osma Káplicá ś. Mikołáiá *Orlikowſka* rzeczona. W tey Piekárze ſwe nabożeńſtwá odpráwuią/ ſą tu w tey Kápeli Reliquie śś. ſą y trzy głowy z iedenaſtu tyśięcy dźiewic/ y inszych śś. nie máło.

Dźiewiąta

Dźiewiąta Włochá Profániego de familia Columnorum. W tey Cechu Kowálskieg° Towárzysze nabożeństwo swe odpráwuią.

Dźieśiąta/ w ktorey Towárzysze rzemieślá Kráwieckiego nabożeństwá swe odpráwuią.

Jedenásta Jch M. PP. Lubomirskich de Lubomierz, Komessow de Wiśnic, odpráwuią tu Msze śpiewáne zá dusze zmárłe według fundáciy: iest to Káplicá sumptem y dostátkiem práwie páńskim wystáwiona/ tu w tey Fámilii przerzeczone máią swe pogrzeby/ w tey leży ciáło przy rodźicách swych Pánny Leonory/ Pánny wielce kocháiącey sie w strzemięźliwośći y w Anielskiey czystośći/ ktorey to Pan Bog cudownie płáćił: corká to byłá Wielmożnego Sebástyaná Lubomirskiego Kásztellaná Woynickiego / y Anny z Ruscá Małżonki iego/ á śiostrá Jáśnie Wielmożnego Stánisłáwá Lubomirskiego Woiewody y Generałá Krákowskiego: ma w sobie málowánie piękne y nabożne/ záwárta krátą mośiężną we floresy sádzoną. Tu sie wroćiwszy do krucganku/ naprzod wstąpiwszy do Ołtarzá Męki Páńskiey / przed ktorym Brácia Zakonni swe według zwyczáiu paćierze y meditácye odpráwuią: iest to Krucifix konterfetu bárzo żáłobliwego / odnowiony Roku 1636. sumptem iedney zacney Mátrony. Ten to Krucifix przypłynął rzeką Wisłą pod Krákow / ktory gdy chćieli rożni y nabożni Kápłáni bráć do swych Kośćiołow/ tych opuśćiwszy Oycom Dominikanom dał sie wziąć/ y ná to mieysce postáwić/ gdźie wielkimi cudámi słynie. Podle tegoż leży ćiáło Błogosłáwionego Stánisłáwá Kokoszki Zakonniká / w pismie ś. Doktorá/ do ktorego ten Krucifix gdy sie przed nim modlił mawiał/ á Brácia Zakonni widywáli ognisté kołá/ nád głową iego. Ná troie stąpienie od tego iest grob/ w ktorym on sławny Zydek Seuerinus Roxolanus odpoczywa / ktorego prace są wiádome świátu/ á żywot Chrystusowi Pánu: wielki to był disputator z Hæretykámi y zwyćiężcá ich/ złotey wymowy stárzec/ y świątobliwośći wielkiey / Káznodźieiá ná Hæresye dowodny / ná występki srogi/ zá ktorego pracą y stáránim szczęśliwie Kánonizácya ś. Jácká doszłá: przy śmierći z iego ćiáłá wielka wonia wychodźiłá/

ktora czuć było po wßytkim Kośćiele/ w krużganku/ dormitarzu/ y w celách. ex relatione Patrum eiusdem Ordin. Podle tego wielki wzgárdźiciel świátá/ żyćia świątobliwego Wielebny Melchior Mościcensis, Káznodźieiá y Spowiednik Zygmuntá Augustá/ ktoremu ten przezacnie śmiáły stárzec w Piotrkowie czásu Seymowego pismo z ręki wytrącił/ gdy się chćiał podpisowáć w kśięgách Hæretyckich/ licencyą im do druku dáiąc/ o czym wspomináią Polscy Kronikarze. Krol August gdy temu konferował Biskupstwá Przemyskie y Kámienieckie/ przyiąć ich niechćiał. Ja słyßałem (Autor mowi) z vst czći godnego stárcá Ludwiká z Przemyślá tegoż Zakonu/ z ktorego rąk Hábit święty przyiął/ że widywáli Bráćia świátłość wielką nád głową iego gdy się modlił/ gdy z Schismátykámi y Hæretikámi subtelne y vczone disputácye miewał/ y Kazánia náuki zbáwienney pełne czynił: po śmierći iego ćiáło z śiebie wonią wdźięczną wydawáło: tenże przećiw Ochinowi ápostáćie dźiwnie mądry y świątobliwy náuki pełny list pisał; vide Bzouium in propagine Sancti Hyacinthi. W Kápitularzu iest grob wymurowány Bráćiey Zakonnych/ w tym odpoczywa ćiał Zakonnych bárzo wiele/ miedzy ktoremi te Błogosłáwionych ćiáłá są: Dominiká z Seceminá Kánclerzá Kośćiołá Gnieźnieńskiego/ y Błogosłáwionego Rudolphá Prowinciałá tegoż Zakonu/ obay Doctores Theologiæ & Iuris vtriusq; : iednego dniá zmárli y pochowáni w iednym grobie Roku 1519. iest tá o nich trádicya że po śmierći náleźiono ich wzáiem się obłápionych: toby miłość spráwiłá ktora oni zá żywotá z sobą záchowáli/ iáko wyświadcza ich Epitaphium w ten sens:

Hoc compressi lapide Beati manes requiescunt.

Nie godźi się y tu pámiętnych Stárcow przepomnieć/ á zwłaßczá prácowitych y świątobliwych: iáko Fábiáná Bierkowskiego Káznodźieie J.K.M. Włádisłáwá IV. sławnego w pisániu Kśiąg: táże y Mikołáiá Moscicensá/ ktorego pismá nam zbáwienie opowiádáiące/ iásne są. Tego Konwentu tegoż wieku żył on przezacny Dźieiopis w piśmie znáiomy wßytkiemu świátu/ ozdobá Zakonu y Klasztoru tego/ y wßytkiey Polski náßey Abráhám Bzouius, ktory ten

Kośćioł

Kośćioł Obrázámi w Rzymie zrobionemi przyozdobił y vbogáćił. Godźien niezápomnienia Brát Alexius Conuersus dla iego świętych vczynkow y ostrego żyćia/ kochał śie ten Brát w pokorze/ miłośći przećiw Bráciey/ w silentium, ktorego nigdy wstąpiwszy do Zakonu nie łamał/ mięsá nie iadał/ włośiennice raz ná śie włożoną z śiebie nie zdeymował/ o śmierći dniu y godźinie wiedźiał/ ktorą Brátu swemu Zakonnemu po trzykroć opowiedźiał/ ten ná Promniku podczás powietrza vmárł Roku 1623. W Káplicy Ich MM. X. Zbáráwskich leży ćiáło Błogosłáwioney Pánny imieniem Beaty. Jest tu w tym Kośćiele wiele Błogosłáwionych/ owo zgołá quot gressus facis, tot sunt corpora Sanctorum; táki głos ieden stáruszek Zakonny/ Kápłan nabożny słyszał/ będąc ná modlitwie / o czym ich manu scripta szeroko świádczą. Ma też ten Kośćioł Reliquiy śś. Bożych wielki dostátek/ á miánowićie Krzyż ozdobny/ w ktorym iest prawdźiwe drzewo Krzyżá ś. y trzy tarny z Korony ćierniowey/ skropione Krwią Chrystusá Páná: w drugim Reliquiarzu tákże tám ieden z teyże Korony pospołu z źiemią Krwią polaną tegoż Páná/ y gembká ktorą przytykano do vst P. Chrystusowych octem y żołćią one nápełniwszy: w trzećim Reliquiarzu są kośći ś. Bożych 13. w czwartym są świetego Jana Chrzćićielá / śś. Apostołow Andrzeiá/ Máćieiá/ Bárnáby/ Thádeuszá/ Thomaszá/ Philippá/ Simoná / Bártłomieiá/ Páwłá/ Jákubá więtszego y mnieyszego/ śś. Ewángelistow Márká/ Máttheuszá/ Łukaszá/ ś. Wáwrzyncá/ y ś. Wincentego Rámioná cáłe / śś. Pánien Bárbáry/ Agnieszki/ pálec z ręki ś. Máryey Mágdáleny / ś. Eráśmá Biskupá / sztukę gwoźdźiá ktorym był Chrystus Pan przybity do Krzyżá/ y część słupá v ktorego niewinnie był biczowány/ z wielą Reliquiy śś. Bożych 30. inszych/ w inszym Reliquiarzu Męczennikow śś. Bożych dwuset dwudźiestu y czterech/ á Wyznawcow 45. Pánien 87. oprocz głow kilku cáłych z iedenastu tyśiecy dźiewic/ głowá cáła ś. Társicyuszá/ Roku 1632. v Oycá ś. Vrbaná VIII. Wielebny y świętey pámięci Abráhám Bzouius wzwysz pomieniony/ ćiáłá pięći śś. Bożych cáłe vprośił do Polski/ ktore y przysłał/ ktore do tego czásu iescze

nie ſą vkazáne Krákowowi dla mieyſcá nie ſpoſobnego/ lecz ich w krotkim czáśie zá pomocą Bożą obaczemy. W tymże Kośćiele ſą troie Bráctwá duchowne/ pierwße Rożáńcá ś. Pánny Máryey/ drugie Imienia IEZVS, á trzećie pozoſtále od Fáry pod tytułem Vboſtwá Páná Iezuſowego dla vbogich: te Bráctwá w wielkiey y w niewymowney nabożnośći kwitną/ miewáią ſwe Proceſſye mieśięczne/ w Niedźiele pierwßą y wtorą z Naświetßym Sákrámentem/ y odpuſtámi wielkimi. Bráćia tych śś. Bractw Rożáńcá ś. odmawiáią káżdy dźień Chorámi Rożániec ś. oraz ſłucháiąc Mißey świetey o Pánnie Naś. ábo o Imieniu Páná Iezuſowym: á tych bywa konkurs nie máły oboiey płći/ otrzymuią zá to odpuſt zupełny/ pozwolony odmawiáiącym Rożániec ś. od Oycá ś. Páwłá III. Ma ießcze to Bráctwo ſwe Stácye v pięći Ołtarzow/ przy ktorych odmawiáią pięć paćierzy y pięćioro Pozdrowienia Anyelſkiego: zá te doſtępuią odpuſtow podczás zupełnych / podczás wybáwienia duße z Czyſcá/ á te może káżdy dźień/ káżdy człowiek otrzymáć/ o czym W. Oćiec Wálerian de Cracouia w ſwym Ogrodźie Rożány ßerzey piße. Ieſt też tu w tym Klaßtorze Bibliotheká doſtátnia w Kśięgi drukowáne/ y w piſáne; widźieć tu onych Oycow Stárych prace wielkie w piſániu rożnych Kśiąg/ naydźie tám Biblie/ Poſtyle/ Kroniki/ Hiſtorye ięzykiem Polſkim/ ále dla niedoſtátku y ſumptu ná to wyſokiego ná świát nie wydáne.

STACYE RZYMSKICH KOSCIOLOW.

IAko w inßych Kośćiołách Krákowſkich/ w ktorych ſię Stácye Kośćiołow Rzymſkich odpráwuią/ ſą Ołtarze náznáczone tablicámi/ ták y tu w tym v śiedmi Ołtarzow.

Nie dáleko tegoż Klaßtorá y Kośćiołá/ ieſt Klaßtor Pánienſki Zakonu ś. Dominiká/ Reguły trzećiey: te nabożeńſtwá y Zákonney czuynośći ſwey przeſtrzegáią: ſą pod władzą Przeorá tutecznego/ y ſine licentia onego nic nie mogą czynić/ żyią z prace rąk ſwych/ pogrzeby ſwe máią v ś. Troyce: tey Reguły byłá nomine & re Beatá wyżey wſpomniona.

25. Kośćio

25. Kośćioł S. IOZEPHA.

POd tytułem ś. Jozephá Oblubieńcá czystego Pánny Przenáświętszey/iest ten Kośćioł práwie według wymiáru wpuł Miástá Krákowá/od Przewielebnego ś.pámięći X. Jákubá Zádźiká Biskupá Krákowskiego fundowány. Przy tym Kośćiele iest Klasztor Pánien Zakonnych ś. Fránćiszká trzećiey Reguły/ktore wprowádźił Przewielebny J. M. X. Piotr Gembicki Biskup ná ten czás Krák. wźiąwszy te Zakonnice z Klasztoru ś. Agnieszki/y postánowił zá Mátkę y Przełożoną temu Klasztorowi Pánnę Teressę Zádźikownę / rodzoną Siostrę ś. pámięći J.M.X. Zádźiká Biskupá Krákowskiego.

26. Kośćioł S. PIOTRA.

TEn ná Grodzkiey vlicy iest / ma go Kápitułá Krákowska w swym opátrzeniu/ y w podawániu z funduszámi / ma swe szczegulne Indulgencye y Reliquiie śś.

27. Kośćioł SS. PIOTRA y PAWLA Apostołow.

TEn Kośćioł zbudował ś. pámięći Zigmunt III. Krol Polski Roku 1597. tym kształtem y strukturą iáko w Rzymie od Kárdynałá Fárnezego dla Oycow Jezuitow. Jest przy tym Kośćiele Káplánow dostátek / ktorzy prácuią około dusz ludzkich / słucháiąc Spowiedźi (iáko y inszy Káplání) żadnego nie prágnąc pożytku vt existimant obtrectatores. tylko zbáwienia ludzkiego. Po práwey rece wielkiego Ołtarzá iest Káplicá piekna/ w ktorey iest Ołtarz ábo ráczey Reliquiarz pełen śś. Reliquiy tych : naprzod iest ćiáło ś. Piotrá Męczennika Rzymiánina/ ś. Alexándrá/ ś. Boná/ ś. Fáustá/ ś. Felixá/ ś. Fortunatá/ ś. Hiácynthá / ś. Pámphilego/ ś. Thedulá/ ś. Wiktorá/ ś. Wiktoriná. śś. Pánien Anástázyey/Seroryny/

rotyny/ Cyriáki. śś. Męczennikow y Męczenniczek. Głowy záś ſą tych Męczennikow śś. Deſideriuſzá/ Gáudencyuſzá/ Quiriná/ Márcellá/ Alexándrá/ Piotrá/ tákże głowá B. Stániſłáwá Koſtki/ y żebro cáłe/ niech będźie Pan Jezus błogoſłáwiony z wſzytkich y z tego Syná Korony Polſkiey cudownego przy grobie ſwym w Rzymie y v nas w Polſzcze. Są ieſzcze y tych Pánien śś. głowy/ śś. Albiny/ Márcelliny/ Ermy/ Szmidiny/ y iedná z iedenaſtu tyśiecy dźiewic. Rámioná záś tych śś. Męczennikow śś. Amáncyuſzá/ Andrzeiá/ Euſtáchiego/ Firmiuſzá/ Jnnocentego/ Nikázyuſzá/ y Páwłá ś. Apoſtołá/ ś. Sebáſtyáná/ ś. Kátharzyny/ Juliánny/ Euphráziey/ Pánien y Męczenniczek/ y B. Sálomei Kśiężney Polſkiey: z goleni śś. Bożych tych ſą Męczennikow Rzymſkich śś. Jnnocentego/ ś. Abundiuſzá/ ś. Albiniego/ ś. Apolloniego/ ś. Káſianá/ ś. Kreſcentego/ ś. Dacyáná/ ś. Dionizego/ ś. Domicyáná/ ś. Gábiniego/ ś. Máurycegŏ/ ś. Mámiliáná/ y ś. Fortunatá/ ſą y inſzych w cząſtkách mnieyſzych wiele śś. iáko Janá ś. Jeremiaſzá Prorokⷶ/ Drzewo Krzyżá ś. y z ziemią Krwią Páńſką polaną: te wſzytkie Reliquiie śś. Bożych ſą z wielką vczćiwośćią w Reliquiarzu ábo w Ołtarzu ná to pięknie zrobionym záwárte Roku 1639. dniá 15. Máiá/ od Przezacnych y Wielebnych Prálatow Kápituły Krákowſkiey. Máią tu ſwe Oratoria ludźie nabożni/ pod tytułem Pánny Nas. ieſt y Bráctwo teyże Pánny Niepokalanego Poczećia/ to Bráctwo vżywa kap czarnych w Proceſſyách. Tu też ćiáło odpoczywa w grobie Oycow Wielebnego/ prácowitego/ świątobliwie żyiącego Oycá X. Piotrá Skárgi J. K. M. Zygmuntá III. Káznodźieie/ ſławnego w kazániách y w piſániu Kśiąg/ ktorego do tąd dwá pálcá pierwſze v práwey ręki ſą cáłe/ vmárł Roku 1612. dniá 21. Septembr. wiecey czytay o tym Przezacnym Kápłánie W. X. Fábianá Bierkowſkiego/ Zakonu ś. Dominiká/ Káznodźieie J. K. Mći.

STACYE RZYMSKIE.

W Tym tu Kośćiele odpráwuią Stácye śiedmi Kośćiołow Rzymſkich/ v Ołtarzow ná to náznáczonych tablicámi. Są

y Odpu-

y Odpusty insze / ktorych kiedy kto chce / y kiedy chce może otrzymáć y ich záżyć / náwiedzáiąc ten Kośćioł y w nim śię modląc.

28. Kośćioł S. ANDRZEIA.

PRzy tym Kośćiele Zakonnice ś. Klary swe mieszkánie máią / Reguły ś. Fránćiszká / fundowáłá go ś. Sálomea Krolowa Hálicka / álbo raczey Polska / wprzod ná 60. Pánien Zakonnych / (ále ich teraz wiecey) opátrzywszy osobliwie kleynotámi / y áppáratámi Kośćielnymi. Ma ten Kośćioł śś. Bożych Reliquie te: Ciernie z Korony Páńskiey / śś. Apostołow Piotrá / Páwłá / Bártłomieiá / y Jákubá wietszego / śś. Męczennikow ś. Jedrzeiá / Piotrá / Wálentego / Hilárego / Wáwrzyńcá / Wincentego / śś. Pánien y Męczenniczek ś. Káthárzyny / Dorothy / Málgorzáty / Bárbáry y ś. Klary Velum. śś. Wyznawcow ś. Augustyná Doktorá / y ś. Hieronymá / ś. Thomaszá z Aquinu / ś. Wencesławá. Klasztor ten naprzod był w Záwichośćie / á potym w Stále / tu potrzećie w Krákowie fundowány / y dostátecznie zmurowány / Zakonnicámi osádzony od Biskupow Krákowskich / od J. M. X. Jerzego Rádziwiłá Kárdynałá / y Biskupá Krákowskiego / y Bernatá Máćieiowskiego / Biskupá Krákowskiego / w protekcyą wźięty / ktore záwsze pod władzą Biskupow Krákowskich są. Máią swych Kápłánow świeckich do służby Bożey y inszych powinnośći. Ma też ten Kośćioł pewne swe odpusty czásow swych.

29. Kośćioł S. MARCINA.

ZAcney Fámiliey Ostoiá z Domu Eryphow / wprzod ten Kośćioł zbudował / lecz Roku 1618. dány iest Pánnom Zakonnym ś. Theresy Kármelitow Discálceatow w pięć lat po przyprowádzeniu ich do Krákowá / Kośćioł tych Pánien y z Klasztorem / z gruntu

nowo wymurowány kſztałtem piekꝛnym z Jálmużny/ Roku 1638. poświecony 24. Máiá/ w Niedźiele czwarta po Wielkieynocy/ Roku 1644. od Przewielebnego J.M.X. Piotrá Gembickiego Biſkupá Krákowſkiego. Ja tu pioro ſwe powśćiągam/ y reke ſwą zátrzymywam do opiſánia żyćia tych Pánien: ábowiem żyią w wielkiey oſtrośći/ w záchowániu Reguły/ y vſtaw Zakonnych/ Silentium vſtáwnie pilnie záchowuią/ mortyfikácye ćiáłu oſtre y ſrogie czynią/ owo zgołá rozum moy vſtáie/ vważáiący żywot tych Anyołow w ćiele ludzkim żyiących. Odpoczywáią tu ćiáłá ieſzcze do tąd cáłe/ iáko W. Konſtáncyey z Murowá zmárłey Roku 1627. dniá 14. Máiá/ y W. Chryſtyny zmárłey Roku 1628. dniá 9. Wrześniá. tey ćiáło po śmierći iáko Alábáſtr białe było przez czás długi/ y W. Káthárzyny zmárłey Roku 1629. dniá 2. Wrześniá. Máią Reliquij śś. doſtátek/ y odpuſty ná pewne czáſy.

30. Kośćioł ábo Oratorium dla Kápłánow Stárych.

PRzy tym Oratorium Kápłánow Stárych/ chorych/ w páráfiách wypracowánych reſidencya ieſt/ máią tu ſwe poſpolite mieſzkánie/ záwiáduie temi Kápitułá Krákowſka/ ktora ich prowiduie wiktem doſyć poczćiwym.

31. Kośćioł S. IDZIEGO.

TEn ná Grockiey vlicy ieſt pierwſzy od Bramy idąc/ zbudowány Roku 1082. od Wládiſłáwá y Judity Małżonki iego/po otrzymániu w potomſtwie poćiechy/ zá ofiárowániem ſię temu świetemu. Zakonnicy Dominiká ś. reſidencyą ſwą máią y z funduſzem Rożániec ś. káżdy dźień tu odpráwuią Chorámi ludźie nabożni/oraz Mſzey ś. ſłucháiąc/ zá co miewáią zupełny odpuſt od Naywyżſzego Páſterzá Páwłá III. dány/ ten może káżdy ofiárowáć zá zmárłe duſze/ á vcząc Rożáńcá świetego/ piekne zbáwienne náuki dáią z ro-

zmyślániem Zywotá Páná Jezusowego/ y Pánny Naświętszey ludźiom słucháiącym. Ma też swe Odpusty zupełne ten Kośćioł (oprocz Bráckich) kilkákroć do Roku/ ma y Reliquij śś. Bożych dostátek/ á miánowićie te: Swiętych Męczennikow ś. Andrzeiá Apostolá/ Páwlá/ Justyná/ Seweryná/ Wálentego/ Piotrá/ Theodorá/ Gencyáná/ Antoniego/ Largá/ Relatá/ Desideriusá/ Feliciáná/ Felicissymá/ Cyrilá/ Sulpicego/ Mámiliáná/ Pontiáná/ Juliáná/ Klemensá/ Hippolitá/ y dźieśięć tyśiecy Męczennikow Thebáńskich: Pánien y Męczennicek tych śś. Theodory/ Justy/ Antoniey/ Konkordyey/ Klaudyey/ Mánsuety/ Prymitywy/ żab cáły świętey Fortunácyey/ y z iedenastu tyśiecy dźiewic/ y inszych wiele w mnieyszych cześćiách dostátnie z rożnych mieysc świętych/ zá stárániem W. X. Ludwiká Kolankowicá Ordin. Prædic. 1642. dostáne.

WTORA CZĘSC

Opiſania Kośćiołow

W STRADOMIV y W KAZIMIERZV.

32. Kośćioł S. BERNARDYNA.

PIerwszy Kośćioł ná Stradomiu z Klasztorem Oycow Bernárdynow/ Reguły ś. Fránćiszká de Obseruantia, od B. Jana Kápistraná towárzyszá ś. Bernárdyná záłożony/ á wprowádzony do Polski przez Kárdynałá Zbigniewá Olesnickiego Roku 1451. tych Krol Kázimierz III. y Krolowa Zophia Mátká iego/ z Rycerstwem/ Dworem/ tákże z Duchowieństwem/ wdźięcznie

bárzo przyieli / iáko poſłáńcow Chryſtuſowych. Zá tego Błogoſłáwionego Jáná Kápiſtráná przyśćiem / ták ſie ludźie do tego Zakonu obrocili / iż tenże Błogoſłáwiony Jan Kápiſtran / z ſámey Akádemiey Krákowſkiey Doktorow / Miſtrzow / Bákálarzow / Studentow / ręką ſwą w Habit Zakonny oblekł / y do Zakonu przyiął ſto czterdźieśći. Nápełniwszy tedy niemi Klasztor / y wyćwiczywszy w Zakonie / ſam odchodząc Klasztor im zoſtáwił. (o iáko płodna Mátká Akádemia Krákowſka w męże dobre / ktorych do rożnych Zakonow poſyłálá y poſyła) Zbigniew Biſkup Krákowſki y Kárdynał / tymże Oycom ná placu brátá ſwego Piotrá Oleśnickiego / Woiewody Sędomirſkiego / Klasztor z Kośćiołem zmurował. Jeſt w tym Kośćiele Obraz Pánny Naświętszey cudowny: ieſt y grob Błogoſłáwionego Simoná z Lipnice tegoż Zakonu cudámi wielkimi wſławionego / ten vmárł Roku 1488. Przy grobie tego Błogoſłáwionego / ieſt Ołtarz vprzywileiowány zá zmárłe dusze: odpoczywa y inszych ćiał B. przy tym Klasztorze nie máło / á miánowićie B. Leonárdá Gwárdyaná / B. Stániſłáwá S. T. M. B. Andrzeiá S. T. Bac. BB. Antoniego y Alexego Láikow / o czym ich manu ſcripta świádczą. Nie vſtálá w tym Zakonie święta obſerwáncya żyćia Zakonnego. Jeſt też Bráctwo ś. Anny z ſwoią Káplicą / vżywáią kap płoćiennych szárych w proceſſyách / ma to Bráctwo odpuſty wielkie. Ma tenże Kośćioł Reliquiy śś. wielki doſtátek / á miánowićie Paciorek ś. Joánny / od ſámego Páná Jezuſá poświęcony / y wielą łáſk vprzywileiowány / iáko Hiſtoria Zywotá ś. Joánny świádczy. Jeſt y pártikulá Drzewá ś. Krzyżá / y iedná ſpina z Korony ćierniowey / wielka kroplá Krwie Chryſtuſá Páná / Włos z głowy Naświętszey Pánny / zupełna Ręká ś. Rożey / iednego z Apoſtołow znáczna Reliquia / á te dárowáne od Kśiężny Kurlándſkiey temu Zakonowi. Ten Kośćioł Roku 1646. znácznie reformował J. M. P. Woiewodá Krákowſki Stániſław Lubomirſki / y Hrábiá ná Wiśniczu / nie tylko kosztownym Ołtarzem / ále y Tabernaculum ſumptem nie máłym wyſtáwił. O tych Zakonách Dictum piękne Jego M. X. Piotrá Tylickiego Biſkupá Krákowſkiego / mężá

mądrego

mądrego y cnotámi wielkimi ozdobionego/ przy Stole miedzy Senatorámi/ mawiał bowiem że Bernárdyni per humilitatem, Dominikani per doctrinam Polskę od herezyy vwolnili.

STACYE RZYMSKIE.

V Piąći Ołtarzow tu w tym Kośćiele/ odpráwuią się Stácye Rzymskich Kośćiołow z odpustámi/ á te są náznáczone tablicámi: ma y inszych Odpustow nie máło.

33. Kośćioł S. IADWIGI.

WIelkiey sławy y świątobliwośći Jan Dlugosz Kronikarz Polski/ Kánonik Krákowski/ ták pisze/ że ten Kośćioł iest zbudowány ná Stradomiu Roku 1351. przez Kázimierzá Monárchę Polskiego/ (zá vpámietánie y powstánie z grzechu srogiego) Przy tym iest Klasztor Zakonnikow náżwánych Bożogrobskich Reguły ś. Augustyná/ ći ná sutánnách wyszyty Krzyż czerwony noszą ná práwym boku. Jest y Szpital dla chorych y stárych Zołnierzow/ á ći wszyscy są szczodrze fundusem od przerzeczonego Monárchy opátrzeni. Stradom zás wszytek ten Kośćioł zá Páráfią swą ma. Do tego Kośćiolá wszytkie Processye z rożnych Kośćiołow Krakowskich/ w dźień śś. Rozesłáncow przychodzą/ gdyż Krol Władisław Jágiełło w ten dźień z Krzyżakow zwyćięstwo otrzymał: tę tedy pámiątkę obchodzą cum Indulgentijs. Ma ten Kośćioł Odpusty swe ná rożne dni w roku/ y Reliquiie śś. Ma y Proboszczá ex gremio Cœnobij Miechouiensis, á tego czásu iest Wielebny X. Sámuel Nakielski S. T. D. mąż świątobliwy/ spokoyny/ w vrzędźie swym czuyny/ prácowity/ ktorego praca w pisániu Kśiąg/ miłey Oyczyźnie nászey wiádoma iest.

34. Kośćioł SS. AGNIESZKI y LVCYEY.

PRzy tym iest Klasztor Pánien Zakonnych ś. Kláry / pod obserwáncyą Reguły ś. Fránćiszká trzećiey Reguły. Do tego Klasztoru wiele Domow Zacnych Fámiliy / Corki swe do ćwiczenia w boiáźni Bożey dáią / z ktorych się wiele ná świát nie wráca. Fundowány y zbudowány ten Klasztor / ieszcze zá żywotá B. Jana Kápistraná / po pogorzeniu náprawiony od X. Janá Korsbachá Kánoniká Krákowskiego. Má swe odpusty y śś. Bożych Reliquiy nie máło.

35. Kośćioł SS. KATHARZYNY y MALGORZATY.

TEn Kośćioł ná Káźimierzu zbudowány Roku 1342. od Krolá Káźimierzá Wielkiego / osádzony Zakonnikámi Reguły ś. Augustyná Eremitow / ktorzy są przyprowádzeni z Prági do Polski od tegoż Krolá. Do budowánia Klasztornego przyłożył się Pan Melsztynski Kásztellan Krákowski. W tym Klasztorze naprzod wchodząc do Ambitu fortą / nád ktorą są Obrázy málowánia dawnego bárzo nabożne: Pierwszy iest Zbáwićielá nászego w ćierniowey Koronie / niemal wszytek Krwią skropiony / reką práwą dotykáiący się w boku rány włocznią vczynioney: drugi iest Pánny Máryey żałobliwy: iest o tych Obrázách pewná wiádomość / że przy śmierći pokazowáły się niektorym ludźiom / co tám zá żywotá w zdrowiu wstepowáli / y do nich nabożni byli / á modlitwy swe przed nimi odpráwowáli: miedzy inszymi był pámieci godny Jan Leopolitá S.T.D. Professor Akádemiey / Káznodźieiá sławny / ten przed swą śmierćią w swey hábitácyey widzeniem tych Obrázow był vćieszony (tego widzenia świádkiem był X. Táránowski Kánonik Krákowski) te y wielom inszym ludźiom nabożnym vkázowáły się: dla tegoż przed temi Obrázámi /

Obrázámi/ ná ozdobę ich/ lámpy y świece od ludźi bywáią paláne/ y modlitwy czynione. W Ambicie iest Káplicá pod tytułem ś. Doroty/ y inszych świetych: tá nowo restaurowána (Kápitularzem zowią) w ktorey pogrzeby swe Zakonnicy máią/ w niey iest grob B. Izáiaszá Krákowczyká/ w pismie ś. Doktorá/ cudámi wielkimi wsławionego/ vmárł Roku 1415. Druga Káplicá iest w tymże Ambićie Pánny Máryey/ leży w niey ktoryś Błogosłáwiony/ (ktorego imienia stárożytność pobożna zápomniáłá) poćiesza tu Pan Bog wiele ludźi w przygodách rozmáitych/ czego po trzykroć doznał P. Stánisław Czelátycki/ w potrzebách ná woynie bedący z rąk pogáńskich wybáwiony 1590. Jeszcze odpoczywa tákże ćiáło w tymże Kośćiele B. Márćiná Baryczki Męczenniká/ Wikáryjego Kośćiołá Káthedrálnego Krák: Doktorá w pismie ś. ten był w Wiśle vtopiony z roskazánia Królá Káźimierzá Wielkiego. Trzećia Káplicá ku wschodowi słońcá imienia ś. Janá Jáłmużniká/ tego świetego Obraz/ ktory w tym mieyscu iest/ przywieźiony z Konstántynopolá przez Mikołáiá Lanckorońskiego/ z temi Reliquiámi/ ś. Andrzeiá/ ś. Hilárioná Pustelniká/ ś. Phántheoná/ ś. Krzysztophorá/ ś. Márty/ ś. Stephaná pierwszego Męczenniká/ ś. Máryey Mágdáleny/ ś. Lucyey/ y inszych tyśiąc Męczenników/ tákże z iedenastu tyśiecy dźiewic y inszych Pánien trzech: te wszytkie Reliquije ná to zgotowánym Ołtarzu są záwárte/ pospołu y z znáczną Reliquią Woyćiechá ś. y z sztuką Dálmátyki iego/ w ktorey był do grobu schowány/ ktore Mikołay Lánckoroński z Klasztoru Trzemeszyńskiego przywiosł/ y temu Klasztorowi oddał/ iáko świádczy tablicá przy tym Ołtarzu záwieszona: iest też niemal cáła ręká ś. Szczepáná Męczenniká/ ręká ś. Thomaszá Biskupá Kánthuáryńskiego/ Reliquije ś. Máćieiá/ ś. Philippá Apostołow/ ś. Janá Chrzćićielá y część z odźienia iego/ tákże cząstká z głowy ś. Rochá/ y inszych wielu śś. á te w wielkim pácyfikale/ iest iescze y Drzewo ś. Krzyżá/ ś. Konstántyná Cesárzá Wielkiego/ ktorego ś. Sylwester Pápież chrzćił/ ś. Ambrożego/ ś. Floriáná/ śś. Kosmy y Dámiáná/ ś. Sebestyaná Męczenniko v/ ś. Benedyktá/ ś. Desideriuszá/ ś. Anny/ ś. Bárbáry krople

mleká

mleká y krwie/ y inszych wielu ss. Bożych. W Ambicie wspomnio⸗ny Obraz Pánny Naświętszey málowány ná murze/ iest to Obraz dziwnego nabożeństwá/ pięknośći y wielkich cudow: tu od tego ludźie w frásunkách swych bez pociechy nigdy nie odchodzą/ czego doznał w swym wspomniony vtrapiony Stánisław Czelátycki.

Te pociechy otrzymáne v Pánny Naświętszey/ od ludźi wotá geste y rożne świádectwo dáią/ odpráwuią tu Kazánia w káżdą Sobotę o tey Pánnie Przenaświętszey. Máią też ći Zakonnicy Bráctwo Pánny Naświet. pod tytułem Pocieszenia/ á ći powinni Pásek poświecony rzemienny ná sobie nośić/ ná znák iey służby: ma to Bráctwo wielkie bárzo odpusty/ przywileie/ y prærogátywy/ toż vżywa kap czarnych w processyách/ ma y swe Stácye dni pewnych/ Ołtarz Pánny Máryey iest vprzywileiowány zá dusze zmárłe/ w tymże Kośćiele iest nie máło Képlic bez funduszow: ma ápparáty dość chędogie/ sam Kośćioł struktury piękney y wesołey. W tymże Kośćiele Oktáwę Národzenia Pánny Naśw. odpráwuią cum Indulgentijs. Ciż Zákonnicy máią też Studium swoie/ y Bibliothekę dostátnią. Tu podle tego Klasztoru y Kośćiołá/ są Pánny teyże Reguły/ pod posłuszeństwem tutecznego Przeorá / żyią z prace rąk swych / nabożeństwá swego nie opuszczáiąc.

36. Kośćioł S. ZOPHIEY.

TEm Kośćiołem záwiáduią Oycowie z Skałki/ ktory Fárą zowią/ przy tym Páráfiánowie swe pogrzeby máią/ á zbudowány nád sádzáwką/ w ktorą był wpadł pálec ś. Stánisławá.

37. Kośćioł SS. MICHALA y STANISLAWA.

NA skále szczyrym kámieniu / ten Kośćioł iest zbudowány Roku 1472. po zábiciu y Kánonizácyey ś. Stánisławá / tem kznie⸗

tem

niem názwány/ábowiem był przed tym pod imieniem ś. Michálá Archányolá. Mieszkáią tu Zakonnicy ś. Páwłá pierwszego Pustelniká/ żyią pod Regułą ś. Augustyná: tych Jan Długosz Kánonik Krákowski do Polski wprowádził/ y Kościoł z Klasztorem onym zbudował: bywa tu ludźi konkurs bárdzo wielki dla odpustow y nabożeństwá / ktore sie odpráwuie ná dźień ś. Stánisłáwá / y ná káżdy Piątek / nádány od Stolice Apostolskiey mieyscu temu/ ná ktorym ś. Stánisław Koronę podiął / gdy go w śiedmdźieśiąt y dwie sztucze rozśiekano. Leżáło tu tego świętego ćiáło pogrzebione przez lat dźieśięć / á potym do Zamku iest przeniesione/ y ná tym mieyscu gdźie ćiáło odpoczywáło ś. Wácłáwá/ iest położone. W tym Kośćiele iest grob kratą żelázną záwárty/ gdźie kośći ś. Wácłáwá są przenieśione: w tym tu Kośćiele iest ręká lewa / ktorą ludźiom do pocáłowánia dáią. Wodę z tey sadzáwki/ w ktorą był wpadł pálec ś. Stánisłáwá / ludźie nabożni biorą/ y poćiech przez przyczynę tego ś. nábywáią. Leży tákże ćiáło Swiętowidsłáwy Mieszczki Káźimierskiey / nabożney do świętego Stánisłáwá. Jest y Ołtarz Pánny Przenaświętszey / ná podobieństwo Częstochowskiego / przy ktorym Obráźie pokázuie Pan Bog dobrodźieystwá rożne/ o czym wotá záwieszone świádczą. Jest y Bráctwo Anyolá Stróżá z Odpustámi wielkimi/ ktore to kap białych vżywa / á Zakonni Kápłáni Páráfiánom w ádministrowániu Naświętszych Sákrámentow pilnie wysługuią. Ma ten Kośćioł Reliquij świętych dostátek/ ochędostwo piękne bárzo/ y Odpusty bárzo częste. Tákże y onego wielkiego sławnego Dźieiopisá Polskiego / niegdy Jnspektorá Káźimierzá świętego / Janá Długoszá vmárłego Roku 1480. tego dniá włáśnie gdy był zábity iego Pátron ś. Stánisław.

38. Kośćioł S. IAKVBA.

FArny to iest Kośćioł / zbudowány od Páráfiánow z iáłmużny/ X. Proboszcz nieiáki Głádysz dał go zásklepić / przy ktorym iest

Mánsionarzow pięć / Altárystow kilká: ma Káplicę z funduszem/ w ktorey ma residencyą Bráctwo Naświetszey Pánny Niepokalá-nego Poczęcia / wielkimi Indulgencyámi vbogácone / raz w rok bywa processya z tym Obrázem Pánny Przenaświetszey solenniter po Rynku Kázimirskim / z wielkim nabożeństwem / y z konkursem ludu rożnego. Ma Reliquiy śś. Bożych nie máło/ y Odpusty/ iáko y insze.

39. Kośćioł SS. WAWRZYNCA y BARtłomieiá.

WEdle tego Kośćiołá záśiedli mieysce dawno od Páná Bogá przeklęći Zydźi/ lecz J.M.X. Márćin Kłoczyński / Proboszcz Bożego Ciáłá / w ktorego residencyey był ten Kośćioł / dał murem od Zydow przemurowáć/ áby nabożeństwu Chrześćiáńskiemu swym czártowskim wrzaskiem nie przeszkadzáli/dał tákże y Kośćioł z gruntu pięknie wymurowáć / ochędostwo wszelkie / Appárámentá Kośćielne dostátnie spráwił / bywa tu Odpust ná świeto tego Swiętego y w insze dni. Wiele ma Reliquiy śś. Bożych.

40. Kośćioł BOZEGO CIALA.

TEn Kośćioł iest principálna Fárá Miástá Kázimierzá/ iest záłożony z tey przyczyny: złodźieie Puszkę z Naświetszym Sákrámentem vkrádli byli w Kośćiele Wszytkich świetych/y one miásto srebrney Zydom chćieli przedáć: lecz gdy obaczyli łotrowie że nie srebrna/ w błoto one wrzućili / wespoł z Naświetszym Sákrámentem: te cudownie potym ználeźli Chrześćiánie; ábowiem świátłość z niebá ná tym mieyscu widźiána byłá / ná ktorym mieyscu Przenaświetszy Sákráment był. Te cudá widząc Krol Kázimierz Wielki / ná tym mieyscu gdźie ználeziono Przenaświetszy Sákráment/ Kośćioł dał zbudowáć/ fundácyą opátrzywszy/ Roku 1347.

Ná tym mieyscu Plebánia stałá niemal 68. lat/ná ten czás kiedy tám wieś byłá názwána Báwol. Ale Krol Jágiełło Roku 1405. z Kłocká Zakonnikow/ názwánych Canonicos Regulares ś. Augustyná / zá pozwoleniem Piotrá Wyższá Biskupá Krákowskiego/ ktorych y Prowizyą dobra opátrzył/ przyprowádźił. Pilni są ci Zakonnicy nabożeństwá y powołánia swego / wygadzáiąc świetymi Sákrámentámi Páráfiánom swoim. Ma ten Kośćioł káplic nie máło/ miedzy inszemi tá iedná w ktorey Obraz Pánny Przenaświetszey cudowny / y srebrnemi wotámi ozdobiony. Poświecona tá káplicá ná chwałe Pánny Naś. Wniebowźiećia / y Trzech Krolow / Roku 1470. te vbogáćili Odpustámi Naywyższy Pásterze Kośćiołá świetegó/ Páweł II. Papież Roku 1470. Alexánder VI. Roku 1496. wielkie tu Odpusty / nie mnieysze cudá Bog Wszechmogacy przy tym Obrázie Pánny Naświetszey pokázuie.

W Chorze máłym iest Ołtarz / y Formy struktury bárzo pozorney y piekney / ná Ołtarzu iest Cyboryum szczerosrebne / kosztem wielkim y ksztáltem piekným sprawione. W ziemi pod Kośćiołem wszytkim są sklepy wymurowáne / w ktorych vmárłych chowáią. Nie dáleko drzwi pobocznych od wschodu słońcá/ leży Ciáło Błogosłáwionego Stámisłáwá Kázimirczyká tegoż Zakonu / zmárłego Roku 1489. cudámi wielkimi wsławionego. Temu świetemu X. Márcin Kłoczyński Proboszcz tuteczny / grob zacny zbudował / y Ciáło z Choru máłego do niego przeniosł: iest y inszych wiele Błogosłáwionych / y cudámi przed śmierćią y po śmierći wsławionych / iáko ich Manu scripta świádczą. Czytay wiecey o tym Zakonie/przy Zywocie Błogosłáwionego Stánisłáwá / wydánego ná świát Roku 1617. przez X. Chrystophá Lonczewskiego tegoż Zakonu. Ma też y te świetych Bożych Reliquie/ Pálec ś. Janá Chrzćićielá/ ktorym vkázował Chrystusá Páná/ zacna Reliquia ś. Stánisłáwá Biskupá Krákowskiego / Głowy ś. Mauricego / ś. Wáwrzyncá / ś. Wiktorey/ ś. Pryscyle/ wielka kość ś. Thymotheuszá Meczenniká y Biskupá/świetego Fláwianá Meczenniká y Zołnierzá/cztery sztucki Drzewá świetego Krzyżá/ y inszych Reliquiy śś. w inszych pártyku-

łách nie máły doſtátek. Kwitnie tu Bráctwo Naświetßego Ciáłá Páńſkiego / ktore ieſt wielkimi Odpuſtámi vprzywileiowáne / dla tego Bráctwá bywa Kazánie co piątek o Męce Páńſkiey / to Bráctwo vżywa w proceſſyách kap odſpod białych/ z wierzchu czerwonych kápturow. Kośćioł to bárzo weſoły / piękny/ ozdobny videntibus. Ma przy ſobie kruchty trzy/ w tey od ßkoły ieſt ßnicerſką robotą Hiſtorya Męki Páńſkiey / przy ktorey ludźie nabożeńſtwá ſwego záżywáią. Kośćioł ten y Klaßtor de nouo reſtaurowány / zá ſtárániem X. Proboßczá wyżey miánowánego. ieſt tu Szkołá przy tym Kośćiele / Miſtrz / Kántor / Studenći y młodźieńcy do śpiewánia: Ci wßyſcy z Prowizyey Klaßtorney żyią / á przed temi w proceſſyách w dni Niedźielne Zydźi powinniby (iáko przed láty było) Proceſſyonał nośić/ y inße kśięgi ná pulpit wykłádáć. Przy tym ſtárßy wßyſcy Zydźi w dni święte Kazánia ſłucháć.

41. Kośćioł S. LENARTA.

Szpitálny to Kośćioł ieſt/ do Fáry Káźimirſkiey należy/ ma vbogich doſyć/ płći meſkiey y białogłowſkiey/ w izbách rozdźielonych mießkáią: ten był fundowány dla trędowátych/ zbudowány od Mießczan Káźimirſkich/ z porády Zbigniewá Kárdynałá y Biſkupá Krákowſkiego. Ma ná czáſy pewne Odpuſty/ y Proboßczá ſwego.

42. Kośćioł S. BENEDYKTA.

NA gorze ieſt przed miáſtem / odpráwuią Mße święte w Piątki Kśięża od świętego Duchá / ieſt tu nie dáleko grob Krákuſá Kśiążęćiá co Krákow záłożył / názwány Rękawką / dla tego iż ludźie z nabożeńſtwá Pogáńſkiego rękawámi ná nieśli źiemie ná ćiáło iego / y ták wyſoko vſypáli / iáko teraz widźieć.

TRZECIA

TRZECIA CZĘSC Opiśánia Kośćiołow,

Ktore ſą w Kleparzu y po Przedmieśćiách.

43. Kośćioł S. SEBASTIANA.

NA Stáwie ieſt wyſpá / ná ktorey zbudowány ten Kośćioł miedzy rzekámi Wiſłą y Rudáwą / (Staw ten ieſt ná tych glinkách / gdźie glinę ná cegłę brano / gdy Kośćioł w Rynku Pánny Naświetſzey murowano) przy tym ieſt ſzpital z izbámi dla záráżonych złą chorobą / y dla zápowietrzonych : z tąd idąc ku świetey Gertrudźie / ieſt izbá ábo klozá dla ſzalonych / ktorych Mieſzczánie Krákowſcy opátruią będących tám. Ma ten wzwyż miánowány Kośćioł Reliquie śś. y Odpuſty ná pewne dni / ieſt y Proboſzcz ná ktorego prowent ieſt pewny.

44. Kośćioł S. GERTRVDY.

IEſt ten Kośćioł ná wále zbudowány / przy ktorym śćiętych grzebią / ieſt Kośćiołek piękny choćiaż máły / przyozdobiony Obrázem Pánny Máryey bárzo ślicznym / záwárty kratą żelázną. Ma ſwego Proboſzczá / Odpuſty / y Reliquie śś. Bożych

45. Kośćioł S MIKOLAIA.

TEn Kośćioł Fárny ieſt / od Klaſztoru Tynieckiego / Akádemiey Krákowſkiey dány Roku 1400. Ma Proboſzczá záwſze I.V.D.

 Profeſſorá

Proffeſſorá Akádemiey Krákowſkiey: ma y Wikáryow / Mánſionárzow kilku / ktorych fundowáłá Anná z Tarnowá Bernádynká / odpráwuią ſię tu Odpuſty bárzo wielkie / á zwłaſzczá we Srzodę pierwſzą po Wielkieynocy. Ma Reliquiy śś. wielki doſtátek / ieſt y Obraz Pánny Naświetſzey pieknośći wielkiey y vćiechy / ſrebrem przyozdobiony: ma ápparáty doſtátnie Kośćielne; ieſt Szkołá zbudowána od Máćieiá Miechowity / ma ſwego Miſtrzá / Rántorá / y Studentow. Przy tym nie dáleko ieſt ſzpital z Káplicą / zbudowány y nádány od Marćiná Stradomſkiego.

46. Kośćioł POCZECIA NASWIETSZEY PANNY MARYEY, ná Strzelnicy.

KOśćioł ten Oycow Kármelitow Boſych / przenieśiony ieſt z bliſko widocznego ſádu z wilgotnego mieyſcá / záłożony Roku 1634. przez J. M. X. Thomaſzá Oborſkiego Suffrágáná Krákowſkiego / Biſkupá Láodickiego / ktory narozny pierwſzy kámień temu Kośćiołowi poświećił / zbudowány ieſt z iáłmużny świetey: w tymże ſtárym Kośćiołku odpoczywáią ćiáłá Oycow pierwſzych świątobliwie żyiących / ktorzy też pretko vmieráli dla wilgotnośći wielkiey. Z tey okázyey ći Oycowie zoſtáli ſię w Krákowie / iż Oćiec ś. Biſkup Naywyżſzy Klemens VIII. poſłał ich do Perſyey ná opowiádánie Ewángeliey ś. ále dla niebeſpieczney drogi ná ten czás dla woyny Moſkiewſkiey / muśieli nieco pomieſzkáć w Krákowie. Gdźie J. M. X. Biſkup Krákowſki y Kárdynał Bernat Máćieiowſki z Przełożonemi ták Duchownymi iáko y świeckimi / widząc ich być pożytecznymi / y żyćia świątobliwego / y przykłádnego / zá prośbą tychże Przełożonych ná mieyſcu tym Roku 1605. dniá 18. Septembr. oſádźił / (gdźie były cháłupy heretyckie / co ſwe kazánia w nich odgádywáli.) Przemieſzkáli tu Oycowie mieśiecy ſześć. Po

tym

tym im zbudował Kośćiołek ten / ieden zacny / godny / y pobożny człowiek Juſtimonty / pod tytułem Naświętſzey Pánny Niepokalánego Poczęćia / poświęcony w dźień śś. Apoſtołow Symoná y Judy / przez J. M. X. Máćieiá Pſtrokońſkiego Biſkupá ná ten czás Przemyſkiegó / Podkánclerzego Koronnegó / przy obecnośći J. K. M. Zygmuntá III. Krolá Polſkiego / tákże Biſkupá Krákowſkiego / y wielu inſzego rożnego ſtanu ludźi / gdźie też w nim pierwſzą Mſzą przerzeczony J. M. X. Máćiey Pſtrokońſki ſole...niter odpráwił Roku 1606. Teraz Nowicyat przy tym Kośćiele Oycowie przerzeczeni máią / gdźie Młodź im powierzona ćwiczenie ſwoie ma w obſerwáncyey Zakonney y záchowániu Reguły / pierwotni Zakonu Naświętſzey Pánny z Gory Kármelu. Tuteczny Kośćioł ma ſwe Reliquije y odpuſty częſte.

47. Kośćioł S. FLORIANA.

SŁáwnie wieczney pámięći Krol Jágiełło / Theologom Akádemiey Krákowſkiey ten Kośćioł podał / z Káncellárjámi Poznáńſką / Łęczycką / y Sierádzką: do tego Kośćiołá Krol Stephan Probośtwo inkorporował / y naprzod ie podał onemu w prácách ſławnemu / w Theologiey ś. biegłemu / w ięzykách vczonemu / Profeſſorowi Akádemiey Krákowſkiey / X. Stániſłáwowi Sokołowſkiemu Káznodźiei ſwemu: ma ten Kośćioł Prálatow trzech / Kánonikow ośm / Wikáriow tákże: ma y Reliquije śś. Bożych / rámię y rękę ś. Floriáná / ś. Andrzeiá Apoſtołá cáły pálec / częśc zacna Reliquiy śś. Philippá Apoſtołá / kilká głow wierzchy od iedenaſtu tyśiecy dźiewic / Drzewo ś. Krzyżá: y inſzych wielu śś. Bożych: ma też Bráctwo pod Jmieniem vboſtwá Páná Jezuſá / Ołtarzem y Obrázem Pánny Naświętſzey bárzo pięknym ozdobione. To Bráctwo vprzywileiowáne ieſt / od Naywyżſzych Páſterzow Odpuſtámi wiekimi / Direktorem tego Bráctwá Káznodźieiá tuteczny. Powinność tego Bráctwá tá ieſt / vbogich zmárłych dármo grzebć (ániánowićie

Bráciá tego Bráctwá / y ceremonią Chrześciáńską ciáłu powinną oddáć: vżywa to Bráctwo kap zielonych w swych Processyách: Kościoł to iest piekny / ma swe wielkie y częste Odpusty / zbudowány Roku 1184. teste Miechouio.

48. Kośćioł S. SYMONA IVDY.

OD Pobożnych był ludzi zbudowány / zgorzał po dwá rázy teraz de nouo z gruntu wymurowány / przez Prowizorow z vproszenia iáłmużny Roku 1639. Dla zápowietrzonych był to pierwszy Szpital: teraz ma dosyć vbogich Mieszczan Klepárskich / ktorych opátruią ciż Mieszczánie z czynszow. Ma swe Odpusty / y Kśiedzá Proboszczá.

49. Kośćioł S. PHILIPPA y IAKVBA.

TEn Kośćioł należy do Probostwá Wszytkich śś. po kilká rázy pogorzał / teraz iest restaurowány przez Kśiedzá niektorego Wikáryego ś. Floryáná / ktory go kosztem swoim własnym máiąc podány z rąk Kolegiáckich restaurował.

50. Kośćioł S. WALENTEGO.

PRzy tym iest Szpital białychgłow / ná on czás dla tredowátych zbudowány / ma ten Kośćioł ochędostwo piekne zá stárániem pobożnego / wielkiey vczćiwośći X. Adámá Málagá Proboszczá tego Kośćiołá / Káznodźieie ś. Floryáná: ma Odpusty kilkákroć do Roku zupełne / ma y Reliquie świetego Wálentego / Prześcierádło / y Welum Naświetszey Pánny / restaurowány de nouo zá stárániem wyżey miánowánego Oycá / ktoremu Pan Bog niech bedźie zapłátą.

51. Kośćioł

51. Kośćioł S. KRZYZA.

TEn nie domurowány iest y pogorzał/ ma swą fundácyą ktora teraz należy Wikáryom ś. Floryáná / bywa tu Mszá święta w świętá y w Piątki/ w Káplicy Drzewiáncy/ w nim ná to zbudowáney. Był ten Kośćioł zbudowány dla Słowakow/ (ktorzy nabożeństwo swym iezykiem własnym tu powinni byli odpráwowáć) od Krolá Władysłáwá Roku 1394.

52. Kośćioł S. PIOTRA ná Gárbárzách.

POd władzą Fáry ś. Szczepaná/ zbudowány ten Kośćioł od M. Janá Welsá Medicyny Doktorá / y fundácyą opátrzony Roku 1498. tám w progu tego Kośćiolá leży człowiek w wielkie cnoty vbrány. Powinien tu Kśiądz Niemiecki mieszkáć dla Gárbárzow: lecz teraz swe nabożeństwo Niemcy odpráwuią w Kośćiele ś. Woyćiechá/ (iákom tám przy tym Kośćiele wspomniał) teraz tedy iest w podawániu Akádemiey. Ma fundácyą dobrą/ Reliquie ś. Bożych/ y Odpusty swe / ma y Cmyntarz wielki dla zmárłych grzebienia: Ná tym cmyntarzu / ná zachod letny słońcá / od Kośćiolá/ ná niektore czásy/ widuią świátłość ná kształt świec piąći ludźie nabożni / co to znáczy/ Bog sam wie.

53. Kośćioł NASWIETSZEY PANNY Náwiedzenia ná Piasku.

SWiętey pámięći Krol Władysław Jágieło / y Jádwigá Małżonká iego / Roku 1395. ten Kośćioł zbudowáli z Klasztorem/ y Oycom Kármelitom do rządzenia podáli / á to przez táki

cud: miał wielkie świerzbienie nogá Krol Władysław Jágiełło/ ten nápomniony przez sen/ áby szedł ná to mieysce/ á gdźie tám znaydźiesz piasek wonny/ ná sztych ieden rydlem vczyniony/ tám ozdrowieiesz/ y Kośćioł zbuduiesz/ imieniem Pánny Máryey. Ten Kośćioł ma ku południowi Káplice wspaniáłą/ z iáłmużny zbudowáną/ á w tey Obraz Pánny Przenaświetszey wielce cudowny. Przed tym był ná murze/ iáko iest przed Kośćiołem wymálowány/ Roku 1608. od Kápłáná iednego Zakonnego: ten Zakonnik zwykł się był modlić/ (pod czás desolácyey Kośćielney) przed tymże Obrázem tenże też tu vmárły odpoczywa: był to Kápłan żywotá wielce pobożnego ex manu scriptis eiusdem Conuentus patet; Ná tym wielce cudownym Obráźie Pánny Przenaświetszey/ iest wot wiele ktore znáczą otrzymánie wiele łask Páńskich/ przez przyczynę Pánny Naświetszey.

Ni Apelles, ni Xerxes ten Obraz málował,
Ni Fidás cny snycerz ná murze wykował:
Gdyż snyczerskiey nie widźisz w tym sztuki Obráźie,
Ni się też nań sádźili wyborni Málárze:
Lecz Zakonnik tey Pánny ten Obraz wystáwił,
Zá czym go Bog cudámi v nas w Polszcze wsłáwił:
Ty przeto ktory idźiesz náwiedzáć Obrázy,
Bogá proś że zdeymie z twoiey dusze zmázy.

Jest vbogácony ten Kośćioł w Reliquie śś. á miánowićie świetego Woyćiechá Zakonu tego/ ś. Andrzeiá Zakonu tegoż Biskupá Fezuláńskiego/ ś. Doroty Reká/ Błogosłáwioney Mágdáleny tegoż Zakonu/ y inszych wiele/ ktore zá stárániem Wielebnego Stárcá X. Spirydioná/ przez X. Ambrożego Korniewicá przysłáne/ o ktorych się wspomniáło przy Kośćiele ś. Thomaszá. Odpráwuią tu Oltá ve Naświetszey Pánny Máryey Náwiedzenia/ z wielką vroczystośćią/ z Odpustámi nádánemi od Stolice Apostolskiey z Processyą Naświetszego Sákrámentu/ tákże y we Czwartki przez Rok: á przez te Oktawe Káznodźieie z rożnych Kośćiołow/ Kazánia miewáią o Pánnie Naświetszey. Máią też tu Odpusty ná Li-

dánie/ktore śpiewáią Bráćia we Srzody/y wSoboty. Jest y Bráćtwo Pánny Maryey Szkáplerzá/ktore w wielkiey nabożnośći przedziwnie kwitnie / w ktorym konkurs ludźi niezmierny bywa: ma to przezacne Bráctwo / ßczegulne swoie Priuilegia, od sámey Pánny Naświętßey dáne ś. Symonowi Stokcyußowi/ ktokolwiek w tym Bráctwie iest/ y ten Szkáplerz podány od Naświętßey Pánny Máryey/ nabożnie/ y zwielką vczćiwośćią nośi/ á według stanu swoiego w czystośći żyie/ tákiego Pánná Naświętßa w dźień Sobotny pierwßy po śmierći z Czyscá wybáwi/ y do Chwały Krolestwá Niebieskiego záprowádźi/ tylko potrzebá żyćie/ y powinnośći Bráckie/ od Pánny Máryey náznáczone záchowáć. Powinność Bráciey táka iest; nośić ná sobie Szkáplerz z wielkim vßánowániem poświęcony/ mieśá nie iádáć we Srzody/ paćierze Konuerskie ábo Láykow/ ábo też Officium o Pánnie Naświętßey Kármelitáńskiey odpráwowáć/ (ták iáko y w inßych Zakonách gdy kogo przyimą per gratiam do Hábitu) Powinni też Koronkę odpráwowáć/ śiedmi paćierzy á śiedmdźieśiąt Pozdrowienia Anyelskiego/ále w pracách pozwaláią przynamniey po śiedmi paćierze/ y tyleż Pozdrowienia Anyelskiego/ iedno Kredo/ á w święta iákosmy námienili iuż Bráćiey Konuersow ábo Láikow. To święto obchodzą od Pánny Máryey podánia Szkáplerzá dniá 16. Lipcá/ z wielkimi odpustámi y nabożeństwem. Ma to Bráctwo swe Stácye/ ma tákże y drugie śiedmi Kośćiołow Rzymskich v śiedmi Oltarzow Stácye/ z odpustámi temi co v ś. Piotrá ná Watikánie w Rzymie/ máią swe Studia Generalne/ Promocye swe w Akádemiey odpráwuią.

54. Kośćioł S. KAZIMIERZA.

PRzy tym iest Klasztor Reguły wielkiego vbostwá/ ś. Fráńćiszká Obseruántow y Diskálciatow/ żyiących w wielkim vbostwie/ fundowány Roku 1630. ći Zakonnicy pod czás nie máią y naymnieyßey odrobiny chlebá/ żyią z przynieśioney iáłmużny/ ktorey ie-

śli nie ofiáruią do ziedzenia/ ná ziedzenie iey nie obrácáią/ ále ná to ná co one ofiáruią. Stárszy y Przełożeni Oycowie / ták Gwárdyan/ Prowincyał/ iáko y Generał / żadnych wozow nigdy nie vżywáią by y naydáley/ wyzytuiąc Klasztory piechotą chodzą: ále śiłáby o nich pisáć/ kto chce niech przyidźie/ á obaczy ś. Fráńciszká żyiącego w synách swoich. Máią tu Reliquią ś. Kázimierzá/ y wielu inszych śś. Bożych: iest Ołtarz imienia tego świetego/ przy ktorym są wotá / ktore znáć dáią / że przez przyczynę tego świetego / wielu Pan Bog w smutkách y chorobách poćiesza / w tym Kośćiele szczegulne są odpusty dla káżdego człowieká tu przychodzącego/ tych káżdy może dostąpić kiedy chce/ odmawiáiąc pięć Paćierzy y tyleż Pozdrowienia Anyelskiego / przydáiąc iedno Kredo.

55. Kośćioł BOZEGO MILOSIERDZIA.

KOśćioł pod tytułem Miłośierdźia Bożego przy Krákowie ná Smoleńsku/ nád Wisłą z dawná iest zbudowány / o ktorym że żaden nie pisał/ ktoby iego pátronem/ y fundatorem był: przeto ia/ táką o nim pewną dáię relácyą. Zbudowány iest sto lat blisko/ á nie máiąc ktoby o nim záwiádował/ przyszedł do wielkiego spustoszenia: pobożny iednák obywátel mieyscá támecznego / mieiáki Jákub Smukálá ćieślá/ záwiádował o nim y popráwiał/ á gdy miał vmieráć/ żony swoiey prośił/ żeby go w tym Kośćiele pochowáć kazálá/ te máiąc nádźieię że tego mieyscá Pan Bog nie zápomni. Vczyniłá to oná/ y nád to w káżdy Poniedźiáłek Mszą ś. zá te dusze ktorych tám ćiáłá leżą/ odpráwiáć kazálá/ y o nim áż do swoiey śmierći miáłá stáránie. Potym przed lat dwudźieśćią kilką/ ieden Kápłan z liczby Spowiednikow Zamkowych / máiąc swoie nabożeństwo do tego mieyscá/ á widząc Kośćioł spustoszony/ począł myślić o murowániu nowego/ iákoż co z większego iest iuż wymurowány z iáłmużny ludźi pobożnych. Kiedy záś tenże y o budowániu szpitalá zámyślał/ á mieyscá nań nie znáyduie/ w tenże czás (dźiwna rzecz) ieden

Juristá

Iurista Jan Dłuski z Grodu Krakowskiego/oddáie mu pewne práwá/ w Kśięgách Ziemskich y Grodzkich Krakowskichználezione/ ktore dáią znáć/ że Jan Zukowski z Bystrzyce/ Roku 1543. v Janá Myszkowskiego z Mirowá/ w Krakowie ná Seymie/kupiwszy Dwor Smoleńsk názwány (od ktorego názwiská / tám to przedmieśćie Smoleńskim śię y teraz zowie) kazał przed nim Kośćioł zbudowáć/ dáiąc mu tytuł Miłośierdźia Bożego/ á Dwor ná szpital obroćić/ czego że po iego śmierći powinni nie vczynili/ y owszem sobie go przywłaszczyli/ tenże Kápłan zá dozwoleniem y rozkazániem Jego Mośći X. Piotrá Gembickiego szczęśliwie pánuiącego/ possessory mieyscá tego pozwał / y dekret w Trybunale Lubelskim otrzymał Roku 1646. Czytáiąc tę fundácyą pilnie vważałem / że ten pobożny fundator/ swemu Kośćiołowi y szpitalowi / dawa zá pátrony osoby pierwsze miástá tego Stołecznego / á osobliwie zá naywyższego obrońcę J. M. X. Biskupá Krakowskiego ná ten czás będącego / Sede vacante Kápitułę Krakowską / Rektorá Akádemiey Krakowskiey / Burmistrzá/ y Rádę Krakowską/ y Pásterzá ich X. Plebaná Pánny Máryey w Rynku. Jnáczey ia rozumieć nie mogę / tylko/ że Miástu temu y iego Obywátelom / dáie zá pátroná Miłośierdźie Boże: zá co Páná Bogá chwaląc/ mielibyśmy prośić/ áby modlitwy nászey/ y Miłośierdźia swego od nas nie oddalał ná wieki. Ma też ten Kośćioł śś. Reliquije z Rzymu zá pewnym świádectwem/ y zá pozwoleniem Oycá ś. Vrbaná VIII. ze cmyntarzá Kálixtego wźięte/ á przez Páná Hiácynthá Wármaná Starosty Lipowieckiego temuż Kośćiołowi dárowáne: ktorych śś. są te imioná: Theodorá/ Gencyaná/ Justey/ Antoniney/ Lárgá/ Relatá/ Desiderego/ Felicyaná/ Felicyssimá/ Konkordego/ Klaudycy/ y Mánsuecyey: ktorych modlitwom żeby śię ludźie Chrześćiáńscy zálecáli/ y one czćili / Oćiec ś. pozwala. Ma też Odpusty zupełne ná ś. Krzyż w Máiu / od Oycá ś. nádáne. Przy tym Kośćiele ludźi w powietrze zmárłych/ y vbogich sumptu ná pogrzeb nie máiących / bárzo wiele leży: zá ktorych Msza ś. w káżdy tydźień/ iedná pobożna wdowá/ wiecznymi czásy fundowálá. Zá co Pan Bog w

Troycy świętey iedyny/ niechay będźie pochwalony ná wieki/ á dá záplátę miłośierdźie czyniącym.

56. Kośćioł S. AVGVSTINA.

TEn ná Zwierzyńcu przez Iaxę z Domu Gryphow Roku 1162. zmurowány/ á potym przez Gedeoná z tegoż Domu Biskupá Krákowskiego / prowentem Kośćiołá ś. Sálwátorá opátrzony/ przy tym iest Zakon Pánieński ś. Norbertá Pátryárchy Premonstránteńsow/ pod Regułą ś. Augustyná żyiących. Teraz ten Kośćioł de nouo iest kształtem piękny m y wesołym wymurowány / zá stárániem Pánny Dorothy Rąckiey Ksieni tuteczney: Ma ten Kośćioł ápparámentá piękne y kosztowne; ma y Bráctwo Naświętszey Pánny Rożáńcá ś. iest y drugie ś. Anny / y trzećie w tym Kośćiele stáre ś. Troyce z Odpustámi wielkimi / wszytkie vprzywileiowáne y vbogácone. Leży tu ćiáło B. Bromisłáwy / Pánny tegoż Zakonu / o ktorey Historye wspomináią / iż widźiáłá duszę ś. Iácká do niebá prowádzoną od Anyołow: tákże y B. Iudithy Krákowianki / wielkiey świątobliwośći Pánny / wsłáwioney cudámi / ktora vmárłá Roku 1255. dniá 9. Márcá. Ma ten Kośćioł Reliquiy śś. Bożych niemáło / Zakon ten kwitnie obserwáncyey Reguły w nabożeństwie y w czuynośći wielkiey / zá stárániem Pánien Przełożonych. Ma też swego Proboszczá teyże Reguły co y Pánny.

57. Kośćioł S. SALVATORA, ábo Przemienienia Páńskiego.

FArny to Kośćioł przedtym był / ále przenieśiony do Klasztoru: iednák odpráwuią tu swe pogrzeby Páráfiánowie. Kośćioł ten naprzod był zbudowány od Piotrá Duminá z Skrzynná / człowieká cnot wielkich y świątobliwośći. Ten B. Piotr Comes de Skrzynno zbudowáł ná cześć y ná chwałę Bożą Kośćiołow 77. po rożnych mieyscách w Krolestwie / ktoremu Bona Reginarum pessima oczy

wyłupić y iezyk vrznąć bez przyczyny kazáłá: iednák po tym przez pięć lat z łáski Páńskiey dobrze widźiał y mowił: o tym Pietrze ßerzey Chronikarze pißą / iego cnoty święte wychwaláiąc. O tym Kośćiele niektorzy mowią / że był przedtym Pogáńskim / á teraz z gruntu zá stárániem P. Xieni Doroty Rackiey wymurowány. Przed láty miał ten Kośćioł Krucifix wielce cudowny / o ktorym tá iest Hiśtorya / że iest przysłány z Morawy pierwßemu w Polßcze Chrześćiáńskiemu Xiążęciu. To Xiąże tenże Krucifix ná tym mieyscu z wielkiego nabożeństwá w ßáte koßtowną / korone złotą / y w trzewiki perlámi háftowáne vbrawßy / zostáwił: do ktorego skrzypek grác piosnki swoie nabożne chadzał: temu skrzypkowi ten Krucifix trzewik drogo zrobiony ze swey nogi spuśćił / y dał ná porátowánie vbostwá iego: o czym potym frásunek miał / lecz Pan Bog niewinnego prędko wybáwił / bowiem mu ten trzewik wźięto / y Krucifixowi oddano: Skrzypek pod Krucifixem powtore gráiąc nabożnie / ktory przy wielu ludźiách od vkrzyżowánego Páná powtore trzewik otrzymał / o ktorym trádicya iest / że ten wzwyż miánowány Krucifix / wźięty iest do Włoch do Sirolu milá od Loretu: przy ktorym wiele cudow Pan Bog ludźiom od niego łáski y miłośierdźia żebrzącym pokázuie / iest tu iego wizerunk.

58. Kośćioł S. MALGORZATY y S. IVDITHY.

TEn zbudowány ná págorku pięknym / odpráwuią tu nabożeństwá iáko y w inßych / záwiáduie nim tákże P. Xieni Zwierzyniecka / ma swe Odpusty.

CZWAR-

CZWARTA CZĘSC

Opiſánia Kośćiołów przyłączonych do Krákowſkich od I. M. X. Biſkupá Krákowſkiego od lat kilkudźieśiąt, ábo od przeſzłego Iubileuſzu Wielkiego, ktoremu 40. y 3. Rok.

Kośćioł SS. PIOTRA y PAWLA ná Tyńcu.

GDźie Zamek był przedtym ná piękney gorze ſkáliſtey / teraz Klaſztor Zakonnikow Reguły ś. Benedyktá / Oycá y Pátryárchy wielu Zakonow: w tym Klaſztorze przy tym Kośćiele ieſt poczet niemáły Zakonnikow pilnych nabożeńſtwá y vſtaw Zakonnych / miłośierne vczynki vbogim czyniący hoynie: Kośćioł ten wielce ochedożny / ſtrukturу piękney / vbogácony wielkiemi Odpuſtámi y wielu śś. Bożych Reliquiámi / á miánowićie tymi: Drzewem Krzyżá ś. kámieniem z Kolumny / v ktorey był biczowány Pan Chryſtus / z grobu gdźie był położony / y śś. Apoſtołow Reliquie / Piotrá ś. z głowy włoſy / śś. Philippá y Iákobá / ś. Bernábá / ś. Páwłá / ś. Máćiejá / ś. Bárthłomieiá Reliquia y sztuká płaszczá / ś. Mátthewszá: śś. Simoná / Andrzeiá y Thomaszá / Rzymſkich Biſkupow Naywyższych y męczennikow: to ieſt / ś. Márcellego Papieżá / Grzegorzá Papieżá y Doktorá / y Męczennikow inszych / Alexándrego Biſkupá / ś. Stániſłáwá / ś. Woyćiechá / ś. Auguſtyná / ś. Marćiná / y inszych wiele świętych Reliquiy od Stolice Apoſtolſkiey nádánych: ś. Mikołáiá / tákże niektore głowy ze czterdźieſtu męczenników

ników

nikow rámioná y goleni / ś. Trzy ramie y kość cáła z nogi: Głowá ś. Márcelliny Pánny / Rámie ś. Sántulły Pánny / Rámie ś. Innocentego męczenniká / Rámie ś. Leoná męczenniká / Głowá iedná z tych śś. niewinniątek ktorych Herod był pozábiiał / tákże zeby y rámioná y inße kostki znáczne. Jest tákże Reliquia znáczna ś. Benedyktá / ś. Dominiká / ś. Bernatá: ſą ießcze znáczne Reliquie śś. męczennikow y męczennic 68. y inßych wielu w mnieyßych Pártikułách: w tymże Kośćiele iest Obraz Pánny Máryey / pięknośći wielkiey / ná tym ſą wotá ſrebrne / ten Ołtarz iest vprzywileiowány od Stolice Apostolskiey zá duße zmárłe. Ci Zakonnicy przyprowádzeni do Polski z Kluniaku Roku 1044. przez Kázimierzá Pierwßego Krolá Polskiego / Professá tego Zakonu: pierwßym tu był Opátem B. Aaron Fráncuz / ktory był potym Arcybiskupem Krákowskim śiodmym. Zyli y żyią ći Zakonnicy w wielkiey pobożnośći / pokorze / y miłośći zobopolney: bowiem ten Zakon iest od Pátryárchy ś. in humilitate fundatus, in claritate radicatus; vżywáią hábitu czarnego / z tego Zakonu iest on Jędrzey Zorawek rodem z Opátowá / y Benedykt Suitárdus. Ten Klaßtor Polacy de nouo restaurowáli Roku 1643.

Kośćioł Naświętſzey PANNY Wniebowźięćia ná Gorze Srebrney, ábo Bieláný rzeczony.

MIlá od Krákowá ten Kośćioł iest pospołu z Klaßtorem / Zakonnikow ábo ráczey Pustelnikow Kámáldulensow názwánych / ći ſą ſynowie Oycá ś. Romuáldá / pod Regułą ś. Benedyktá żyią: kwitnie w wielkiey obserwáncyey Zakonney / mięsá nie iadáią / w osobnych Cellách ogrodzonych mießkáią iáko Pustelnicy / pewnych czásow milczenie podług swoich vstaw záchowuią. Pielgrzymy przyymuią / y inßych potrzebnych z wielkim poßánowániem ludzko

podeymuią / vbogácenie Odpuſtámi y Reliquiámi śś. Bożych / oſobliwie ná Koronkę Páná Jezuſá máią od rożnych Oycow świetych nádáne Indulgencye: to ieſt / Drzewem Krzyżá ś. Páwłá Apoſtołá y ś. Stepháná / ś. Stániſłáwá / ś. Wáwrzyńcá / ś. Sebáſtyáná / ś. Máximiliáná / ś. Kándydá / ś. Kornelego / ś. Anicetá / śś. Kośmy y Dámiáná / ś. Seweryná / ś. Kryſtyny Pánny / ś. Máryey Mágdáleny reliquiámi / y inſzych w pártykułách mnieyſzych niemáło. Tego Zakonu byli oni świeći Męczennicy / ktorych ćiáłá odpoczywáią w Káźimierzu Miaſteczku w wielkiey Polſzcze w Kośćiele Oycow Bernárdynow / tych imioná ſą te: ś. Benedykt / Jan / Máttheuſz / Izáák / Chryſtinus męczennicy / y ś. Bárnábaſz Wyznawcá / świeto ich obchodzą 12. Nouemb. z tegoż Zakonu y on ś. Apoſtoł y męczennik Ruſki był Bonifácyus / ktory támże Krolá Ruſkiego do wiáry Kátholickiey przywiodł / y z nim wielu inſzych / tám też koronę męczeńſką wźiął / á zapłátę od Páná Bogá. Przy tym ieſt też Altare Priuilegiatum perpetuum ná wybáwienie Duſz z Czyścá ná ná káżdy dźień. Ten Kośćioł y Klaſztor fundowány ieſt od Páná Wolſkiego Márſzáłká niegdy Koronnego / y dla wſzelákich oſob człowieká wielkiey pobożnośći Roku 1610. Poświecony Roku 1642. dniá 14. Septemb. Płci białogłowſkiey do Kośćiołá nie puſzczáią / tylko trzy rázy w rok. Są też tákże y Stácye Rzymſkie Ołtarzow śiedmi z Odpuſtámi.

Kośćioł S. WACŁAWA w Mogile.

KLaſztor ieſt przy tym Kośćiele / názywa ſię właśnie Clara Tumba, Zakonnikow Cyſtercyenſow: ci káżdy dźień niemal w káżdą godźinę Páná Bogá proſząc żyią w wielkiey czuynośći y obſerwáncyey zakonney / ſą práwymi náśládowcámi Oycá ſwego Bernatá ś. Máią w ſwym Kośćiele Obraz Chryſtuſá Páná / ábo Páſſyą ſławną wſzytkiemu Krákowowi / y inſzym poſtronnym ludźiom / dla cudow / ktore przy tym Obráźie Pan Bog czynić raczy. Máią przezacne Reliquie śś. Páńſkich / to ieſt / Głowę ś. Donatá

y Erá-

y Erásmá Biskupow y Męczennikow / y Theodorá żołnierzá y męczenniká / y inszych wiele świętych Reliquiy bárzo zacnych iest / iáko goleni / rámioná / pálce / żiebrá / grzbiety / zęby / y inszych wiele członkow / ktorych poważna stárożytność imion nie wyráżiłá. Jest y Kośćioł Fárny ś. Bártłomieiá / ktory tákże ma swe Odpusty y Reliquie śś. Bożych.

Kośćioł S. WOYCIECHA Arcybiskupá Gnieźnieńskiego w Staniątkách, przedtym Reguły ś. Benedyktá Zakonniká.

TEn Kośćioł zbudowány y fundowány od B. Klemensá de Ruscá, z dozwoleniem Jnnocentego Papieżá/Roku 1253. przy ktorym Klasztor fundowány od tegoż Klemensá dla Pánien Zakonnych Reguły ś. Benedyktá. Kwitnie ten Zakon w záchowániu Reguły swey / w nabożeństwie pilnym y w czuynośći Zakonney/zá rządem y spráwowániem szczęśliwym Przewielebney Jey M. P. Anny Cecyliey Trzćińskiey / Xieniey ná ten czás Stániąteckiey/ á zá pomocą y pracą powierzonego sobie urzędu száfárskiego Jey M. P. Káthárzyny Agnieszki Swichowskiey / tegoż Klasztoru prácowitey Ekonomki/ tákże y inszych wielu Pánien tegoż Zakonu rożnych Officiałek / ále miánowićie Jey M. P. Xieni wyżey miánowaney / zá ktorey stárániem ten Klasztor práwie z gruntu wymurowány/ y Kośćioł wszytek reformowány. Jest przy tym Kośćiele Bráctwo Rożáńcá ś. Náświętszey Pánny. W nimże odpoczywáią ćiáłá Fundatorow śś. to iest: B. Klemensá/ Hrábie z Rusce/ Kásztellaná Krák. y B. Recláwey Małżonki iego / w Roku 1269. pogrzebione: byli to Rodźicy B. Wisenney Xieniey pierwszey Stániąteckiey / ktora vmárłá Roku 1289. y w grobie wybudowánym z Kośćiołá do Zákrystyey przez mur przechodzącym / wespoł y z rodzonym Brátem swym Doiutr názwánym / iesżcze niemowlątkiem z wielką częścią pochowána przy ćiáłách Rodźicow swych / gdźie widywána byłá iásność wielka nád grobem ich niektorych czásow. Cromer: lib: 4. Ma Reliquie świętych Bożych / ma y Odpusty pewne.

KATALOG XIAZAT y KROLOW POLSKICH,

Począwszy od Roku 550.

XIAZĘTA.

550 TEgo Roku napierwszy był LECH Xiażęćiem Polskim, ktory w Gnieźnie Stolicę swa naprzod záśádźił, z potomkámi swemi długi czás roskázował.

WYZYMIER naprzod począł morzem woiowáć, Sywárdá Duńskiego Królá zbił, y iego okręty potopił.

Woiewodow XII. zá tych Pánowánia ćięśko było Polakom.

700 KRAKVS Krákow Miásto záłożył, Krolem był Czeskim, z Gniezná Stolicę do Krákowá przeniosł: smok obżárty y wielom szkodzacy zá niego w gorze pod Zamkiem był, tego Skubá Szewc otruł.

LECH II. syn Krákusow Brátá dla krolestwá zábił, sam też mizernie zginał.

730 WANDA Corká Krákusowá, Rytogierá Xiażę Niemieckie z woyskiem trzy kroć poráźiwszy, sámá w Wiślę wskoczyłá, Pogáńskim sposobem czystośći broniac: v Mogiły ználeźiona y pogrzebiona.

731 Woiewodow XII. powtore rzadźili z ćięśkośćia Polakow.

750 LESZKO I. ábo PRZEMYSLAW nieprzyiaćielá v Łysey gory y Moráwiány poráźił, żył szczęśliwie lat 30.

780 LESZKO II. biegiem prędkim ále chytrym Krolestwo wygrał, ktorego dla zdrády nie vżył. LESZKO

LESZKO III. *domá pokoy máiąc, Węgrom rátunku dodawał, ſynow zoſtáwił 21. niepewnych,* Cromer. Guagnin. *y* Papr. fol: 8. 785

POPIEL I. *ſyn Leſzká Trzećiego Kruświcę záłożył, y tám przemieſzkiwáł: żył roſkoſznie, vmárł nic dobrego nie ſpráwiwſzy.* 715

POPIEL II. *Tego myſzy ziádły w Kruświcy, tenże Stryiow 20. ſwych Xiążąt otruł.* 830

PIAST *z Kruſwice, człek narodu proſtego, czás długi rządźił Páńſtwo dobrze y ſpokoynie, ktorego potomſtwo áż do Káźimierzá Wtorego w Polſzcze pánowáło.* 842

SEMOVIT *ſyn Piaſtow, Węgry y Pomorczyki zwoiował, młodo vmárł.* 895

LESZKO IV. *ſyn Semowitow, w pokoiu żył, młody ná Páńſtwo obran, ktore ſzczęśliwie rządźił.* 904

ZEMOMYSL *ſyná miał ślepego, ktory w rok przeyźrzał, dawał Pan Bog znák, że zá niego Polſká miáłá przeyźrzeć, y w Bogá vwierzyć.* 821

MIECZYSLAW I. *ſyn Zemomyſłá, w Bogá prawdźiwego vwierzył, y Polaki do Wiáry ś. Kátholickiey przywiodł: żył z żoną Dąbrowką świątobliwie.* 965

Krolowie Polſcy.

BOLESLAW CHABRY *pierwſzy ſyn Mieczyſłáwow, Pan dźiwnie waleczny: Czechy, Sáſy, Moráwiány, Káſzuby, y Ruś zwoiował, od Ceſárzá Ottoná Koronę otrzymał, żył lat 58. krolował 20. w Poznániu leży.* 999

MIECISLAW *wtory ſyn Boleſłáwá Chábrego, koronowány od Hyppolitá Arcybiſkupá Gneznieńſkiego, nikczemny, wiele złego Polſká zá niego vćierpiáłá. Zył lat 44. krolował lat 9.* 1025

KAZIMIERZ *pierwſzy z Mnichá Krol, pomáſzczony ná Kro-* 1058

leſtwo y z żoną ſwą od Stephána Arcybiſkupá Gnieznieńſkiego, y Aaroná Krákowſkiego, w pokoiu żył lat 76. w Poznániu pogrzebion.

1075 Bolesław Wtory Smiáły zábił ś. Stániſłáwá, Koronę vtráćił: w Káryntyey w Klaſztorze ś. Benedyktá ná pokućie vmárł, krolował lat 22.

XIAZĘTA.

1081 Władysław Pierwſzy Brát Boleſłáwá Smiáłego żył lat 59. pánował lat 20.

1103 Bolesław III. Krzywouſty pięćdźieśiąt bitew wygrał, woyſko Henryká Ceſárzá poráźił. Zył lat 53. pánował 36.

1140 Władysław II. ſyn Krzywouſtego, Krákowſkie Páńſtwo ſobie náznáczone od Oycá ſtráćił, chcąc mieć wſzytko Krolestwo. Zył lat 55. Pánował puł śiodmá.

1147 Bolesław IV. Kędźierzáwy od Pruſow oſzukány y porázony. Zył lat 46.

1173 Mieczysław III. dobry z przodku, potym tyran. Zył lat 73. Pánował lat 4.

1179 Kazimierz II. B. Iuſtus rzeczony, ś. Floryáná ćiáło otrzymał od Oycá Luciuſá III. Papieżá, w Roku 1183. wieleby lat żył pewnośći nie máſz. Pánował lat 16. vmárł Roku 1192.

1195 Leszko V. Biały od Pomorczykow zbity. Pánował lat 38.

1243 Mieczysław IV. nieprawdźiwym Pánem był. Pánował lat 29.

1290 Władysław III. ſyn Mieczyſłáwow.

1291 Leszko Szoſty.

1292 B. Bolesław V. Wſtydliwy ſyn Leſzká Białego, w czyſtośći z żoną do śmierći mieſzkał, Stániſłáwowi ś. Kánonizácyą otrzymał; zá niego Tátárzy Polſkę ſpalili. żył lat 37. pánował 2.

1294 Leszko VII. Czarny, Tátárzy znowu Polſkę ſpuſtoſzyli, Ruś, Litwę y Iázygi poráźił. Krolował.

KROLO-

KROLOWIE.

PRZEMYSLAW III. *pomáſczon od Iákubá Swinki Arcybiſkupá Gnieznieńſkiego, zá tego Koroná przywrocona Polakom.* 1295

WLADYSLAW IV. *koronowány pierwſzy Lokietkiem názwány, pomázány od Iákubá Swinki Arcybiſkupá Gnieznieńſkiego: był to Pan waleczny, trzy rázy Kroleſtwá zbywały doſtawał. Krolował lat 23.* 1306

KAZIMIERZ *Wielki III. ná Kroleſtwo pomázan od Iánuſzá Arcybiſkupá Gnieznieńſkiego, Práwá nápiſał Polakom, Miáſtá murámi obwiodł, trzech Krolow rázem y Ceſárzá ná czći miał, Akádemią wprzod w Káźimierzu fundował, do ktorey Miſtrzow z Prági przywiozł, Roku 1361. żył lat 60. Krolował 37.* 1333

LVDWIK *Węgierſki y Polſki Krol wolnośći nádał Polakom, żył lat 56. krolował 12. od Iároſławiá Arcybiſkupá Gnieznieńſkiego pomázan ná Kroleſtwo.* 1370

IADWIGA *Corká Ludwiká krolowáłá rok ieden.* 1385

WLADYSLAW V. *rzeczony* IAGIELLO, *koronowány od Bozetá Arcybiſkupá Gniezneńſkiego, Wiárę ſam wprzod przyiął, y Litwę ſwoię do Wiáry ś. przywiodł. Pruſy y Tátáry bił, Akádemią z Káźimierzá do Krákowá przenióſł, Roku 1400. Krolował lat 52.* 1386

VLADYSLAW VI. *ſyn Iágiełow, Polſki y Węgierſki Krol, ten v Wárny zginął, żył lat 21. krolował 11.* 1434

KAZIMIERZ IV. *z Pruſy walczył, w kośćielne ſpráwy gwałtem ſię wdawał, żył lat 64. krolował 45.* 1447

IAN OLBRACHT I. *ſyn Káźimierzow, ná Bukowinie ludu niemáło ſtráćił, żył lat 41. krolował 9.* 1492

ALE-

1501 ALEXANDER I. *Brát Olbráchtow pomáſczony przez Brátá Fryderiká Kárdynałá, Tátáry y Moſkwę bił, żył lat 46. krolował lat 5.*

1507 ZIGMVNT I. *koronowan od Andrzeiá Rożycá Arcybiſkupá Gnieznienſkiego, ſławny zwyćięſtwy, y widzeniem Naś: Pánny Máryey, ś. Stániſłáwá, B. Ianá Grotá Biſkupow Krákowſkich. Vmárł Roku 1548. Moſkwę woiował, y Pruſy poráźił, żył lat 81. krolował 41.*

1548 ZYGMVNT AVGVST II. *vnią z Litwą ſkończył, vrodzony roku 1520. dniá 2.* Auguſti, *koronowány záś dniá 21. Lut. od Arcybiſkupá Gnieznienſkiego Iędrzeiá Rożycá. Żył lat 47. krolował 6.*

1574 HENRYK *Krol Polſki y Fráncuſki odbiegł Kroleſtwá, we Fráncyey zábity. Krolował lat 2. był pomáſczony od Iákubá Vcháńſkiego, Arcybiſkupá Gnieź. Roku 1574. dniá 21. Lutego.*

1576 STEPHAN BATHORY *wielkiego rozumu był Krol, ſczęśliwy, ná woynie Gdáńſczánow 4427. zbił, oprocz tych co w pogoni poginęło, y żywcem poimano. Był koronowány od Stániſłáwá Karnkowſkiego, Arcybiſkupá Gnieźnieńſkiego.*

1587 ZYGMVNT III. *Turká, Tátáry, y Moſkwiećiná zwyćiężył, Siewierſką Ziemię pośiadł, Kośćioł śś. Piotrá y Páwłá w Krákowie Oycom Iezuitom zbudował. Vrodźił ſię w Kroleſtwie Szwedzkim, w Mieśćie Gryphtalm, Roku 1566. dniá 20. Czerwcá w godźinę 4. po południu. Żył lat 66. krolował 45. vmárł Roku 1632. dniá oſtátniego Kwietniá.*

WLADYSLAW IV. *koronowány vrodzony Roku 1595. dniá 9.* Iulij, *godźiny 19. Koronowány Roku 1633. dniá 6.* Februarij. *Pomáſczony od Ianá Wężyká, Arcybiſkupá Gnieźnieńſkiego, ktory nam teraz ſczęśliwie pánuie.*

Po nim Kazimierz Brat panowat wielka kronika co się działo wszystkie takie woyny były iak pisze kronika
Po nim Michał Korybut niedługo panował Rok tylko Wiśniowiecki
Po Michale Jan Sobieski, Po Sobieskim krol August w Tory. Po Auguście Syn August Trzeci szczęśliwie rządzący. Po nim Stanisław August 4tus Poniatowski

KATA-

Szczeliwie panującego nam.

KATALOG BISKVPOW KRAKOWSKICH.

Prochor Włoch Arcybiskupem Krákow. był lat 31. vmárł Roku 986. pierwszy rozsiewácz Wiáry ś. Kátholickiey. 966
Prokulph Włoch Arcybiskupem Krákowskim był lat 10. vmárł Roku 996. 986
Lámbert Włoch Arcybiskupem Krákowskim był lat 19. O Korone do Sylwestrá Pápieżá Bolesłáwowi Krolowi ieździł/ vmárł Roku 1014. 996
Poppo Włoch Arcybiskupem Krákowskim był lat 9. zá tego Klasztor Sieciechowski y ś. Krzyżá ná Łysey gorze stánał/ vmárł Roku 1023. 1014
Gompo Włoch Piąty Arcybiskup Krákowski/ był lat 9. vmárł Roku 1032. 1023
Ráchelin Włoch Szosty Arcybiskup Krákowski był lat 14. zá tego Klasztor Tyniecki stánał/ vmárł Roku 1046. 1032
Aaron Fráncus Opát pierwszy Tyniecki/ Arcybiskupem Krákowskim był lat 13. vmárł Roku 1059. 1046
Lámbert Zulá Polak z Domu Toporow/ Arcybiskupi tytuł vpuścił: był Biskupem pierwszym lat 10. vmárł 1071. 1061
S. Stánisław Męczennik z Domu Prussow Biskup Krákowski/ dla ktorego zámordowánia Polská cztery látá byłá pod interdiktem/ y Krol Bolesław od Grzegorzá siodmego Papieżá tytułu Krolewskiego odsądzon: był Biskupem lat 8. zábity Roku 2079. 1071
Lámbert z Domu Zábdánk/ był Biskupem lat 18. vmárł Roku 1101. Ten Ciáło ś. Stánisłáwá z Skálki do Zamku Krákowskiego przeniosł. 1083

1105 Báldwin Fráncuz ſzczodry y miłoſierny / był Biſkupem lat 5. vmárł Roku 1108.

1109 Maurus Fráncuz był Biſkupem lat 9. vmárł 1118.

1118 Gaudencyus ábo Rádoſt z Domu Roża / zá tego Klaſztor Andrzeiowſki ſtánął / był Biſkupem lat 25. vmárł Roku 1142.

1142 Robert z Domu Korab był Biſkupem lat 2. vmárł Roku 1144.

1144 Mátthеuſz z Domu Oſtoiá / zá tego Miechowſki y Zwierzyniecki Klaſztory ſą fundowáne / był Biſkupem lat 22. vmárł Roku 1166.

1166 Gedeon ábo Gedko z Domu Gryphow / zá tego Ciáło ś. Floryáná do Polſki przyprowádzono / y Kościoł Klecki y Wąchocki ſtánął: był Biſkupem lat 20. vmárł 1186.

1186 Fulko ábo Pełká z Domu Lis / zá ktorego Pokrzywnicki Klaſztor ſtánął: był Biſkupem Krákowſkim lat 12. vmárł Roku 1207.

1208 B. Wincenty Kádłubek rzeczony / z Domu Roża: Ten Biſkupſtwo opuścił Roku 1218. w Andrzeiowie Zakonnikiem zoſtał / teraz cudámi wielkimi ſłynie: był Biſkupem Krákowſkim lat 10. vmárł Roku 1216.

1218 B. Iwo ábo Jan z Domu Odrowąż / Dominikany do Krákowá przyprowádził / Szpital ś. Duchá y Klaſztor w Mogile fundował / y inſzych Kościołow 10. zbudował: Był Biſkupem Krák: lat 12. vmárł 1229.

1229 Wiſław z Domu Száchownicá / zá tego Klaſztor Czerzycki fundowány: był Biſkupem Krákowſkim lat 11. vmárł Roku 1242.

1242 B. Jan Prándotá Białáczewſki z Domu Odrowąż / zá tego Kánonizácya ś. Stániſłáwá doſzłá: był Biſkupem lat 24. vmárł Roku 1266. wſławiony cudámi.

1266 Páweł Przemekowſki z Domu Pułkozá / był Biſkupem lat 28. vmárł 1293.

Prokop

Prokop z Domu Korab/ był Biskupem lat 2. vmárł Ro- 1293
ku 1295.

Ian Muskátá był Biskupem lat 26. vmárł Roku 1320. 1296

B. Nauklerus Slężak z Domu Okßa/ ktory Kośćioł Krá- 1308
kowski po zgorzeniu náprawiał: był Biskupem Kráko-
wskim lat 6. ná Wrocłáwskie Biskupstwo wstąpił Roku
1326. y tám vmárł Roku 1341. żył świątobliwie.

B. Ian Groth z Domu Ráwicz / był Biskupem Kráko- 1328
wskim lat 18. vmárł Roku 1347.

Piotr Fálkowski z Domu Doliwá/ był Biskupem rok/tegoż 1347
tez vmárł Roku 1348.

Bozántá Iánkowski z Domu Roza/ ktory Bozećin záłożył: 1348
był Biskupem Krákowskim lat 18. Krolá Káźimierzá
Wielkiego strofował z żyćia niepoczćiwego / vmárł Ro-
ku 1366.

Floryan Mokrski z Domu Ielitá/ był Biskupem Krákow- 1367
skim lat 11. vmárł Roku 1378.

Záwißá z Kurozwąk z Domu Rożá/ Mánsionarze fundo- 1378
wał: był Biskupem Krákowskim lat 2. vmárł Roku
1380.

Ian z Rádlic z Domu Korab/ Doctor Medicinæ, zá tego 1380
Klasztor Czestochowski stánął: był Biskupem Krákow-
skim lat 12. vmárł Roku 1392.

Piotr Wyß z Domu Brog/zá tego Vniuersitas Krákowska 1392
stánęłá / y Kośćioł Bożego Ciáłá. Był Biskupem Krá-
kowskim lat 2. vmárł ná Biskupstwie Poznáńskim Ro-
ku 1412.

Woyćiech Iástrzębiec z tegoż Domu/zá ktorego Zakon Pá- 1412
nien S. Brygitty w Lublinie stánął. Żył ná Biskupstwie
lat 12. potym ná Arcybiskupstwie Gnieźnieńskim vmárł
Roku 1436.

Zbigniew z Oleßnice z Domu Debno/ Biskup Krákowski y 1428
Kárdynał / Xięstwo Siewierskie Kośćiołowi Kráko-

 wskiemu

wſkiemu kupił: był Biſkupem Krákowſkim lat 32. vmárł Roku 1455.

1455 Thomaß Strámpiński z Domu Pruſſow/ Profeſſor Akádemiey Krákowſkiey/ był Biſkupem Krákowſkim/ y Xiążęciem Siewierſkim lat 5. vmárł Roku 1460.

1460 Jákub Sienieński z Domu Debno/ był Biſkupem/ vmárł ná Arcybiſkupſtwie Gnieźnieńſkim Roku 1462.

1462 Jan Grußczyński z Domu Roża/ był Biſkupem Krák. lat 2. vmárł ná Arcybiſkupſtwie Gnieźnieńſkim Roku 1472.

1474 Jan Lutko z Brzezia z Domu Doliwa/ był Biſkupem Krákowſkim lat 6. vmárł Roku 1488.

1475 Jan Rzeßowſki z Domu Pułkozá/ ſkárb Kośćiołá Krákowſkiego zbudował.

1488 Fryderyk Kárdynał ſyn Káźimierzow/ Brát Jana Olbráchtá/ Alexándrá/ y Zygmuntá Pierwßego: był Biſkupem Krákowſkim y Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim lat 15. vmárł Roku 1503.

1504 Jan Konárſki z Domu Hábdánk/ Gróbſtwo Koźioglowſkie Kośćiołowi Krákowſkiemu kupił. Był Biſkupem Krákowſkim lat 21. vmárł Roku 1525.

1526 Piotr Tomicki z Domu Lodź/ tego pámiątká wielka ieſt w Kośćiele Káthedralnym: był Biſkupem Krákowſkim lat 12. vmárł Roku 1540.

1536 Jan Latálſki z Domu Prawdźicz/ był Biſkupem Krák. lat 2. vmárł ná Arcybiſkupſtwie Gnieźnień. Roku 1540.

1537 Jan Chóiński z Domu Hábdánk/ był Biſkupem Rok 1. vmárł Roku 1538.

1538 Piotr Gámrat Biſkup Krákowſki/ oraz y Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim był lat 7. vmárł Roku 1545.

1545 Sámuel Máćieiowſki był Biſkupem Krákowſkim lat 5. vmárł Roku 1550.

1550 Andrzey Zebrzydowſki z Domu Rádwan / był Biſkupem Krákowſkim lat 10. vmárł Roku 1560.

Philip

Philip Padniewski z Domu Nowiná/ był Biskupem Krá- 1560
kowskim lat 12. vmárł Roku 1572.

Fránćiszek Krásinski z Domu Slepowron/ był Biskupem 1572
Krákowskim lat 5. vmárł Roku 1577.

Piotr Myszkowski z Domu Jástrzebiec/był Biskupem Krá- 1577
kowskim lat 14. vmárł Roku 1591.

Jerzy Rádziwił Kárdynał/ y Xiąże z Ołyki/ zá niego Ká- 1591
nonizácya ś. Jácká stánełá/ Krusze w Kielcách znále-
ziono/ Seminárium fundował. Żył lat 44. w Rzymie
vmárł Roku 1600.

Bernat Máciejowski Kárdynał/ y Biskup Krákowski: był 1601
Biskupem Krákowskim lat , vmárł ná Arcybiskupstwie
Gnieźnieńskim Roku 1608.

Piotr Tylicki/ pámiątkę wielką Kośćiołowi y ochędostwo 1609
dostátnie zostáwił. Był Biskupem Krákowskim lat 7.
vmárł Roku 1616.

Marcin Szyszkowski/ Stácye śiedmiom Kośćiołom Krá- 1616
kowskim z Odpustámi co y w Rzymie przy Kośćiołách
śiedmi są/wypráwił: był Biskupem Krákowskim lat 14.
vmárł Roku 1630.

Jedrzey Lipski tegoż Roku vmárł ktorego obrány. Był Bi- 1631
skupem Krákowskim Niedziel 18. Ten Kośćiołowi Ká-
thedralnemu legował Infułę kosztowną valoris 30000.
y Ornat złotych 12000. kosztuiący. Ampułki z Miedni-
czką szczero złote/ robotą piękną tákże. Obligácyą te
vczyniwszy/áby ten Biskup ktory Infułę te wdzieie Aue
Maria odmowił.

Jan Albrycht Krolewic/ Kárdynał/ Biskup Krákowski/ 1632
vmárł Roku 1635. dniá 26. Februarij.

Jákub Zádzik Konfirmácyą śiedmiom Kośćiołom Krá- 1635
kowskim otrzymał. Ministry Aryáńskie y ich Szkoły w
Rákowie zniosł. Summum Poenitentiarium w Ká-
thedralnym Kośćiele fundował złotych dwá tyśiącá/

dawszy y pewne dźieśiećiny. Fundácya w Rzymie przy Kośćiele ś. Stánisłáwá w Szpitalu zostáwił / dwá tyśiącá czerwonych złotych ná te ordinowawszy. Do Seminarium in censum, áby Seminárystow więcey było złotych 20000. Do Szpitalá ś. Vrszule in censum złotych 10000. Do ś. Rochá Szpitalá Studentskiego in censum złotych 5000. Do Burszę Pauperum in censum złotych 5000. Do Szpitalá ś. Sebástiáná in censum 5000. Do ś. Duchá Szpitalá in censum złotych 5000. Ná Klasztor ś. Josephá / gdźie Siostrá Nieboszczykowska Przełożona / y tám máią być powinne Pánienki Zakonnicámi z Domu Nieboszczyká / złotych 15000. Pro Monte pietatis & Conuersis in censum dánych rożnym osobom sto sześćdźieśiąt tyśiecy. Bursze Hierosolimorum, gdźie sam bedąc niegdy Studentem fundatione auxit, ná 30. Młodźieńcow de sanguine, á in defectu tych Szláchecktich Synow. Był ná Biskupstwie lat 7. vmárł dniá 17. Márcá / Roku 1642.

1643 Piotr Gembicki / z łáski Bożey Biskup Krákowski / teraz szcześliwie Kośćiołem Krákowskim rządźi / ktorego niech nam Pan Bog długo przy dobrym zdrowiu chowa.

STACYE

Siedmi Kośćiołow Krákowskich, y Ołtarze w nich Tablicámi náznáczone, Odpustámi śiedmi Kośćiołow Miástá Rzymskiego vprzywilejowáne.

Naprzod w Kośćiele Káthedrálnym ná Zamku te są:

1. Ołtarz Naświętszego Sákrámentu / Wtory v Grobu ś. Stánisłáwá y Floryáná / Trzeći Ołtarz Krucyfixá przy Zákrystyey.

W Kośćiele

W Kośćiele Swiętego FRANCISZKA.

1. Oltarz Wielki/ 2. ś. Antoniego z Padwi/ 3. Naświetszey Pánny przy Chorze/ 4. w Káplicy Bráctwá Compassionis, 5. Krucyfixá przy śćienie/ y Pánny Máryey/ 6. w Krucgánku Oltarz Miłośierdźia.

W Kośćiele Swiętey ANNY.

1. Oltarz Wielki/ 2. Naświetszego Sákrámentu/ 3. Naświetszey Pánny przy Grobie B. Janá Kántego.

W Kośćiele Swiętey TROYCE.

1. Oltarz Wielki/ 2. w Káplicy Rożáńcá ś. Náświetszey Pánny Máryey/ 3. v Grobu ś. Jáckà/ 4. Krucyfixá v wschodu ś. Jáckà/ 5. w Káplicy ś. Káthárzyny Seneńskiey/ lecz to przenieśiono do Káplice ś. Wincentego/ 6. w Káplicy PP. Lubomirskich/ 7. w Káplicy PP. Myszkowskich.

W Kośćiele SS. PIOTRA *y* PAWLA *Apostołow.*

1. Oltarz Wielki/ 2. Chrystusá Páná w krzyżu Kośćielnym/ 3. ná przećiw temuż Naświetszey Pánny/ 4. ś. Troyce y Náwrocenia ś. Páwłá/ 5. Wszytkich śś. Anyołow y Archányołow/ 6. ś. Zygmuntá Krolá y Męczenniká/ ś. Kázimierzá Wyznawcę/ y inszych Pátronow Polskich y Męczennikow wszytkich śś.

W Kośćiele w Rynku PANNY MARYEY.

1. Oltarz Wielki/ 2. Naświetszego Sákrámentu/ 3. Naświetszey Pánny Máryey Loret názwáney.

W Kośćiele Bernárdynow ná Stradomiu.

1. Oltarz Pánny Máryey cudámi znáczny/ 2. Wieczerzy Páńskiey/ 3. przy Grobie ś. Fránciszká/ B. Symoná z Lipnice/ 4. ś. Bernárdyná/ 5. ś. Anny sámotrzećiey.

Nápo-

W Tych Kośćiołách/ Stácye przy Oltarzách náznáczone obchodząc/ to trzebá záchowáć: naprzod wyspowiádáć się y kommunikowáć/ lubo przed tym/ lubo po tym/ w ktorymkolwiek Kośćiele: Kośćioły y Oltarze wzwyż miánowáne obchodźić/ á to w ieden dźień ma być czyniono/ lubo to poránu/ lubo też po obiedźie/ może też rozdźielić ná poránek y ná odwieczerz/ dla stárszych y strudzonych. Wolno też ná woźie/ ábo ná koniu: wolno też y Paćierze mowić ktore kto chce/ lub to Rożániec / ábo też Koronkę/ Officium ktorekolwiek/ śiedm Psálmow pokutnych: ábo y stopniow/ wolno y wiele chce/ od ktoreg zechce Kośćiołá począć wolno/ y od ktorego chce Oltarzá. Wchodząc do Kośćiołá/ ábo y Kośćioły obchodząc/ rozmyśláć sobie Mękę Páńską/ nád ktorą nie mász nic milszego y pożytecznieyszego duszy. Powinność w tych Kośćiołách tá iest: prośić Páná Bogá o zgodę Chrześćiáńską/ o wykorzenienie Heretykow/ y o wywyższenie Kośćiołá Chrześćiáńskiego: może też to lubo słowem/ ábo pomyśleniem dobrą intencyą swą dyrygowáć/ o co chcesz Stworce swego prośić/ wchodząc do Kośćiołá/ by tylko to było nie ze szkodą bliźniego y sumnienia swego. Jeśliby też blisko nie mogł człowiek do Oltarzá przystąpić/ w tym skrupulu nie trzebá mieć żadnego (co y w inszych sprawách być się rozumie) ábowiem może się modlić ták z dáleká/ iáko y z bliská człowiek Pánu Bogu: Jáłmużne też ieśli może dáć/ niech dá według przepomożenia: ktorzykolwiek tedy obchodzą te Kośćioły/ y w nich Oltarze/ otrzymywáią Zupełny Odpust/ nádány od Stolice Apostolskiey/ y zá vprośzeniem Biskupow Krákowskich.

KONIEC.

Omyłki ták popraw.

Kártá 3.	ỽ. 11.	miásto 8.		popraw 15.	
Kártá 33.	ỽ. 22.	miásto 1633.		popraw 1643.	
Kártá 70.	ỽ. vltimo	miásto	Bona Reginarum	popraw	Vna Reginarũm.